Ilmet

3

HIND 40 SENTI

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

Suur soodustus kuukirja «Mareti» tellijaile

Kirjastus „Maret“ ei võtnud osa odavast raamatunädalast, kuid võimaldab kuukirja „Mareti“ lugejail osta allpool-loendatud

raamatuid soodustatud hinnaga

Müük kestab kuni 1. maini 1940. a., kui jätkub raamatuid. Tellimisel palutakse anda üles täpne aadress. Tellitud raamatute hind palutakse ette maksa „Mareti“ posti jooksvale arvele nr. 22-01. Soodustatud hinnaga raamatuid müüb ainult kuukirja „Mareti“ talitus, Tartus, Ülikooli 25.

			Kaanehind:	Soodustatud hind
KNUT HAMSUN: Viktoria	(Romaan)	brošüüris	kr. 2.—	1.60
PIERRE LOTI: Madam Krüsanteem	„	„	„ 2.50	2.—
GEORGE SAND: Valentine	„	„	„ 3.50	2.80
JOHN GALSWORTHY: Pühak	„	„	„ 4.—	3.20
HERB. ROCH: Niikaua kui süda tuksub	„	„	„ 4.—	3.20
LUCILE DECAUX: Marja Walewska	„	„	„ 3.—	2.40
ALICE LYTTKENS: Mida meie kõik igatseme	„	„	„ 3.25	2.80
PEARL S. BUCK: Ema	„	„	„ 3.50	3.—
F. WOEDTKE: Kuhu jäi läinud aasta lumi	„	„	„ 2.—	1.25
NAINE ARSTI LUUBI ALL (Arstiteaduslik raamat)		„	„ 1.—	0.80
Ajakirjade aastakäike:				
„MARET“ 1937. aastakäik		(12 numbrit)	„ 3.50	1.50
„ 1938. „		(„ „)	„ 3.50	2.—
„VALLATU MAGASINI“ 1936. aastakäik		(nr. 1, 2, 3, 4, kokku 432 lk.)	„ 2.—	1.—
„ „ 1937. „		(nr. 5, 6, 7, 8, „ 416 „)	„ 2.—	1.—

Kui soovitakse raamatuid iluköites (kuldtrükiga), siis tuleb kr. 1.50 soodustatud hinnale juurde arvestada. Raamatute saatekuludeks alla kr. 10.— tellimise puhul tuleb tellijail juurde lisada 5% tellimishinnast, kuid mitte vähem kui 5 senti. Kr. 10.— ja suuremate tellimiste saatekulu kannab kirjastus. Raamatute lunaga saatmisel tuleb tellijal tasuda igal juhul lisasaatekulu veel 25 snt.

KIRJASTUS „Maret“

Tartus, Ülikooli 25. Telefonid 35-20, 39-75 ja 41-90
Postkast 22. Posti jooksev arve nr. 22-01.

V. a.

„MARETI“ LUGEJA!

Ka Teie leiate sageli, et Teil on tarvis trükkida mitmesuguseid trükitöid, nagu:

- *NIMEKAARTE*
- *LAULATUSE-LAULULEHTI*
- *KUTSEKAARTE*
- *PEOKUULUTUSI*
- *MATUSE-LAULULEHTI*
- *ARVE- JA KIRJAPLANKE*
- *POSTKAARTE, KIRJAÜMBRIKKE JNE.*

Tellimisi võetakse vastu ka telefoni teel ja kirja kaudu.

Kuid

seejuures Teie nõuate: head tööd, täpset ja kiiret tellimiste täitmist ning mõõdukaid hindu. Seepärast laske kõik oma trükitööd trükkida

„MARETI“ TRÜKIKOJAS

Tartus, Ülikooli 25, telef. 35-20, 41-90 ja 39-75

Maret

№ 3 (63) MÄRTS 1940

Raffael — Ristilt mahavõtmine

Aga kui õhtu kätte sai, tuli üks rikas mees Arimaatiast Joosep nimi, kes ka Jeesuse jünger oli.

See läks Pilaatuse juure ja palus enesele Jeesuse ihu; siis käskis Pilaatus ihu temale anda.

Ja Joosep võttis ihu ja mähkis seda puhta kalli linasest riide sisse.

Ja pani seda enese uude hauda, mis tema oli lasknud raiuda kalju sisse, ja veeretas ühe suure kivi haua ukse ette ja läks ära.

Aga Maarja Magdaleena, ja teine Maria olid seal istumas haua kohal.

MATTEUSE EV. P. 27

JAAN KÄRNER

Kas mäletad?

Kas mäletad veel, Li,
noid kauneid noorte unelmate paiku?
Siis oli kevad, männik tilkus vaiku
ja päike taevast paistis helgesti.

Kas mäletad veel, Li?
Me kõrval õitses kibuvitsapõõsas
ja taamal põllud seisid kuldses lõõsas,
lõo ülal laulis imeselgesti.

Kas mäletad veel, Li?
Jõel orus virvendas ja läikles vesi,
ta kohal lendles kaldapääsukesi
ja kaldal kalur istus vagusalt.

Kas mäletad veel, Li?
Tuul männiokstes voogas tasakesi
ja õhus lõhnas ristikheina mesi
ja sinu juuski lõhnas magusalt.

Kas mäletad veel, Li?

Valve Saretok

PROFESSOR PÕLVEDEL . . .

Ta oli nii populaarne neiu, et kõik linna lillekauplused teadsid tema aadressi. Ja see tähendab juba midagi meie ajastul, kus uljad rüütlid häbenevad kõndida, lilletorbik käes, või tunnistada kaunitari toas enda saadetuks maikellukestekorvi. Kui nad üldse märkavad olla „lillelised" ja ei tule õnnestama oma südamedaami, kaenlas konjakipudel.

Jah, Lea Soone oli väga populaarne noor daam ja arusaadav oli see igati. Kuigi minu papa kasvatas oma tütreid põhimõttel, et „kuulus, kes kodus istub, aus, kes ahju taga", ning üks minu onusid väitis, et noore tütarlapse populaarsus ei või olla muud kui kahtlast laadi — kui ta ei ole just kuningatütar. Aga papad ja onud on iganenud generatsioon ja tänapäeva tütarlaps ammugi enam ei saavuta oma õnne „ahju taga", mis oleks juba tehniliselt võimatu, kui kalduksime naljatooni selles tõsises jutus.

Moodsa neiu populaarsusega on isevärki lugu. Ta ei tarvitse olla eriti ilus ega armastusväärne, aga ta on populaarne, teda tuntakse, teda imetletakse; ta ei ole kuulus kunstnik ega rikka papa tütar, aga ta on populaarne, ta on tooniandev; ta ei tarvitse omada mingeid vaimuandeid, aga tema väljendused on populaarsed, teda jäljendatakse, kui ta ka räägib sulalollust. Moodsa neiu populaarsuse põhjus on salapärane kui nõidus, kuid üks asi on kindel: säärane tütarlaps on igatahes tragi.

Tragi oli muidugi ka Lea Soone, oi, väga tragi. Ta sai alati, mida ta tahtis — just sellepärast, et ta ei jäänud vagusalt ootama saatuse armulikkust, vaid lükkas ise saatust takka.

Sellega ma ei taha aga sugugi öelda, nagu olnuks Lea Soonel puudust ilust või sarmist. Seda oli tal üsna silmapaistval määral, raha oli tal ka veidi ja keegi ei võinud teda nimetada lausa rumalaks. Keskkoolist hangitud teadmised oli ta muidugi elegantsiga unustanud, kuid oli usinalt õppinud uusi ja tarvilikumaid. Ta oskas keskustleda vabalt ja asjatundlikult igas seltskondlikus ainevallas: rõivastis, moetohtrid, kokteelid, filmid, armsad ligimesed, esietenduse-publik, Pitigrilli, ministriprouade vastuvõtud, Windsori hertsoginna ja koguni äsjailmunud raamat. Ta kohanes ruttu ning flirdi sõnasõjas reageeris osavalt ja mõnevõrra vaimukaltki, osates paslikul paigal lasta mõjuda naeratusel. Tema kommete kohta ei võinud keegi öelda halba sõna — kuigi ka see polnuks eriti paha, sest kellest räägitakse, see pole unustatud. Ja unustatud olla või koguni jääda kahe silma vahele — sellega ei pääse tänapäeva tütarlaps haljale oksale. Pärast koolilõpetamist viibis ta aasta Londonis, ja kuigi ta seal — nagu eesti tüdrukud kõik — oli vaid nn. „kitchenlady", oskas ta suures linnas elamist kasutada viimse võimaluseni. Londonist naastes Lea Soone õigupoolest alustaski populaarse noore seltskonnadaami karjääri, torgates silma andekalt valitud rõivastisega — hilissuvel kandis ta nahku ja külma ilmaga jooksis ringi õhukesis, elegantselt lihtsais mantleis, mis ilmselt olid pärit kliimast, kus talv on soe ja karusnahad vaid ehteasjaks. Lea oli tagasiteel peatunud paar päeva Pariisis ja nüüd oskas ta esineda nii, et jäi mulje, nagu viibinuks ta kogu aasta Pariisis ja Londonis ainult paar päeva. Nii ei tehtud iialgi säärast juttu, et „teie olite vist Inglismaal ‚perekonnas'?"

Jah, Leal oli tuhat väikest võtet, et paista silma ja panna inimesi endast kõnelema. Inimeste all ma mõtlen naisi.

Imelikul kombel on just nimelt n a i s e d nood, kes ühele naisele sepitsevad — enamasti tahtmatult — karjääri. Meeste avastatud kaunitarid ei saavuta iialgi säärast populaarsust. Võib-olla seepärast, et mees, leides tõelise pärli, ei hakka teda ilmaaegu lansseerima, vaid imetleb vaikses hardumuses. Millega ma ei taha öelda, et naised looksid oma kaasõe populaarsuse just imetlusega.

See algab enamasti nii, et — antud juhtumil — Leal on midagi eriti ilusat s e l j a s. Juhuslikult on õnnestunud mõni mantel, kostüüm või ka kübar. Seda märgatakse kohvikus. Kui Lea näitab ennast samale publikule samas kostüümis umbes nädal aega, siis on ta „daam oliivrohelises kostüümis" või „oliivroheline kostüüm" või ka juba „preili Soone, kellel on too šikk oliivroheline kostüüm". Kui nüüd preili Soonel on õnne ilmuda järgneval nädalal publiku silma alla sama õnnestunud rõivastises, siis võib ta kolmandal nädalal

kanda mistahes — ta on n. ö. „tehtud mees" ja tema rõivastist hinnatakse nagu automaatselt edasi. Ja edaspidi hakatakse juba vaatama, mis siin ja seal „preili Soonel on seljas", kus ta õmbleb, kust tellib kübaraid ja kingi ja nõnda edasi, sest säärased andmed võivad tuua meeldivaid avastusi.

Lea Soone „saamislugu" polnud küll just täpselt nii, ent see ei ole ju ka tähtis. Tähtis on teada tõsiasja, et ta oma kahekümne kolmandal eluaastal oli juba nii populaarne neiu, et lillekauplusis küsimatagi teati tema aadressi ning kuldse nooruse ridades oli auasi tunda teda. Pereprouad tõmbasid tema nime abil oma igavatele vastuvõttudele nõudlikke noormehi, noormehed kelkisid üksteise ees, kui ta oli suvatsenud minna teatrisse või õhtustada mõnega neist — ja peab ütlema, et ka vanemad härrad leidsid, et Lea Soone oli silmale hea vaadata. See on enesestki selge, et Lea Soone moeküsimusis oli tooniandev — ka eelmiste „hooaegade" tähtedele.

See kõik ei ole ju midagi erilist ega ime. Lea Soone karjääris oli siiski midagi erilist tänapäeva tütarlapse kohta — teda lausa külvati üle abielu-ettepanekutega. Mõtlen, et igaüks teab, kui visad meieaegsed noormehed on naituma — haljale oksale ei jõuta nii kiiresti kui vanasti ja naised on nõudlikumad kui meie emade päevil.

Ja see oligi ime, et kuigi Lea Soone näis sama hellitatuna ja nõudlikuna kui teised tütarlapsed, ei kohutanud ta ometi ära ühtki armunud mehesüdant. Ta sai abielu-ettepanekuid siit ja sealt, sest tal oli tõepoolest sarmi, mis veel ei tähenda, et tal olnuks südant. Ja kuna tal ei olnud südant, siis ta naeris oma kosilasile.

Ta naeris neile näkku, naeris neid avalikult suures seltskonnas ja naeris neid ka tagaselja — intiimses sõbrataride ringis. Oh, ta oskas naerda oma vaeseid kosilasi nii toredasti, et sõbratarid (ka menukal naisel on neid) üha meelitasid teda jutustama, kuidas ta ühele ja teisele lootusrikkale sangarile oli andnud imelusa korvi.

Väga tuntud oli lugu Arno Toeverest, kelle papa oli küll määratu rikas, ent kelle peegelpilt siiski polnud sama, mis vaatab vastu näiteks Charles Boyer'le. Lea Soone kuulas ära Arno kogeleva ettepaneku, naeratas, ohkas, vaatas Arnole näkku ja ütles:

„Ei, tänan, selleks on teie papal viis miljonit liiga vähe!..."

Vähem naljakas polnud ka lugu sellest, kuidas „vaene rüütel" ja igavene tudeng Immi Siig — lootes oma haige onu surmast tulevale õnnistusele — pani Lea jalge ette suure roosikimbu ning teatas pühalikult, et ta oma südame asetab sinnasamasse — põrmu. Mille peale siis Lea Soone väga vaimukalt vastas:

„Aga kallis Immi, siin maas on niigi prahti külluses." (Sest viibiti nimelt Soonede aia lehtlas, kus eelmisel ööl oli pühitsetud Lea sünnipäeva.)

Selliseid lugusid oli lõpmata palju, ent üle kõige meeldis tütarlastele kuulda sellest, kuidas nimekas loodusteadlane ja akadeemia liige professor Toomsar tuli Leale kosja.

See mõte iseenesest oli hullumeelne — professor Toomsar kosja Lea Soonele! Lihtsalt surnuksnaermiseks. Professor oli vist küll aru kaotanud.

Sest mis sellest, et professor Toomsar oli akadeemia liige ning üle kodumaa piiride ulatuva nimega teadlane, et ta — võib-olla — oli suurematu oma ala kuulsuste hulgas—, sellest veel ei piisanud, et minna kosja ühele Lea Soonele. Ka sellest ei olnud palju, et professor polnud just miljonär — seepärast poleks Lea teda põlanud, ta üldse armastas väita, et raha teda eriliselt ei huvita. Aga professor pidanuks ometi teadma, milline ta oli ja milline ta välja nägi!

Ühe professori isiku kirjeldamisega ei tarvitse nooremad autorid enam vaeva näha, selle eest on hoolitsetud mitmevõrra kõigi aegade kirjanduses ja naljalehtedes. Niipalju peab mainima aga, et professor Toomsar ei olnud v a n a professor, tema aastatearv oli kuskil kolme-neljakümne vahel, mida teatavasti loetakse õitsvaimaks meheeaks. Habet tal ka polnud, vihmavarju samuti mitte, aga muidu võis lapski öelda tema välimuse järgi, et ta oli professor. Ta oli pealegi väga kitsastest oludest võrsunud professor — nagu paljud teised suured mehed — ning oli seetõttu seltskonnas arg ja kohmetu, nagu paljud teised suured mehed. Vanemate inimestega tuli ta hädapärast toime, kui ta oli sunniviisil toodud mingile avalikule pidustusele, ent noorematega, eriti naistega, tundis ta end väga halvasti. Mida kaunim ja elegantsem naine, seda hullemini kartis professor Toomsar tema seltskonda ning säärane Lea Soone taoline populaarne sesoonikaunitar võttis talle lausa surmahigi laubale.

Ent ometi oli Lea Soone too, kes kinkis professorile enesekindluse ja elujulguse. Muidugi algas see heategu — nagu enamik heategusid — vaid seltskonna lõbustamise otstarbega. Lea Soone ühel ametlikul koosviibimisel, kust professor Toomsar ei võinud ära jääda ja kuhu nagu ehteks oli kutsutud pisut „nooremaidki", lähenes härra professorile selleks, et teha nalja oma igavusttundvatele noortele sõpradele. Noored sõbrad lausa väänlesid naerust, vaadeldes, kuidas õnnetu professor higistas Lea naeratusepäikese soojuses, kuidas ta kugistas sõnu suust vastuseks Lea armastusväärseile väljendeile. Ent varsti lõppes noorte sõprade naer otsa, sest mõne aja pärast Lea sarm ning osavalt esitatud komplimendid tegid professorist jällegi inimese ja ta keskustles noore neiuga üsna vabalt. Jah, Lea oskas! Tema pani kohmetu professorihärragi kergelt konverseerima, ja enne kui keegi sai mahti ehmudagi, nähti kummalist paarikest tõmbuvat, veiniklaasid käes, vaiksesse nurgakesse.

„Oo, ta on päris huvitav!" naeratas Lea salapäraselt, kui sõbrad hiljem teda ründasid küsimustega.

„Need moodsad neiud on üsna huvitavad!" vangutas professorihärra pead, kui üks nooremaid kolleege söandas teda pisut nöögata südamemurdmise pärast.

Kogu juhtum tegi teatud ringkonnale pöörast nalja, kuna sellele järgnes veelgi lõbusam seik: professor armus tõsiselt Leasse. Paaril juhuslikul kohtamisel Lea oli suvatsenud mängida edasi teadushimulist, tõsist noort naist ning oli sealjuures niisama naljapärast proovinud edasi oma pilkude ja naeratuse mõju „vanale kännule". Ja nende pilkude ning naeratuse mõju oli määratu suur. Professor polnud üksnes armunud, ta armastas. Ta oli hea inimene ja lihtsameelne ja nägi Lea tuvipilgus ainult siirast tõtt. Inimesed nägid pealt tema armuuima ja haletsesid teda.

Ainult noored tütarlapsed mitte. Neile tegi see lugu ikka veel pöörast nalja. Lead ässitati julgustama oma imelikku rüütlit ja sõlmiti kihlvedusid, kas ja millal ja kuidas professor esineb abielu-ettepanekuga. Eriti huvitas kõiki, k u i d a s säärane „eelajalooline" tüüp kosib oma printsessi.

Enamik tütarlapsi oli kindlasti veendunud, et põlvili. Ja käsi südamel. „Lea, sa pead kutsuma meid vaatama, kui asi on küps ja kui on karta otsustava sõna langemist," nõuti. Lea lubas. Tema ei tahtnud olla mängurikkuja, seda mitte.

Ja kuna professor oli nii liigutavalt vanamoodne, klappis kõik suurepäraselt.

„Ta tuleb homme, tütarlapsed!" kuulutas Lea kohvikus. „Ta saatis mulle väga veidra ja piduliku kirja, selle järgi otsustades on ta homme kohal, sabakuues ja lillekimbuga."

Leal oli hea vaist. Professor Toomsar tuli tõesti paluma tema kätt — sabakuues ja lillekimbuga. Ka Lea sõbratarel oli hea vaist — professor langes tõesti põlvili. Ja pani käe südamele — küll aga ehmusest, sest kust võis tema, vaene mees, aimata, et sama toa kappide, sohvade, laudlinade ja sirmide taga, kõikjal peitus uudishimulikke sõbratare, kes — ahvatletuna ühest eriti edevakesest naeruhimulisest — turtsatasid kõik naerma kõige pühalikumal momendil.

Jah, see oli tore nali ja tüdrukud pidid endid „surnuks naerma" — eesotsas Leaga. Terve linn teadis varsti seda lugu, Lea ise armastas esitada seda, lõgistades oma meloodilist naeru. Kuidas ta ise pidanud naerust lämbuma, teades, millistes piinades väänlevad peidetud sõbratarid, kuulates pealt õnnetu professori armusosinat ja nähes, kuidas professor põlvedel roomas järele Leale, kes piki sohvat nihkus edasi, „kuna ta kippus puudutama mind oma vastikute kätega". Jah, see oli pagana tore nali ja Lea oli pagana kange tüdruk, vaat, millise tembuga sai veel hakkama, hahahaa, leidis rahvasuu. Rahvasuu on väga armulik seltskonna soosikuile.

Keegi ei mõtelnud selle loo juures pikemalt, mis ütles professori süda, ja see oli päris hea, sest nii sai too haavatud süda pikkamisi rahus paraneda. Aasta pärast professor ei olnud Leale isegi mitte kuri. Ta naeratas alistunult: selline ilus ja särav hellitatud tüdruk — kes võis talle pahaks panna, kui ta heitis veidi nalja oma arvukate kosilaste arvel? Ilusale tüdrukule sobib kõik, mõnikord isegi vulgaarsus.

Lea Soone sõitis edasi oma triumfivankris, andis endiselt korve ja oli oma lõbusate seiklustega seltskondliku keskustluse huvikeskuseks. See huvi tõusis oma tipule, kui Lea näis olevat viimaks ometi leidnud oma õnne.

„Õnn" oli muidugi mees ja see mees oli varustatud kõigi soovitavate omadustega. Ta oli nägus ja mehine, suurest ja varakast soost, kõrgesti haritud ja väga paljutõotava tulevikuga. Naiste suhtes oli ta väga nõudlik, nagu kõik tõeliselt suursuguste emade pojad ning vooruslikkude õdede vennad, ning isegi Lea Soonel andis pingutada, enne kui ta avaldas mõju tollele mehele — Jaak Ragele.

Aga Jaak Rage pärast tasus ennast pingutada, ja kui võidukad tagajärjed viimaks olid silmanähtavad, oli Lea võidurõõm nii suur, et ta sellega läks veidi liiale. Nii vähemalt leidsid sõbratarid.

Sõbratarid enesest on imeline tõug, nad on ustavad hädas ja salakavalad edus, aga kui olla võidurõõmu tipul, siis võib nende südameis avastada niimõndagi. Siinkohal ei ole jutt naistest, keda seob s õ p r u s.

Võib-olla oma liigse võidurõõmuga Lea Soone tasandaski sõbratariде südameis teed oma karjääri allamäge minekule. Aga olgu sõbratariде kadedusega kuidas on, mitte keegi neist poleks julgenud sõnaga ega teoga puudutada võidukat ja populaarset Lea Soonet. See olnuks väga ohtlik. Jaak Rage naisena Lea Soone saavutaks määratu võimu ning võimaluse „tõmmata niite". Kes teab, kes teda veel võis vajada.

Jaak Rage naiseks igatahes Lea pidi saama. Rage ise rääkis sellest kõikjal üsna avameelselt, Lea võidutsemisest on juba olnud juttu. Ainult kihluse tähtpäev oli veel teadmata.

Lea Soone oli Ragede kodus juba p e a g u omainimene, rõhutan sõna „peagu", sest Jaak Rage ema ja õed olid tublisti erinevad Lea Soonest ja seltskonnast, mis produtseerib Lea Soonesid. Aga nad olid hästikasvatatud ja head inimesed ning poja ja venna Jaagu valikut ei arvustatud. Seda ei tehtud kunagi Ragede perekonnas. Ainult perekonna noorim võsu Reet oli säärane enfant terrible, kelle viieteistkümne-aastane süda mõnikord üle kees ja kelle suu vahel ei valinud sõnu, mis peab tähendama, et ta ütles seda, mis ta mõtles.

Nagu juba mainisin, Lea ja Jaagu kihluse tähtpäev oli alles teadmata, ent kui Jaagu sünnipäeva tähistati suurejoonelise vastuvõtuga, siis oli see õhtu täis ärevat ootuspinget. See oli hiilgav ja väga lõbus õhtu, mis algas tõelise balliga ning mille tipuks oli kesköine supee. Arvati, et tollel pidusöögil tehakse teatavaks noorpaari kihlus, ja vist küll see oletus oli õige. Igatahes rääkisid Jaagu ja Lea salapärased näod paljutõotavaist üllatusist.

Aga enne kesköö juhtus midagi. See võis juhtuda ainult seepärast, et Jaak nii väga hoidis oma vallatut õepõngerjat Reeta ning mõjutas ema nii, et Reet tohtis panna selga ühe õdede õhtukleidest ning pidutseda kaasa, kuigi järgmine päev oli koolipäev.

Reet igatahes nautis oma „esimest balli" täie sõõmuga, ja kui ta enne õhtusööki tuli puhkama oma partneriga Ragede hubasesse kaminatuppa, siis sündis see ausast väsimusest. Kaminatoas puhkas teisigi tantsijaid. Siin oli kõigepealt Lea ja muidugi ka Jaak, üks Jaagu õdesid oma kihlatuga ja siis veel neli-viis paari — kõik Lea sõbrad ja tuttavad, kellele Lea oli suutnud avada Ragede väga nõudliku maja uksed.

Reet astus tuppa, kui Lea parajasti kõneles. Lea istus ühe klubitooli käetoel (toolis istus Jaak), milline poos küll polnud päriselt kooskõlas Ragede maja tooniga, aga nüüd oli see juba ükskõik, ja lõbustas seltskonda. Tema tänulikud sõbrad ja sõbratarid olid ahvatlenud teda rääkima oma loendamatuist kosilasist ja kuidas ta nad kõik häbiga minema saatis. Lea serveeris loo Arno Toeverest ja publik (kellele lugu õigupoolest oli küll tuttav) mõirgas naerust. Lea esitas Immi Siigi kosjaskäigu ja kui vaimukalt ta sellele reageeris — sõbrad väänlesid naerust. Lea oli ise nii vaimustatud, et ta ei märganud vaadata, kuidas suhtuvad tema ettekandesse Jaak ja teised Raged. Ta ei märganud ka, et väike Reet oli hüljanud oma partneri ning suure, kohkunud pilguga oli lähenenud temale, käsi õieli, nagu keelavalt. Aga ega teisedki pannud tähele koolitüdrukut, kes oli kooliplikalik ka oma pikas kleidis — kõhn, kohmetu õhvake, heledad suured silmad üha täis hämmastust elu mitmesuguste palete üle.

„Räägi, Lea, nüüd sellest, kuidas professor Toomsar sinu ees põlvili roomas!" kilkasid tänulikud ja vastutulelikud sõbratarid, kes teadsid, et Lea ei jäta neile tasumata heategu: anda temale võimalust hiilata Jaagu ees oma kuulsus- ja võidurikka minevikuga. Ja Lea rääkis endise hooga, vahetevahel naerust peagu lämbudes, kuidas professor põlvili roomas talle järele, kuna tema üha nihkus kaugemale piki sohvaistet, „sest ta kippus puudutama mind oma vastikute kätega", ja kuidas toas kõikjal sohvade, toolide, kappide ja sirmide taga peitus uudishimulikke, naeruhimulisi tütarlapsi, kes aga kahjuks turtsatasid naerma liiga vara ja ehmatasid professori tummaks keset tuliseimaid armusõnu...

„Ptüi, Lea Soone, küll oled sina halb inimene!" kostis korraga selge, ent terav lapsehääl.

See oli koolitüdruk Reet, kes seisis Lea Soone ees lõkendavate põskedega ning põlgusest väriseva suuga.

„Sa oled halb tüdruk, Lea Soone!" kordas ta valju selge häälega ja marssis siis toast välja.

Tuppa jäänuks väga piinlik vaikus, ent Jaak Rage likvideeris olukorra, paludes tumma kummardusega tantsima väga kohmetunud, siiralt kohkunud Lea.

Lea oli siiralt kohkunud, sest tema ei mõistnud ju aimata, et leidus veel nii vanamoodselt kasvatatud tütarlapsi, kelle arvates abielu-ettepaneku väljameelitamine mehelt, kellele kavatsetakse anda korvi, oli vääritu tegu ning kes jagatud „korvide" arvu ei pidanud auks, vaid pigemini häbiks. Ta teadis seda küll, et ükski mees ei esita abielu-ettepanekut, kui teda selleks ei ole julgustatud, aga Lea Soone meelest säärane julgustamine ei olnud vääritu tegu.

Mida rääkisid Jaak Rage ja Lea Soone tollel viimasel tantsul enne pidusööki ja kas nad üldse rääkisid, ei tea keegi, ent üldiselt peeti paljutähendavaks ja kahtlaseks märgiks, et oodatud kihlust tollel pidusöögil ei kuulutatud välja.

Ja siis räägiti linnas, et „väike" Reet Rage olevat koolis suurel vahetunnil jaganud oma klassiõdedele šokolaadi hiigelsuurest karbist, mille ta kuuldavasti olevat saanud oma vennalt...

Sellest õigupoolest algaski Lea Soone paljutõotava karjääri lõpp. Tema populaarsus kahanes lausa hirmuäratava nobedusega. Poole aasta pärast unustasid isegi lilleärid tema nime. Üks ja teine sõbratar üksteise järel avastas, et Lea Soone temale õigupoolest kunagi ei meeldinud, see auahne ja südametu tüdruk, säärane tõusik...

Jah, nüüd n ä g i d nad kõik Lea Soonet silmadega nii, nagu nad salajas olid t u n d n u d südameis, aga nad alati olid sulgenud suud, kuna nende suud enam ei osanud ütelda tõtt...

Aga nüüd, millal üks puhta südamega aus noor tüdruk oli näidanud teed...

Rahvasuu on väga halastamatu seltskonna poolt hüljatuile. Seepärast on küll parem ja peenetundelisem, kui vaikselt langetame eesriide Lea Soone edaspidise elukäigu kohal.

Uus kleit

Võttes seljast kübara ja mantli, käib noor elegantne naine toas teatud toonitatusega edasi-tagasi. Kuid ta mees ei pane seda tähele.

„Kas sa ei näe? Mul on ta seljas," ütleb naine viimaks.

„Mis siis?" küsib mees ajalehelt üles vaatamata.

Temake: „Uus kleit."

Abielumees paneb ajalehe kõrvale, võtab prillid ninalt, vaatab ja ütleb: „Sobib sulle võrratult."

Temake: „Midagi säärast ei kanna igaüks, minu armas!"

Tema: „Kaheldamatult mitte, laps, kuna see on sinu kleit." Nende sõnadega tõmbab ta oma kirjatasku ja annab kleidi katteks nelikümmend krooni.

Temake: „Kui armas sa oled!" Ja mees saab ühe suudluse.

Tema: „Aga ma palun sind, meil oli ju kokku räägitud, et sa saad oma kleidi jaoks nelikümmend krooni."

Temake: „Kui mul poleks õnne olnud — iga teise õmbleja juures oleks ta kuuskümmend krooni maksma läinud."

Tema: „Võib-olla..."

Temake: „Tead sa, mis proua Kand ütles? Selle kleidi juures võidate teie kakskümmend krooni, ütles ta."

Tema: „Olen veendunud. Ent need kakskümmend krooni ei võida sina, vaid mina."

Temake: „Ent see on ju üks ja seesama. Meil on ju ühine raha."

Sellele järgneb väike paus. Noor naine istub mugavalt oma mehe põlvele ja algab usaldavalt:

„Ütle, mis sa tahad sellega peale hakata?"

„Millega?"

Temake: „Noh, kahekümne krooniga."

Tema: „Millise kahekümne krooniga?"

Temake: „Aga selle kahekümne krooniga, mis sa kleidi juures võitsid?"

Tema: „Armas laps, kas meie ei kõneleks millestki muust?"

Temake: „Ma usun, sa mõtled, et ma nõuan sinult seda kahtkümmend krooni. Ma ei mõtlegi seda teha! Olen ma raha peal väljas? Ma vaatasin seal vaid üht kübarat, tead sa... hurmav! Ja maksab täpselt kakskümmend krooni. Ja seejuures on ta kolmkümmend väärt."

Tema: „Hea küll, sa pead oma kübara saama."

Temake: „Sa oled ingel! Ja sealjuures võidad sa veel kümme krooni. Kakskümmend krooni kleidi juurest ja kümme krooni kübara juurest teeb kokku kolmkümmend krooni. Tead sa, kolmkümmend krooni päevas teenida, seda ei juhtu iga päev..."

Tema: „Taevale tänu!"

Temake: „Kuidas? Sa ei ole rahul?"

Tema: „Ent võlutud olen, mu laps!"

Temake: „Ilus, mu kallis. Siis anna nad minule."

Tema: „Mis siis?"

Temake: „Need kolmkümmend krooni."

NAINE ÕPIB NAISELT

Kaarel ootas sellise palavikulise ärevusega, nagu oleks tegemist esimese kohtumisega tema elus.

Kümnendat korda korraldas ta lilli mitte just nende jaoks määratud, ent siiski maaliliselt mõjuvas savikruusis. Tema lemmiklilled!

Ka vist kahekümnendat korda nihutas ta intiimseks õhtusöögiks kaetud laual taldrikuid ja vaase. Kõikide tema lemmikmaiustiste eest oli ta hoolitsenud! Niipalju, kui talle oli meenunud.

Isegi jääd oli ta üles tirinud, et sektile temperatuuri anda, mida ta hindas. Jahutaja-küsimus oli temale vähemalt tund aega peamurdmist valmistanud, kuni ta jõudis peaaegu geniaalsele lahendusele: veepang mähkida kunstipäraselt kirevasse rätikusse, nii et ta võis dekoratiivse sektijahutajana seista laua kõrval, solvamata ilujanust silma.

Ja nüüd vaatas ta juba loendamatuid kordi kellale.

Seitse viiskümmend viis!

Kell seitse kolmkümmend lubas ta tulla. Kui ta varsti ei tule, lukustatakse majauks ja tema ootus muutub piinavamaks.

Aken suundus õue, nii ei saanud ta ka tema saabumist jälgida.

„Kui ma majaukse ees seisaksin, võib juhtuda, et ülal vahepeal telefon heliseb ja ma teda asjatult ootan," mõtles Kaarel.

Ta ei tohtinud lahkuda toast! Ei milgi juhul. Ta ei talunud seda olukorda enam kauem! Ta pidi täna lepituse saavutama, iga hinna eest!

Veel kunagi elus polnud Kaarel nii oodanud. Ta ei teadnud seni, et võis oodata nii — üht naist... oma naist.

Nad elasid juba mitu nädalat lahus. Hirmsad nädalad Kaarlile.

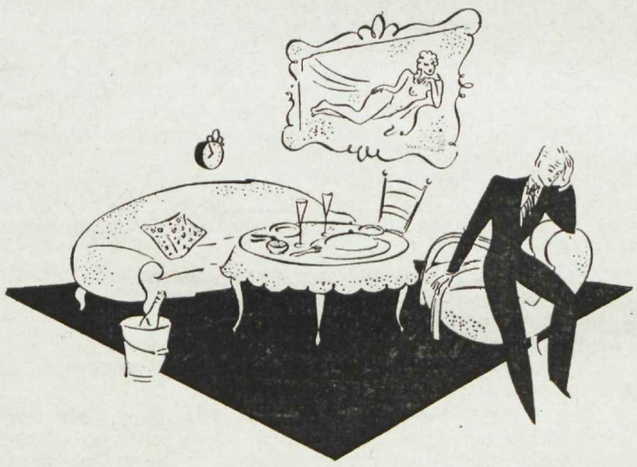

Tema Eeva oli jäänud oma hurmavasse väikesse korterisse, mida ta Kaarlist lahkumisest saadik jagas ühe sõbratariga. Vihase kadedusega mõtles ta sellele olendile, kes nautis nüüd kõiki t e m a kodu mugavusi, sellal kui tema ise elunes oma sõbra väikeses, lagedas poissmehe-korteris.

Ta ei saanud enam töötada Eevast lahkumisest saadik. Miski ei teinud talle enam rõõmu, kui ta ei saanud enam Eeva ebavooruste üle vihastuda, millistest pahimad olid ebatäpsus ja jonn.

Ent kui rumal see oli varem temast — ärrituda Eeva hilistumise üle! Tähtis oli vaid, et ta üldse tuli, et teati: tuleb olend, keda armastatakse! Viga seisnes vaid selles, et seni oli alati negatiivselt oodatud, ainult hilinemise üle vihastutud, selle asemel et tema tulekust rõõmustuda, et kunagi ei mõeldud, kui hirmus see oleks, kui armastatud inimene üldse enam ei tule.

Oh, ta oli õppinud sellest kibedast, pikast üksindusenädalast palju. Ta oli tunnetanud, milline õnn see oli — oodata ebatäpset Eevat.

Ja tema jonn — kui kerge oli seda murda, kui ta vaid kannatlikult ja armastusväärselt teda kohtles, selle asemel et muutuda kohe jämedaks. Nii oli see kõigi tema väikeste vigadega, millede üle ta varem sageli oli nurisenud. Alles nüüd teadis ta, kui väga ta armastas ka tema ebavoorusi, kuna need kuulusid tema juurde, kuna täiuslik Eeva oleks olnud ebatäiuslik.

Ent täna ta lepitaks teda. Ta tunnistaks kõiki oma vigu ja seletaks talle veel kord, rahulikult, möödunud õnnetusöö üksikasju, mis oli põhjustanud nende lahkumise. Et Eeva talle üldse selle võimaluse andis, oli juba hea märk. Seni oli ta igast selgitamisest külmalt loobunud ja ainult advokaadi läbi temaga ühenduses olnud.

Kui ta juba siin oleks! — („See igavene ebatäpsus!") — Ta ütleks talle, et ainult halvad, kadedad inimesed olid neid lahutanud, sest tema, Eeva, poleks kunagi ise sellele mõttele tulnud kohe lahutus sisse anda, kuigi väliselt tema, Kaarli, süü oli nii kindel.

Kõlistati. Lühidalt, nagu jonnakalt.

Kaarel tormas ukse juurde, avas selle ja hüüdis: „Lõpuks!"

Särades suudles ta Eeva kätt tervituseks.

Eeva nägu oli jonnakas, irooniline.

„Kohe jälle etteheide," mossitas ta, pidades sihilikult Kaarli hüüatust pahatahtlikuks.

Ent Kaarel naeratas vaid. Ta oli täiesti endiseks Eevaks jäänud. Jumal tänatud! Ent ta tahtis olla kannatlik ja õrn nagu lammas.

„Ma olen nii õnnelik, et sa tulid, Eeva. Ma kartsin juba..."

„Mispärast?" Kui külm ta oli! „Mina pean tavaliselt oma sõna, sa tead ju seda. Mispärast sa mind sellesse röövlikoopasse kutsusid, ei ole mulle päris selge."

Kaarli julgus hakkas vähenema.

„Kuna ma sinuga segamatult kõnelda tahtsin, Eeva." Naine vaatas külmalt temast mööda, sellal kui Kaarel paluvalt tema silmi otsis, paludes: „Palun, kas sa ei rõivastuks lahti, Eeva?" Ta astus talle üsna lähedale, et aidata tal mantlit ära võtta, ja sundis end tunnistusele, mis valmistas talle kindlasti rõõmu, pealegi kui see oli üsna ausalt mõeldud: „Kui võluv sa selle kübaraga näid, märkan alles nüüd. Ma ei mõista, kuidas ta varem mulle ei meeldinud..."

„Seal näed sa, kui vähe loeb teie arvamine," ümises Eeva, vabastudes näiliselt vastumeelselt mantlist. Alandlikult lisandas Kaarel: „Jah, Eeva. Sageli oleme meie, mehed, väga rumalad. Ent teie võiksite meile andestada, kui meie seda taipame."

Eeva astus tuppa ja vaatas ümber. „Siin elad sa siis. Äärmiselt koomiline. Loodetavasti tunned end hästi?"

Ka tema iroonia üle oli ta sageli vihastunud. Nüüd ei pidanud seda enam juhtuma. Avameelselt tunnistas ta:

„Ei, Eeva, mul ei ole sugugi mugav. Olen väga õnnetu..."

„Ent sinu isu paistab nüüd nagu enne päris rõõmustav olevat," salvas Eeva ja põikles tema õnnetuist silmist mööda, astudes kaetud laua äärde.

Kaarel märkas, et pole alati kerge jääda vagaseks kui lammas, ja sõnas: „Need on kõik asjad, mida sa nii meeleldi sööd... Istu siia tugitooli, see on mugavam." Ta lükkas talle veel ühe pehme padja seljataha ja punastus, kui naine vaatas talle lühikese, mõistetava pilguga ning ütles pilkavalt:

„Sa oled muutunud, Kaarel..."

Kaarel lähenes ruttu raadioaparaadile ja lülitas selle. Kõlas tasane muusika. Ta avas pudeli ja täitis sektiklaasid.

Nad lõid kokku klaaside heledalt kõlades. Kaarel naeratas ja vaatas Eevale. Naeratas ka tema? Ta pidi õnnelikult ühele väikesele ebausule mõtlema: „See on hea ennustus, kui klaasid ilusasti kokku kõlavad..."

Ent Eeva nägu jäi liikumatuks. Vaid tema silmad — või eksis ta — näisid naeratavat.

„Lase enesele hea maitseda," ütles Kaarel ja ulatas ootusrikkalt talle taldriku. „Koorisin apelsinid juba ära..."

„Kuna sa muidugi enam teada ei võinud, et nad maitsevad mulle vaid seepärast, et nende koorimine mulle lõbu valmistab," tähendas Eeva asjalikult.

Kaarel surus alla ühe meheliku vande, mis oleks talt peaaegu libisenud ja mis pidi tabama tema halba tähelepanuvõimet. Ta kujutles enesele, et ta on kirjanik, kelle esimeste võimete hulka kuulus kaasinimeste väikeste ja suurte omapära-

suste tähelepanemine — ja seal polnud nad aastate vältel veel oma naise juureski silma torganud!

Kui õigus oli naistel, kui nad kaebasid meeste puuduliku tähelepanuvõime üle. Ta tunnistas seda ka vastumeelselt enesele:

„Vabanda, Eeva. Ma olen idioot."

„Hilinenud äratundmine." Isegi see, ühele mehele kaunis kaugeleulatuv tunnistus ei paistnud teda liigutavat ja Kaarli kulmude vahele ilmus terav kurd...

„Nii siis, kuidas oli lugu võtmega? Mul ei ole palju aega." Eeva tuli sirgjooneliselt piinlikule teemale, maitstes näiliselt isutult lihasalatit, mille hankimine oli Kaarlile maksnud ühe autosõidu. Ka seda ei paistnud ta tähele panevat, et see „tema" lihasalat oli, mida sellises headuses vaid ühest, kaugelasuvast delikatessiärist oli saada.

„Ah, see rumal majavõti!" Kaarel oli kurku neelanud ja otsis vaevaliselt sõnu. „Vannun sulle, Eeva — ma olen täiesti süütu! Kõik sündis täpselt nii, nagu sulle tookord kohe ütlesin — ja nagu minu advokaat ka sulle kirjutas. Mul ei ole aimu, kuhu võti kadus."

„Hm! Ei ole aimu..." Ta vaatas taas teda nii imelikult ja võttis sigareti, enne kui edasi kõneles. Kaarel ulatas talle teenistusvalmilt tuld. „Sa salgad nüüd nagu varem, et sa pole kunagi olnud armunud preili Eermesse."

„Aga kallim — vabandust! — Eeva! Kuidas sa võisid seda ka hetkekski uskuda?"

„Sellele mõttele võib ju tulla," ta oli täiesti enesekindel ja pilkav, „et sulle noor daam mitte päris ükskõik polnud, kelle leidsin varasel hommikutunnil väherõivastatult sinu töötoast. Või — oled sa teisel arvamisel?"

„Mu jumal, sul on õigus," Kaarel jooksis abitus ärevuses edasi-tagasi. „Kuid ma ei saa sinna midagi parata! Ma pole teda kunagi lähemalt vaadanud, ma ei tea üldse, kuidas ta välja näeb."

„Ta on noor, ilus ja — tark..."

„Mind huvitab vaid viimane omadus minu sekretäri juures — muud midagi. Mitte kõige vähematki."

„Ja — tema..."

„Tema?" Kaarel peatus meeleheites. „Eeva, tahad sa m i n d selle eest vastutavaks teha, et mina talle näiliselt mitte üsna ükskõik polnud." Vannutades seisis ta naise ees. „Usu mind ometi, ma pole talle pisimatki tõuget andnud mingisuguste lootuste hellitamiseks. Kõige rohkem — kui seda süüks nimetada tahetakse — meie töötasime kuni kella kolmeni, ma olin väga väsinud ja heitsin kušetile. Seal silitas ta järsku käega üle minu lauba ja — ma ei salga, see polnud mulle ebaarmas. Ma mõtlesin sinule, sa olid juba nii kaua ära, ma tundsin puudust sinu õrnuste järele, ma olin silmad sulgenud ja püüdsin kujutleda, et — see oli s i n u käsi — —"

„Ja äratasid tüdrukus lootusi seeläbi, et sa talusid tema kätt." Eeva tegi selle, katkestades Kaarli jutu, kategooriliselt kindlaks. „Midagi seesugust ei tee ükski korralik inimene, Kaarel."

„Ma saan sest ju aru — nüüd veel enam kui siis. Ma tahtsin teda siis ka kohe majast välja lasta ja seal — sa tead ju — oli majavõti kadunud. Ma otsisin seda kõikjalt, ta aitas mind seejuures — võisin vaid mõelda, et olin selle trepil kaotanud, kui ma teda pool üheksa sisse lasksin..."

„Ja kui ma järgmisel hommikul ootamatult reisilt tagasi tulin, leidsin ma ilusa lapse sinu kušetilt. See oli peen üllatus mulle, kes ma sind nii ootamatu naasmisega tahtsin rõõmustada..."

Kaarel muutus ägedaks. „See tuleb vaid sellest, et sa k u n a g i täpne olla ei saa. Sa tuled alati kas liiga hilja või liiga vara, ent mitte kunagi õigel ajal." Samal ajal tahtis ta taas alandlikuks muutuda, ta ei tahtnud ju temale etteheiteid teha! Kui ta nüüd vihaseks saab ja lihtsalt üles tõuseb...

Aga — tema suurimaks hämmastuseks — naeris Eeva heledalt. „Ei, Kaarel! See tuleb vaid sellest, et sa oma võtmeid alati üksikult kannad, selle asemel et neid rõnga külge kinnitada. Nüüd sa oled kogenud, kui kergesti võib säärane üksik võti kaduma minna..." Ta naeris ikka veel ja valas sekti juurde.

Kaarel vaatas veidi rumalalt ja ei taibanud. T o o k o r d oli Eeva märatsemishoogu sattunud ja teda mitte vähimalgi määral uskunud, kui ta oli asjaolusid sama täpselt selgitanud nagu täna — tookord vaid tema küüniliste märkuste läbi katkestatud. Tema seletust, et ta tagajärjetu otsimise järel tüdrukule lõpuks oma töötuppa aseme oli valmistanud, siirdudes ise kohe magamistuppa, kus ta alles Eeva ootamatu ilmumise läbi ärkas — süütu nagu vastsündinud laps —, seda oli ta tookord nimetanud „valetamise tipuks". Üsna selge, et ta sattus suurimasse segadusse, mõteldes kõrvaltoas magavale tüdrukule. Arusaadav, et ta õigustatud hirmus oli veidi kiiresti teinud ettepaneku minna kohe kohvikusse einestama, kuna kodus

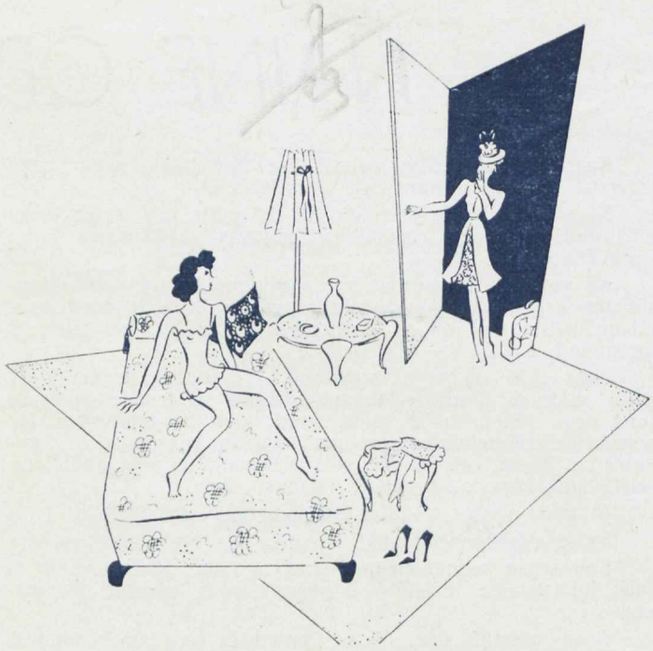

polevat midagi. Ja päris selge, et just see tegi Eeva umbusklikuks, et tüdrukut nii kiiresti majast eemaldada taheti. Üsna valesti ja rumalasti oli ta käitunud, see oli ka selge! Ta oleks pidanud kohe seisukorda selgitama, rahulikult hea südametunnistuse juures...

„Kui sinu ‚head tuttavad' sind tookord kohe nii üles ässitanud poleks, pärast seda kui ma vaest tüdrukut sinu mitte just armastusväärse käitumise eest kaitsesin, ja kui ma siis kohe vihaselt minema joosnud ei oleks, selle asemel et s i n u seisukorda paremini mõista, ütle, Eeva, sa poleks ilma ‚heade nõuanneteta' kindlasti mitte nii kiiresti lahutuspalve sisse andnud?" Kaarel oli talle üsna lähedale astunud.

„Kes teab!" Eeva tõusis nii kiiresti, nagu oleks mehe lähedus talle talumatu. „Armastus teeb pimedaks. Ja kiivus — kurdiks... Ma olin kiivas, Kaarel..." Kui pehmelt ta hääl nüüd kõlas, Kaarel kuulatas seda õnnelikult. Ent seal kõneles ta juba pilkavalt edasi: „On alati rumal näidata kiivust. On kiivus põhjendamatu, tehakse end naeruväärseks ning enesele ja teistele asjatult ärevust. On kiivus õigustatud — on mäng igal juhul juba kaotatud. Pean nüüd lahkuma."

„Lahkuma? Nüüd juba?!" Ehmunult lähenes ta uuesti Eevale, võttis tema käe. „Ma ei lase sind veel ära, Eeva. Sa pead enne mulle lubama, et sa selle rumala lahutuspalve tagasi võtad."

„Pean ma seda? Sa ei tea ju üldse, kas ma seda tahan." Ta naeratas. „Mispärast sa õieti olid nii jäme tookord — ja oli nii kiire kohvrite pakkimisega, kui ma sulle ütlesin, sa võid ‚talle' kohe järgneda...?"

„Kuna ma olin idioot ja ‚õiglust' tahtsin, mõtlemata, et ka sinul oma seisukohalt õigus oli."

„Jah, õiglus!" Eeva nägu oli nüüd päris tõsine. „Ma usun, meie kõik oleme liiga lühinägelised, et õiglust leida. Meil kõigil peaks üksteisega rohkem kannatust olema ja me ei tohiks nii kiiresti otsustada, siis võib-olla leiaksime kord —" ja nüüd naeratas ta taas mõistatuslikult, „võtme õigluse juurde..."

Ta ulatas mehele käe, viimane kummardus seda suudlema. „Minu tark Eeva..."

„Oh, ei!" Veel ikka hõljus mõistatuslik naeratus ta huulte ümber. „Sinu väike preili Eerme oli targem minust. Temalt võib õppida..."

„Miks sa piinad mind, Eeva!? Ta on mulle tõesti täiesti ükskõik. Ma armastan vaid sind, ainult sind. Enam kui kunagi varem." Ta püüdis teda emmata. „Sa ei tohi enne lahkuda, kui sa pole mulle lubanud —"

„Ma mõtlen järele." Eeva tõmbus eemale.

Kaarel vabastas ta lootusetult ja palus vaid: „Kuid otsusta kiiresti, Eeva, jah? Ma ei kannata enam kaheksat päeva välja."

Kummalise pilguga vaatas Eeva talle järele, kui ta läks tema mantlit tooma...

Õrnalt aitas mees teda rõivastumisel, silus õrnalt kord nii laidetud kübarat enne kätteulatamist. Siis tõmbas ta oma mantli üll. „Ma tohin sind ju koju saata?"

„Jah, seda sa tohid..." Ta naeratas...

„Neetud, kus on siis jälle minu..." Ta otsis erutatult kõigist taskutest.

„Mida sa otsid?" küsis Eeva kärsitu õrnusega.

„Võtit!"

Üha metsikumalt soris ta oma taskutes.

„Millist võtit?"

„Majavõtit..." Ta lähenes närviliselt lauale, tõukas taldrikuid, klaase. Ta kobas põrandal.

„Kuhu sa panid ta?" küsis Eeva õrn hääl.

„Ah, ma ei tea —" Meeleheites, sassis juustega, ronis Kaarel laua alt välja. „Olin nii erutatud, kui sind ootasin, olen ta kindlasti kuhugile pannud. Ja usu mind, kallim," palus ta, „ma olen ta kindlasti kuhugi pannud. See ei ole — see ei ole tõesti meelega —"

„Seda ma usun." Taas oli hääl väga pilkav. „Säärasele mõttele sa ei tule üldse..."

„Jah, vaata..." Kaarel oli täiesti löödud. „Just nii oli tookord, sel õnnetuseööl."

„Jah? Oli see täpselt nii...?" Eeva naeris nüüd heledalt. Teesklemata.

Imestunult vaatas teda Kaarel. Mis tal oli? Kas ta polnudki pahane?

„Siis läheb mul täna samuti — nagu vaesel preili Eermel..." Eeva oli naerdes tugitooli viskunud ja valas enesele veel klaasi sekti. „Milliseid keerulisi olukordi säärane lihtne võti võib luua..."

Kaarel ei taibanud ikka veel.

„Mu jumal, need mehed...!"

„Jah — mul on tõesti piinlik..." Ta otsis veel kord tagajärjetult oma taskutest võtit. „Sa ei tohi uskuda, et ma sind vastu sinu tahtmist siin hoida tahan, armas Eeva. Aga — kui sa selle naeruväärse kušetiga lepiksid..." Paluvalt seisis ta naise ees ja sarnles poisiga, kes polnud oma kooliülesannet hästi lahendanud. „Ma võiksin ju seal toolil..."

Siis tõmbas teda Eeva enda poole.

Suudlus oli selline nagu kõik suudlused sellest liigist. Lõputu. Kirjeldamatu...

Kušett osutus küllaldaselt laiaks kahele, kes olid leplikud...

„Oled sa mulle veel pahane võtme pärast?" Tasa kõlas Kaarli hääl pimedusest. Ehmunult embas ta Eevat, kui viimast valdas uuesti naeruhoog. „Kallim! Mis sul on?"

„Ah, Kaarel..." Ta surus end õnnelikuna mehe vastu. „Ära ole mulle kuri, kuid ma naeran teie, meeste, üle ja teie hurmava rumaluse üle..."

„Mida see peab jälle tähendama?" Kaarel püüdis olla karm.

„Võti, mis meid peaaegu oleks lahutanud, kallim," Eeva hääl oli nüüd üsna pehme ja sulav, „selle võtme leidsin ma meie antiiksest vaasist, kuhu selle oli peitnud sinu armunud preili Eerme, et ööbida sinu juures. See väike kelm..."

„Säärane sigadus!" vihastus Kaarel. „Nüüd näed sa jälle, millised naised..."

„Ära sõima!" katkestas teda Eeva. „Naised on palju leidlikumad kui mehed, kui nad armastavad."

„Ja nüüd sa ei ole enam mulle kuri, Eeva," küsis Kaarel rõõmsalt, „ja kõik on jälle hea? Ma olen ka niipalju aru saanud ja õppinud."

„Jah, Kaarel! Mina — ma õppisin ka." Üsna tasaseks muutus Eeva õrn hääl, kui ta seda tunnistas: „T ä n a peitsin m i n a majavõtme sinu oivalisse sektijahutajasse, kuna m a nimelt ühtegi tundi enam kauem oodata ei tahtnud. Oled sa mulle nüüd kuri...?"

Armastuskirjadest

Armastuskiri on siira tunde, tõelise ja võltsimatu iseloomu väljendus ja seega inimese sisima avameelseim pilt.

Armsaimale kirjutatud read võimaldavad meil inimest paremini ja kindlamini tundma õppida kui aastaid kestnud lähedane tutvus.

Alljärgnevate kuulsate isikute armastuskirjade järgi otsustagu lugeja ise, kas see väide on õige.

„Ma ei armasta Sind üldse enam, põlgan Sind. Oled inetu, saamatu, väga rumal tuhkatriinu. Sa ei kirjuta mulle üldse. Sa ei armasta oma meest. Sa tead, millist rõõmu Su kirjad talle valmistavad, ja Sa ei kirjuta talle ühtki — ainult kuus rida, lihtsalt paberile visatult!

Mida Teie toimetate kogu päeva, armuline proua? Milline tähtis tegevus röövib küll Teilt aja, et Teie ei saa oma armsaimale kirjutada? Milline huvi lämmatab õrna ja kestva armastuse, mida Teie tõotasite talle? Kes võib see tore, see uus armsaim olla, kes kasutab iga Teie silmapilku, käsutab türanniliselt Teie päeva ja takistab Teid tegelemast oma mehega? Olge valvas! Ühel ilusal ööl löön ma uksed sisse ja olen seal!

Tõepoolest olen rahutu, mu armas sõbratar, et ei saa Sinult ühtki teadet. Kirjuta mulle ruttu neli lehekülge ja nii armsaid asju, et mu süda täituks rõõmu ja hellusega. Loodan Sind varsti sülelda ja katta Sind miljoni suudlusega — hõõguvalt nagu ekvaatori päikese all."

Ja kes on nende sõnade kirjutaja? Milline don Juan ja naiste ori? Napoleon Bonaparte. Ja selle kirja on ta kirjutanud kahe hiilgava lahingu vahel (Arcole ja Rivoli) oma naisele Josephine'ile.

„Oled armas laps, et mulle nii palju kirjutad, selle eest pead minult ka kohe vastuse saama.

Ilm oli siin neliteist päeva niisama halb nagu teie juures. Meil oli külma, vihma ja tormi ning pidime palju kannatama oma telkides. Nüüd on seda ilusam, mitte liiga kuum. Eriti ööd on mõnusad. Kui me ainult ei tarvitseks näha seda kurba vaatemängu, et kogu öö pommitatakse linna ja see põleb järk-järgult maha meie silme ees! Kirikud, tornid, terved tänavad ja korterid hukkuvad üksteise järel tules. Kui ma Sulle kord sellest jutustan, usud Sa vaevalt, et midagi säärast võiks juhtuda. Lohuta end oma kurkidega ja hoolitse ilusasti kõige eest, seega valmistad Sa mulle palju rõõmu.

Meie kaks hoidume kokku, sest paremat ei leiaks me ju nagunii. Armasta mind nagu mina Sind! Minu ema vastas Su kirjale, see kindlasti rõõmustas Sind. Ta mõtleb väga hästi Sinust. Kui lõnga polnud asjade juures, siis unustasin selle sisse pakkimast. Võib-olla on see veel kodus triikraua või teiste asjade juures. Selle majakese pärast kirjutasin ma härra ...le. Veini ma ei saa enne saata, kui palavus järele annab. Tervita vahepeal ehituse juhatajat ja ütle talle, et ta peab saama oma vaadikese. Ta rääkigu ka aednikuga üks mõistlik sõna.

Hoolitse enda eest ka ilusasti, et Sa endale ja saabuvale kahju ei tee, suudle väikest ja armasta mind endiselt."

Missuguselt auväärselt kaupmehelt ja väikekodanlikult inimeselt võiks küll pärit olla see armastuskiri — sest seda ta on kindlasti, vaatamata kurkidele ja lõngale, — armastuskiri, mis on tulvil pedantsust ja provintslikkust? Või on see mõni tubli ohvitser, kes on jõudnud juba paremale järjele ja nüüd, lahingu ajal, mõtleb oma naisukesele? — See on suurim saksa kirjanik, Goethe, kes kirjutab oma armastatule, Christianele, kellega ta aastakümneid elas südametunnistuse-abielus. See on Goethe, nii paljude naiste ja tütarlaste hõõguv armastus. See on kirjanik, kelle loomingu alguses seisab „Werther" ja loomingu lõpus „Kire triloogia".

„Minu sõbratar, nüüd oleme lahutatud! Igalt teiselt peale Sinu oleksin küsinud, kas ta tunneb mu valu. Et Sina seda tunned, selles olen kindel, nii kindel, et isegi tahe selle küsimuse esitamiseks näib mulle häbiväärsena. Mul pole vaja küsida seda, mida tean, uskuda, mida tunnen, Sinult seda pärida, mida tajun.

Sa pidasid mind arvatavasti kaunis külmaks, kui Sinust lahkusin. Tunnen, et tunnistajate ees ma pole midagi väärt; vajan oma sõbratari, ainult teda, et saaksin olla täiesti ma ise, ja Sa ütlesid mulle, et armastad mind säärasena. Usun Sind, ilma et mõistaksin; ja isegi kui selles kahtleksin, usuksin Sind. Tahtsin Su ärasõitu! Vihkan teadmist, et oled mul nii lähedal, ilma et oleks kontakti loomise võimalust. Sel juhul on mulle isegi kaugus armsam ja ma tahaksin, et oleksid kaugel minu maailmast. Võimatus kauguse läbi on mõistetav; palju vähem talun võimatust kauguseta.

Tänan Sind selle päeva eest. See oli hea, oli parim, mida olen läbi elanud. Tahan Sulle öelda, et see õnnestab mind, — pean ütlema, armsaim, ära hülga mind enam."

Oo, see õrnus, mis taltsutab isegi kiretormi, mis püüab parimast küljest näha isegi lahkumise valu! Ja seejuures see teravmeelne dialektika! Kuidas on selle filosoofi nimi, kes koostas selle kirja? — Vürst Clemens Metternich, kõikvõimas riigimees, kaval rebane, kirjutas selle oma armastatule, krahvinna Lievenile.

Ent ka naiste kirjad võivad meid imestumapanevalt üllatada.

„Mu ainus armastatu! Paari tunni pärast sõidame ära — meie vaimustav ühine reis on lõppenud! Oo, kuis ma vihkan teile mõlemale öelda hüvasti, teile, kes te olete mu vara, mu päevavalgus ja mu päikeskiir; ja ma tunnen juba oma südame raske ja kurva olevat. Ent teadmine, et olete koos, lohutab mind. Nii oled Sa vähem üksildane ja beebi toob elu Su tühja olemasollu. Ilus lõunamaa mõjus talle hästi. — Lase ta mängib liivas, ent ära lase tal liiga elavalt liikuda.

Olen põnevuses, millal kohtume taas? Armsaim, need kümme päeva olid unelm — nii armas oli üksteisele nii lähedal olla, nii magusad mälestused kogu Su armastusest ja helladest õrnustest. Meie haigla saab mu lohutajaks."

Noh, see on ometi lihtne, kas pole? Vastabiellunud naine, kutselt arst või põetaja, välja kistud oma magusast idüllist. Ent see on viimane Vene tsaarinna, neljakümneis aastais naine, kes kahekümnekahe-aastase abielu järel kirjutab nii oma mehele.

„... Kuna mu süda siiski kardab Teile mitte meeldida, kui Teie nii palju peate lugema, nagu mulle mõnu valmistab kirjutada, siis lõpetan ma siinkohal, olles suudelnud Teie kätt niisama suure õrnusega, nagu ma palun jumalat Teile kinkida pikka, õnnistatud elu, mulle aga Teie armu, mis on ainus hea, mida ma ihaldan ja loodan. Selle kirja üleandjale avaldasin, mida kuulsin. Jätan end tema hooleks, kuna tean, et usaldate teda, — nagu sobib sellele, kes saab igavesti alandlikuks ja sõnakuulelikuks naiseks, kes pühendab alatiseks oma südame ja oma keha Teile, sellele, kelle olen teinud oma südame valdajaks. Teie võite kindel olla, et kuni surmani see ei muutu mingil viisil, sest ei hea ega halb kõiguta mind selles."

Kas tunneb see naine tõesti, mida kirjutab? Siit võib küll välja lugeda kavalat arvestust; võib-olla on ta kuninga armuke ja tahab end talle meeldivaks teha? Ent kurjust on vaevalt selles hinges, kes on võimeline sääraseks alanduseks. — Kirja kirjutaja on kuninganna ja ta nimi oli Maria Stuart. Ja kirja saaja oli krahv Bothwell, ta alam ja armuke, kes aitas tal teelt kõrvaldada ta abikaasa.

Armastuseproov

Peeter oli mees, Monika — naine. Ja nad armastasid teineteist. Neil oli vähe raha, kuid palju soove.

Kuid mitte nende suurtest soovidest, fantastilistest õhulossidest, nagu neid kõik armastajad kord ehitavad, ei ole siin juttu, vaid igapäevastest, pisikestest, täidetavatest soovidest, nagu näiteks läikiv käevõru või huvitav raamat.

Monika oli näinud ühel ärjaknal kütkestavat käevõru. Peetri raamatut võis osta igast paremast raamatukauplusest. Ja mõlemad — seda olid nad endamisi tõotanud — tahtsid teineteisele kinkida ihaldatava eseme.

Nüüd juhtus, et Peetril avanes ootamatu lisateenistuse tõttu võimalus mitte üksi Monika, vaid ka oma soovi täita. Käevõrul ja raamatul oli peaaegu sama hind, Peeter ostis esmalt käevõru.

Monika rõõm oli ülisuur.

Ikka jälle pani ta läikiva aarde oma kitsa randme ümber, vaheldumisi paremasse ja vasakusse kätte.

Muidugi oleks Peeter olnud solvunud, kui Monika oleks kingi ükskõikselt vastu võtnud. Ent sellest hoolimata muutus ta äkki järelemõtlikuks, kui ta märkas, kui piiritu oli Monika rõõm ehte üle.

„Monika," hüüdis ta.

Monika ei vaadanud ikka veel temale; ta vaatles end peeglis ühes käevõruga.

Sel hetkel ehmus Peeter.

Ta arutas: kas Monika oli tema juuresoleku unustanud? Oli vaid ainuüksi ehe tema jaoks olemas? Tähendas talle see ese rohkem kui see, kes selle talle kinkis?

Edasi küsis Peeter eneselt: „Ons see lõpuks Monika suur armastus, milles ma seni olin nii kindel? Ja kas ei osutu see lõpuks selliseks, et täna olen mina, kes teeb Monika õnnelikuks, homme aga mõni kink, mis mõnelt teiselt mehelt tuleb, teda samal määral rõõmustab?"

„Monika!" hüüdis ta veel kord.

„Jah, Peeter?"

Välkkiirelt oli Peeter otsuse teinud.

„Sa armastad ju mind, Monika?"

„Kui sageli olen sulle juba sellele küsimusele vastanud, Peeter?"

„Kas sa ei tahaks mulle mitte üksi sõnadega seda kinnitada, vaid kord ka oma armastust tõestada?"

„Tõestada?" Monika tuli hämmastunult Peetrile lähemale. „Kuidas ma saan seda teha?"

„Sa armastad mind ju rohkem kui seda käevõru, Monika?" küsis Peeter kõrgendatud häälel.

„Kas sa kahtled selles?"

„Jah, kui sa käevõru kohe aknast välja ei viska!"

Monika kahvatus.

„Seda sa ei või ju nõuda, Peeter."

„Sa ei taha siis?"

„See ei ole ju mingi armastusetõendus, kui ma ilusa käevõru aknast välja viskan!" halises Monika.

„Ma ei eksinud," ütles Peeter kibedalt.

Silm silma vastu seisid nad teineteise vastas.

„Kui see nii on, kui sa seda nõuad..." vastas Monika tasa, ikka veel imestunult, ja lähenes siis otsustavalt aknale.

Ta viskas kaugele parema käega. Seal tormas Peeter tema juurde.

Ent oli juba hilja. Monika käsi oli tühi. Akna eest voolas oja mööda.

„Kas kahtled veel minu armastuses, Peeter?"

„Kuidas võisin ma seda teha? Kui südametu ma olen! Ilus käevõru. Rikkusin sinu rõõmu. Nõudsin mõttetut ohvrit sinult!"

„Oh, kõik on jälle hea," naeratas Monika vaikselt.

„Ei, midagi ei ole hea. Kuid ma tahan, ma pean kõik jälle heaks tegema!" Peeter tõmbas rahakoti välja ja ulatas Monikale raha, mis oli määratud tema raamatu jaoks. „Mine Liiva tänavale, seal on veel üks samasugune käevõru."

Nii juhtus, et Peeter, kuigi teadmisega, et Monika teda enam armastas kui väikest ehet, siiski väikese kurbusega kadunud raamatu üle Monika juurest lahkus.

Sest ta oli — nagu juba öeldud — mees.

Monika seevastu oli naine: ta läks pärast Peetri lahkumist akna juurde ja võttis lillepotist käevõru, mille ta viimsel hetkel oli saanud sinna peita. Järgmisel päeval tegi ta Peetri õnnelikumaks, kui see kunagi varem oli olnud: ta kinkis Peetrile ammuigatsetud raamatu, ütlemata, et see oli ostetud tema oma raha eest.

FILMIST

ANNABELLA

• •
•

Alljärgnevalt ANGUS QUELL, briti tuntud filmikriitik ja filmiajakirjade kaastööline jutustab Annabella karjäärist ja esimestest kohtumistest temaga valgel linal ja tegelikkuses.

ANNABELLA JA TYRONE POWER

Annabella. Nägin seda nime esmakordselt tuledesäras Madridis ühe kino seinal. Kuna minu rong lahkus Hispaania pealinnast alles nelja tunni pärast, siis otsustasin minna vaatama filmi. Nüüd on see kino unustatud ja maha jäetud, kuid nii kergesti ei unune minul esimene kohtumine Annabellaga — tselluloidlindil.

Ta katsetas ühes tühiselt labases Prantsuse filmis, kvaliteedilt alaväärtuslikus ja sisult mittemidagiütlevas. Kui aga tuli linale see armas, siiras, südamlikult õiglane ja puhas, tuhkblondide juustega, eeskujuliku figuuriga, kütkestava, väikese suukesega tütarlaps, siis veendusin, et siin oli tegemist ühe väljapaistvama staariga.

Ma tean, et noil algusaastail polnud Annabellal soovi pääseda Inglise ja Ameerika filmidesse. Pealegi kui seal triumfeerisid nimed, nagu Marlene Dietrich, Greta Garbo ja Louise Rainer, hiilgavad, salapärased ja paljuütlevad isiksused! Ja tema — tema vaid saamatu, lihtne tütarlaps, ilma märkimisväärse isikupärasuseta. Ilus, seda küll, kuid see oli ka kõik.

Aga just selles otsekohesuses ja lihtsuses nägid Prantsuse produtsendid Annabellas midagi Euroopa Janet Gaynori taolist. Teda võis kasutada väikestes toaneitsi-osades. Üldiselt võis küünilisele euroopa publiku maitsele selline lihtne sarm olla momendil eriti vastuvõetav.

Kaasaegsed Prantsuse filmimehed kasutasid täiesti vaid tema teesklematut ja otsekohest võlu, sest nad teadsid, missugune tüüp meeldib Euroopa suurlinnade publikule, kes on tüdinud ja tülpinud vambist ning „maailmadaamist".

Nad oleksid näinud heameelega, et Annabella oleks filmides rõivastatud vaid noore tütarlapsena, kes läheb leeri.

Annabellast sai kontinendi täht! Ta vallutas oma lihtsa ja armastusväärse isiksusega. Ta oli populaarsem kui ükski teine mandri filminäitlejatar.

Siiski taheti temast enamat kui vaid lihtsat, süütut nukukest. Selleks anti Annabellale esimene suurem osa filmis „Le Million". Tänu lavastaja Rene Clairi geniaalsusele, õnnestus katse ja Annabella karjäärile oli pandud kindel alus. Clairi suurimaks võimeks on eriti oskus teha staari keskpärasest, tavalisest näitlejast. Samas teised lavastajad suhtuvad vägagi kahtlevalt sellisesse teguviisi. Järgnevad kuud möödusid kõhklemises, kelle juhatuse all filmida edaspidi.

Lavastajad püsisid kangekaelselt vaatekohal — teha ka Annabellast salapärane, intrigeeriv vallutaja. Tulemuseks olid mitmed väheväärtuslikud filmid salaluure-ainestikul, mis üldiselt hästi iseloomustab tolleaegset Prantsuse filmi. Annabella suutis läbi teha ka sellised katsed. Järgnesid triumfid suurfilmidena „La Bandera" ja „Anne-Marie", kuna neis Annabella oli jällegi oma õiges valguses — tütarlapselikus lihtsuses.

Huvitaval kombel just inglise publik avastas esimesena Rene Clairi filmide tõepoolest suure väärtuse ning seepärast saidki mõlemad kutse töötamiseks Briti stuudiotes. Inglased mõistsid kasutada Annabellat kui tõusvat ja üha populaarsemaks muutuvat tähte oma filmides.

Talle tehti ettepanek ületada kanal. Annabella nõustuski. Raskus seisnes aga selles, et ta ei mõistnud sõnakestki inglise keelt. Peatudes Briti Hollywoodis Denhami ligidal kuski perekonnas, ta tegi kuue nädalaga võrratuid edusamme keeleõppimises, vaatamata sellele, et noort näitlejatari vaevas suur kojuigatsus.

Alustati filmimistega. Esimeseks Annabella Inglise filmiks oli värviline „Wings of the Morning" („Suur võit") Henry Fondaga kaaspeaosalisena.

Mina sõitsin selleks puhuks Denhami, et näha prantsuse tähte filmimas. Ma asusin suure kõhklusega teele, kuna kartsin kohata teda tegelikkuses, — mul on kogemusi, et see võib olla vastupidine muljetele ekraanilt. Siiski, Annabella juures oli see asjatu — ta on tegelikkuses samuti armastusväärne ja sarmikas, nagu tunneme teda valgelt linalt.

Rõivastatud vallatuks poisiks, seisis ta seal tallide, hobuste ja kaamerapatareide vahel, kui silmasin teda eemalt. Ma avastasin, et ta oskab isegi hurmavalt närida õlekõrt. Juteldes eeskujulikus inglise keeles, talle vahel ei meenunud mõni sõna, vahel rääkis jällegi oma kojuigatsusest Prantsusmaale.

Jälgides filmimist, oli selge, et Annabella on teel Hollywoodi, sest filmis „Wings of the Morning" Annabella on jällegi see hea, otsekohene, lihtne ja armas tütarlaps, keda mäletame tema esimestest filmidest.

Tänu vaid produtsent Robert T. Kane'ile, kutsuti Annabella Inglise filmi. Kuna Kane'i kompanii on õieti üks osa „Twentieth Century Foxist" Hollywoodis, siis sealsed ringkonnad, olles näinud Annabella esimest Briti filmi, arvasid, et Annabellale oleks seda parem, mida varem ta tuleks Hollywoodi.

Ta võttis tookord pakkumise vastu...

Kes on siis õieti Annabella?

Ta õige nimi on Anne Charpentier ja ta isa oli prantsuse ajakirjanik. Huvitaval kombel on ta nimekaim surnud Jean Harlow, kelle õige nimi oli Harlean Charpentier. Anne Charpentier sai oma filminimele inspiratsiooni ühest Edgar Allan Poe poeemist, millist ta luges prantsusekeelses tõlkes. Annabella sündis Bastille'i langemise 125. aastapäeval — 14. juulil 1912. aastal.

Ja tema tee filmi? Lihtsam kui vahest mõnel teisel. Ühel päeval härra Charpentier, Annabella isa, võõrustas üht prantsuse filmiprodutsenti. Annabella võttis ka jutlemisest osa ja avaldas soovi filminäitlejaks saada. Järgmisel päeval sooritatigi vajalised proovivõtted ja — nii see algas. Ta abiellus 1934. aasta oktoobris prantsuse filminäitleja Jean Murat'ga ja hiljuti teiskordselt, nagu teada, Tyrone Poweriga.

Aforisme

Ootamine on imelik asi. See kas jahutab või kütab veel palavamaks. See „või" on otsustav armastuse suhtes.

•

Mehe suurim võitlus on võitlus armastuse ja vabaduse vahel. Alles siis, kui ta tunnetab, et inimene omab vaid seda vabadust, mille ta ise endale võidab, kui ta saab isandaks oma loomuse tumedate jõudude üle, on ta küps sulgema ringi, täiendama looduse poolt kavatsetud harmooniat.

•

On olemas kaks meetodit meestega hakkama saada: naeratamine ja nutmine. Kui vähem mehi läheksid liimile pisarate peale, siis naerataks rohkem naisi.

15. järg.

53

Proua Betty Hollil — nagu paljudel teistel daamidel esimese klassi kajutist — polnud mitte mingit tahtmist laevalt lahkuda. „Oh, miks, Warren?" Nad istusid pehmetes klubitoolides, vaibad ümber jalgade. Kellelegi ei tulnud mõttesegi minna ebamugavas, külmas paadis merele ja külmetuda seal. Mitte kellelegi, ainult narrile võis säärane rumal mõte tulla. Mõned daamid aga ei tahtnud oma mehi hätta jätta, nad deklareerisid avalikult, et nad ennem koos surevad oma meestega, ja otse praalisid oma truudusega.

„Ei, Warren, ei," ütles proua Holl ninakalt. „Mina ei lähe milgi juhul. Ja tunni aja pärast tuleb ‚City of London', milleks siis minna?"

Warren tundis proua Holli isekust, ta ei katsunudki teda enam rünnata. Ta andis Violetile silmadega märku ja läks. Violet mõistis teda silmapilkselt: enne veel kui minut oli möödunud, tuli ta juba trepist üles. „Warren?" küsis ta.

„Tule, Violet!" Warren avas ukse ja nad astusid seltskonnadekile. Dekk oli võrdlemisi tühi inimestest, ainult üksikud salgad seisid siin ja seal, aga kapell mängis ikka veel, ümbritsetud kergest aurust.

Warren võttis kinni Violeti õrnadest õlgadest ja vaatas hoolitseva pilguga talle otsa. „Kuule, Violet!" ütles ta erutatult. „Te peate mõistlikud olema, kuuled sa? Ma ei saanud seal all kõikide inimeste ees otsemalt kõnelda. Ütle emale, et ‚Cosmos' vajub poolteise tunni jooksul!"

Violet taandus sammu tagasi. Ta nägu muutus kahvatuks ja ta vaatas Warrenile otsa avasui. „Kuidas? Usud sa seda tõesti, Warren?" küsis ta.

„Jah! Ma tean seda, kuuled sa, ma tean seda. Minge ruttu päästepaati!"

Violet viivitas. Ta vaatas maha, siis tõmbas ta Warreni kõrvale. Ta avas oma mantli, nii et Warren võis näha, et ta kandis tema kannikesekimpu. „Ära unusta, mis sa mulle ütlesid, Warren," ütles ta tasa. „Sa lubasid mulle New Yorgis vastuse anda. Sa tead ju."

„Jah, ma tean ja ma pean oma sõna, Violet!" vastas Warren. Miks ei ütle ma talle juba praegu, et ma talle varsti telefoneerin, et ta tuleks otsekohe? Aga ta ei ütelnud seda mitte.

Violet vaatas ümber, et kas keegi märkab neid, siis tõstis ta aegamisi käed ja pani need Warrenile ümber kaela. Ta surus end Warreni ligi ja surus oma pehmed soojad huuled poisi suule. „Nägemiseni, Warren," sosistas ta.

„Nägemiseni, Violet! Rutake! Ma tulen paadidekile."

Violet ruttas kiiresti minema. „Ära unusta, mis ma sulle ütlesin, Violet!" hüüdis Warren talle järele. „Võtke paar vaipa kaasa! Kiiresti, kiiresti!"

Natukese aja pärast nägi Warren kolme Holli tütarlast oma emaga trepist üles minevat paadidekile. Ema näis ikka veel vastu puiklevat, aga tütred ei lasknud teda lahti ja kiirustasid aina tagant. Warren järgnes daamidele, kaotas nad aga paadidekil rahva hulgas silmist ja leidis nad alles siis, kui nad paati läksid. Ta tundis nad ära nende kaamelivärvi mantlitest.

„Paat kuues on valmis! Edasi!" hüüdis Terhuysen läbi ruupori ja paat kuues vajus sügavusse. Paat seitsmes oli juba täis naisi ja lapsi. Nad kükitasid kui varjud paadis ja oli näha ainult nende kahvatuid, hirmunud nägusid, mis olid suunatud vastu valgust. Selles paadis oli veel küllaldaselt ruumi Hollidele ja Haller kiirustas neid.

„Paat seitsmes on valmis! Rutake!"

Paat vajus aegamööda sügavusse. Warren nägi Violeti kitsast nägu, mis oli pööratud tema poole. Violet isegi naeratas. „Nägemiseni New Yorgis!" hüüdis Warren sügavusse.

„Nägemiseni New Yorgis, Warren!" vastas Violet heleda häälega.

Paat kadus aurupilve. Siis tungis Violeti hele hääl veel korraks üles: „Good bye, Warren, good bye!" See kõlas juba üsna kaugelt.

54

Staal paiskas õhku: „Meie katlaruumid on üle ujutatud. Me ei saa enam kuigi kaua end hoida. Rutake!"

Silmapilkselt vastas „City of London", et nad kihutavad, mis nad jõuavad, ja on kolme tunni pärast kohal. „Pidage nii kaua vastu."

„Araabia" oli sattunud jäämäele, nii et ta pidi ringi tegema. „Köln" aga teatas, et ta sõidab kaheksateist sõlme tunnis ja teeb kõik, mis võimalik.

„Cosmos" vajus sügavamale ning sügavamale ninaga vette. Kallak muutus iga minutiga kohutavamaks.

„On aeg!" ütles Veit rahutusest piinatult. Ta teadis, et laev ei pea enam kuigi kaua vastu. Eva tõusis üles. Ta sidus endale salli kaela ja võttis käekoti. „Tule, Marta!" ütles ta ja läks otsustunult trepist üles. Ta naeratas ikka veel, kui ta Veitile otsa vaatas. Veit imestus ta julguse üle.

Niipea aga, kui ta jõudis paadidekile, muutus ta samm aeglasemaks, ta põlved hakkasid värisema. Nüüd ei naeratanud ta enam. Ta muutus kahvatuks. Paadidekk näis tõepoolest õudusttekitavana. Ta oli auru sees, milles sätendasid lambid ja kiirteheitjad. Aur, mis sisisedes tuli välja ventiilidest, kogunes tihedates pilvedes ümber kolme tohutu suure korstna.

Veehulgad, mida pumbad merre paiskasid, kohisesid nagu veekosed. Madrused seadsid paate valmis, naised ja lapsed ootasid kokkusurutult ja kannatlikult. Naised nuuksusid, lapsed nutsid. Keset rahvakogumikku seisis kõrge Terhuyseni kuju. Halleri metalne hääl kõmatas, Unmack karjus kõvu käsklusi.

Eva tundis, et ta jõud ütleb üles. Tal jätkus veel niipalju jõudu, et hirmust värisevat Martat vaos hoida. Ta oli täiesti jõuetu, kui ta Veiti kaelustas, keha lihasteta ja kaaluta, ta ei kuulnud, mis Veit talle ütles.

Talle meenus hiljem, et ta oli sel silmapilgul lähedal kokkuvarisemisele ja et Terhuysen teda sellest häbist päästis. Terhuysen astus äkki päris tema lähedale, surus tal kõvasti kätt ja ütles midagi.

„Edasi, edasi! Rutake!" kõlas Halleri metalne hääl. Eva võpatas ja võttis end kokku.

„Astuge sisse, doktor Cranach!" hüüdis Terhuysen Veitile. „Veel on vaba koht paadis. Edasi!"

Talle meenusid hiljem Terhuyseni sõnad. Talle meenus ka, et Veit loobus. „Tänan!" ütles ta ja siis kõneles ta naistest ja lastest.

„Aidake proua Königsgarten paati!" karjus Terhuysen ja otsekohe haarasid temast kinni abivalmid käed. Eva oli nüüd oma nõrkusest üle saanud, aga ta värises tugevasti, kui ta seisis laeva ääres ja alla vaatas. All sügavuses nägi ta tulesid põlemas. Ta pea hakkas ringi käima, tal polnud julgust astuda üle laevaveere päästepaati. Aga madrused võtsid kinni ta käsivarrest ja juba oli ta paadis. Silmapilk hiljem oli Marta tema kõrval. Eva istus paadi ninas. Ta istus sirgelt, mantlissemähituna ja pisut uimasena. Ta silmad aga otsisid Veiti. Kuid lambid heitsid eredat valgust, ta ei näinud Veiti enam.

Kus oli Veit? Ta ei leidnud teda enam. Tal oli piinlik teda hüüda.

Veel mõned naised ja lapsed pandi paati, mõned vanad härrad, nagu Eva hääle järgi aru sai. Paadi allalaskmine võttis aega, ikka veel paistsid heledad lambid Evale näkku. Ikka

veel sisises aur. Ta sulges silmad. „Ons sul külm?" küsis Marta ta kõrval.

Dekilt kostsid ärevad hääled. Eva eraldas nende hulgast proua Sullivani nasaalse, ebameeldiva hääle.

„Keelan teil ära igasugused jämedused!" hüüdis proua Sullivan.

„Edasi, edasi!" hüüdis käskiv hääl. See oli Haller. „Meil pole aega naeruväärsusteks!"

„Te pole džentlmen, ohvitser!" kriiskas proua Sullivani hääl vihaselt. „Ma kaeban laevaühingu peale, selles võite kindel olla! Olen mistress Sullivan!"

„Edasi, edasi!"

Eva paat hakkas aegamööda sügavusse libisema. Ta hoidis silmad suletud ja alles siis, kui paat veepinnale langes ja ujus, julges ta silmad uuesti avada. Seal oli „Cosmos", mässituna kergesse auru, sajad kajutiaknad raiskavalt valgustatud.

Sel silmapilgul libises teine paat nende kõrval vette. Aga enne kui see veepinnale laskus, kuulis Eva proua Sullivani vihast häält. Paat näis olevat ainult pooleldi täis inimesi ja madrused hakkasid paati valgustatud laevaluugi poole sõudma. See paat pidi, nagu Eva kuulis, haigeid peale võtma. Proua Sullivan aga protesteeris selle vastu. „Haigeid? Miks panite mind just sellesse paati?" küsis ta. „Minu kabiinid maksid viis tuhat dollarit."

„Käsk, armuline proua!" ütles noor ohvitser.

Algul lasti üks haige poiss laevaluugist köite abil paati. Siis tuli haige naine, kes viskles valust ja kõneles võõras keeles. Seda oli proua Sullivanile liialt palju.

Ta kargas üles. „Edasi, edasi!" karjus ta. „Siin pole haigemaja, edasi!" pöördus ta madruste poole, kes istusid pinkidel ja kelle käes olid aerud. „Edasi! Igaüks saab teist viissada dollarit, ainult edasi. Olen mistress Sullivan. Inimesed siin on selle tunnistajaks."

Kummaline! Aerud vajusid vette, päris hääletult, ja paat eemaldus aegamööda aurikust.

Heledasti valgustatud laevaluugi juures vehkles kätega üks inimene suures ärevuses. See oli laevaarst doktor Carell. „Tagasi, tagasi," karjus ta, „meil on veel kuus haiget!"

„Tagasi!" mõirgas noor ohvitser paadis.

„Viissada dollarit igaühele teist! Olen mistress Sullivan!"

Ja paat eemaldus, kuni kadus valgesse uttu.

55

Schellong töötas kahe tosina inseneriga ja tehnikuga lausa meeleheites. Nad ei katsunudki enam laeva päästa, oh ei, nad polnud ju hullumeelsed. Püüti ainult „Cosmost" mõned tunnid vee peal hoida, kuni „City of London" jõuab pärale. Nad kaitsesid viimse jõupingutusega viimast katlaruumi, mis andis auru pumpade jaoks ja valgustuseks.

Trümmerid ja masinamehed ronisid välja oma ruumidest, reisijad vahedekilt ja stjuuardid ujutasid üle alumised dekid. Terve linn inimesi, kes seni elunesid oma tundmatutes katakombides kusagil sügaval, voolas välja laeva sisemusest. Nad tõusid kõrgemale ja kõrgemale, lõpuks ujutasid nad auriku üle kuni viimse korrani. Nende hulgas oli ülijulgeid poisse, käed õliga määritud, näod täis õli, õhukestes mantlites, mütsid ninale tõmmatud; neegreid ja värvilisi, kogunisti võõras maailm, mis haaras „Cosmose" sel silmapilgul oma valdusse, kui ta vajus. Nad kõnelesid kõvasti, naersid ja sülitasid, kuhu neile just meeldis.

Äkki jäi valgustusaparatuur seisma, hädavalgustus lülitati sisse. Ere valgus seltskonnaruumides ja jalutusdekil — seal mängis ikka veel muusika kuni selle momendini! — kustus ühe hoobiga. Suur surev laev lamas poolpimeduses. Warren, kes viskas viimase pilgu palmimajja, ei julgenud enam ühtki astet madalamale astuda. Ümberringi muutus pimedaks. Teda haaras paaniline hirm ja ta põgenes nii kiiresti, kui jalad kandsid, hirmsa pimeduse ja kohutava vaikuse eest tagasi laevalaele.

Ikka veel seisis Terhuysen peaaegu liikumatult pikka mantlisse mähitult paadidekil. Ta oli mütsi peast võtnud ja ta valged juuksed lehvisid tuules. „Edasi!" käskis ta. „Rutake!" Esimesed paadid olid ainult pooleldi täidetult sügavusse lastud, kuna naised tõrkusid paati minemast. Paljud neist olid täidetud ainult kahekümne kuni kolmekümne inimesega, kuna neisse mahtus ometi kuuskümmend ja rohkem. Nüüd aga pressisid ohvitserid paatidesse nii palju kui võimalik, kuuskümmend, isegi kaheksakümmend, naisi, lapsi ja ka mehi.

Vabastatud auru sisisev kohin oli vaikinud, heledad lambid ja kiirteheitjad olid kustunud. Inimesed ei hädaldanud enam, pumbad olid lakanud vett merre paiskamast. Äkki oli jälle taevast näha ja õrna uduga kaetud tähti.

„Edasi! Rutake!" karjus Terhuysen läbi ruupori. Jah, kord pidi ometi selgi piinal lõpp tulema! Terhuysen seisis liikumatult, aga tal oli tunne, nagu oleks teda risti poodud. Terhuyseni piin oli üleinimlik, ta oli hullumeelsuse lähedal. „Cosmose" pardal oli ligemale kolm tuhat inimest, päästepaadid said ainult poole neist kaasa võtta. Terhuysen teadis seda, tema ja ta ohvitserid, Schellong ja võib-olla Henricki.

Viimane paat laskus alla. Sel oli käsk oodata laevaluugi juures.

Henricki tuli, et jumalaga jätta Terhuyseni ja ohvitseridega. Ta oli kahvatu, vaevalt äratuntav. Ta kogeles. Ta polnud kitsi kiitusega laeva juhtkonna käitumise arvel, mida ta tõotas teatavaks teha juhatusele. Nüüd aga pidavat ta minema. See olevat ta kohus päästepaate juhtida ja silmapilkselt „City of Londoni" pardal üle võtta informatsiooniteenistus.

Ohvitserid kummardusid vaikides. Ainult Unmack naeratas põlglikult ja ütles: „Loodetavasti ei saa te nohu, härra direktor!" Terhuysen pööras ta poole süüdistavalt oma silmad.

Direktor Henricki kuulis Unmacki põlastavat naeru, aga ta ei saanud aru, mis ta ütles. Talle polnud see ka tähtis, ta ainus tahe oli pääseda minema vajuvalt laevalt.

Trepil põrkas ta kokku ühe varjuga. Oma suureks imestuseks tundis ta selles varjus Warren Prince'i.

„Olete veel siin?" kogeles ta segaselt.

Warren oli nõkaua vaadelnud ja ringi piilunud, et midagi ei läheks kaotsi, et ta oleks peaaegu lasknud mööda võimaluse enda pääsemiseks laevalt. „Tahtsin viimase paadiga minna."

„Viimane paat olen mina!" hüüdis Henricki kõrelt. „Tulge, Prince." Ta võttis Warrenil käsivarrest ja valgustas taskulambiga dekki.

Kui nad laevaluugini jõudsid, lamas paat vaevalt ühe meetri võrra nendest allpool. Tavaliselt oli aga laevaluuk tervelt viis meetrit kõrgel veepinnast.

Silmapilgul, kui nad paati astusid, kustus hädavalgustus „Cosmose" pardal ja laev jäi täielikku pimedusse. Ainult päris ülal vilkus tuluke. See oli Staali sädetelegraaf, mis töötas nüüd patareiga. Tõrvikud lõkendasid paadidekil. Kuus valget raketti lendasid öisesse taevasse.

Terhuyseni nägu vajus tühjaks. Ta mõtles oma naisele ja oma tütardele, ta nägi nende valgeid mantleid lehvimas, kui „Cosmos" teele asus.

„Mis on veel teha, Haller?" küsis Terhuysen.

„Ei midagi muud kui surra!" vastas Haller karmilt, ta metalses hääles polnud kuulda vähimatki värinat.

Veel kord tõusid kuus valget raketti „Cosmoselt" musta taevasse.

56

Kakskümmend kilomeetrit vajuvast „Cosmosest" eemal asus kahekümnetuhande-tonnine aurik „Labrador", mis tegi kaheksateist sõlme tunnis. Miks ei teinud „Labrador" midagi? Jaa, miks, miks? Terve maailm küsis seda hiljem. Miks ei teinud ta midagi, kuna kaugelolevad laevad ruttasid kohale?

Saatus oli Terhuyseni ja „Cosmose" vastu. See oli kõik. „Labradori" pidas jää kinni ja ta pani masinad seisma. Ainuke telegrafist pardal oli „Cosmosega" keskööl ajal kõnelnud, kella ühe ajal aga surmani väsinuna jaama sulgenud, et magama minna. Terve „Labrador" oma kahekümne tuhande tonniga ja kaheksasaja reisijaga magas. Sillal olid nad küll kaugeid kummalisi tulesid näinud, aga kapten pidas seda kummalist aurikut suureks kaubalaevaks. Esimene ohvitser, kes muutus rahutuks, läks sädetelegraafi-ruumi ja pani kuuldeklapid pähe. Ta ei kuulnud midagi. Ta ei võinudki midagi kuulda, sest telegrafist oli vastuvõtja välja lülitanud. Kui ohvitser nägi rakette õhku tõusmas, koputas ta kapteni uksele. Raketid, raketid? Mis raketid? Kapten magas, ta vastas läbi une ja magas edasi. Ohvitser ei löönud ust sisse ega öelnud ka: „Tulge välja, sir, siin on midagi korrast ära." Ei, ta ei julgenud.

Kella nelja ajal, kui teine ohvitser „Labradoril" valve üle võttis ja kummalistest tuledest ja rakettidest kuulis, ajas ta telegrafisti üles. Siis oli aga eeter juba täis lärmi.

Ei, saatus oli Terhuyseni ja „Cosmose" vastu. Kahe tunniga oleks võinud „Labrador" olla ta kõrval, ühe tunniga, aga saatus ei tahtnud seda.

Täielikus pimeduses asus „Cosmos" sünges meres. Magneesiumtõrvikud liikusid üle paadideki ja vahel oli näha tõrvikuid ka trepil. Dekil oli näha ainult põlevate sigarettide hõõgumist. Oli kuulda erutatud hääli. Kõik ootasid hommiku koitmist ja „City of Londoni" saabumist.

Oli rõhuvalt vaikne vajuval kolossil, mille seinte vastu peksid jääkamakad.

Veit katsus pääseda puuride juurde, kus koerad olid kinni. Ta oli lubanud Evale tema koera eest hoolitseda, kui see osutub võimalikuks. Aegamööda kobas ta trepist üles. Siin ei olnud enam ühtki vahti.

Staal teatas: „Peame vastu veel mõned minutid." Ta istus täiesti kangena, surutud tooli ja seina vahele. Siis ei töötanud enam ta aparaat.

Kui ta jaamast lahkus, oli tal vesi juba kederluuni. Thele ja Unmack katsusid üht parve vabastada, mis asus sädetelegraafi-maja peal. „Ära siit, Staal!" hüüdis Thele. „Tulge siia, Staal!" Ta ulatas Staalile käe.

Nüüd vajus „Cosmos" kiiresti. Esimene korsten vajus kõrinal alla ja purustas kõik, mis oli teel ees. Suur mürin kostis laeva sisemusest, katlad vajusid laeva eesotsa.

Laev libises sügavusse. Veel hetk ja „Cosmos" oli kadunud — oma palmimajaga, kalliskividega seefis, kullakangidega, kirstudega ja ühes Kinskyga, kes kadus suurde tühjusse.

Pääsenud päästepaatides kuulsid halisevaid hääli ja sõudsid kiiresti eemale, et mitte seda kuulda.

Kui „City of London" kaks tundi hiljem pärale jõudis, ei leidnud ta „Cosmost" enam. Ta ei näinud muud kui tibatillukest valget tulukest, mis ujus merel. Päev hakkas koitma, ringi triivisid jäätükid. „City of London" jättis masinad seisma ja tibatilluke hele tuluke tuli lähemale. See oli Henricki paat ja Henricki oli esimene, kes ronis „City of Londoni" pardale.

57

Terve maailm oli vapustatud! See oli täiel määral mõistetamatu! „Cosmos" hukkunud, suurim ja moodsaim laev maailmas — põhja vajunud selgeima ilmaga ja kõige rahulikumas meres! Aga ehmus suurenes päev-päevalt, kui saadi teada üksikasju. New Yorgis piiras rahvahulk laevaühingu juhatuse maja, tahtes seda rünnata. Juhatus põgenes ja peitis end. Ajalehtede rotatsioonid sülitasid päevad ja öed läbi eritelegramme, mis olid täidetud sensatsiooniliste kuulduste: „Cosmos" olla teel ühe auriku sabas Saint Johni poole! Kõik reisijad peale üksikute olla päästetud!

Ainukesed õiged andmed tulid „City of Londonilt". Ta teatas, et tema pardal on seitsesada viiskümmend päästetut, ja hakkas saatma päästetute nimesid. Henricki oli võtnud informatsiooniandmise enese kätte. Lõpuks kuuldi „Kölnilt", et tema pardal on sada viiskümmend reisijat. „Araabia", mis tuli liiga hilja, oli möödunud sadadest surnukehadest, mis rippusid külmunutena oma päästevöödes.

Teised laevad mitte ükski? „Amsterdam" oli kuus tundi katastroofi kohta otsinud, aga polnud leidnud ühtki paati. Meri oli tormiseks muutunud. Inimestel ei olnud julgust arvestada, et veel 1700 inimest puudus.

See oli lihtsalt mõistetamatu! Kirikus peeti leinajumalateenistusi.

Kui „City of London" kahe päeva pärast kesköösel New Yorki jõudis, oli sadam — vaatamata hilisele tunnile ja külmale ilmale — inimesi täis, päästetute ja hukkunute omaksed, kes ikka veel lootsid.

Warren Prince oli esimene, kes tormas „City of Londonilt" minema. Ta tormas kui tuulispea läbi rahvahulga kuni Universe Pressi autoni. Percival Bell tahtis teda isiklikult vastu võtta.

Warren jäi autos silmapilkselt magama ja ärkas alles oma büroos. Ta jõi liitrite viisi musta kohvi ja dikteeris kolmele masinakirjutajale kuni hommikuni. Siis vajus ta kokku! Universe Press oli võidujooksu võitnud. Warren magas kuusteist tundi, siis ärkas ta täiesti värskena. Ta oli üleöö saanud populaarseimaks žurnalistiks. Bell surus talle tšeki pihku ja andis talle neli nädalat puhkust. Muidugi võis ta sõita sinna, kuhu ta tahtis, kasvõi põrgusse. Enne kui ta aga puhkusele läks, pidi ta kolme päeva jooksul kirjutama raamatu „Cosmose" hukkumisest.

Jah, tõepoolest, Warren Prince'il oli olnud õnne!

Warren oli täiel määral kaotanud ajamõiste. Kui palju päevi oli möödunud „Cosmose" hukkumisest? Ta ei teadnud seda.

Korraga aga seisis üks vaim ta ees. Sel vaimul oli hall lokkis juuksesalk laubal ja palavikus silmad. Ta tundis seda vaimu kuidagiviisi. See oli veel mõne päeva eest särava Juan Seguro vari. Ta süsimustad juuksed olid hallid.

„Ah, Seguro! Teie olete? Teie olete väga muutunud."

Vaim keerutas oma mütsi närvlikult kõhnade sõrmede vahel ja ütles: „Jah, muidugi, muidugi. Olin just teel teie juurde, et kuulda, kas olete midagi kuulnud Holli tütarlastest?"

„Holli tütarlapsed." Warren teadis ainult seda, et ta oma silmadega nägi, kui nad paati läksid. Ta oli neil päevil vaevalt mõistuse juures olnud ja oli ainult vahetevahel neile mõelnud. „Ma nagu lugesin kusagilt, et ‚Köln' nad oma pardale võttis," lisas ta juurde ja ta hääl kõlas äkki ehmunult. „Enda vabanduseks võin niipalju ütelda, et olen viimastel päevadel tugevasti üle töötanud."

Vaim aga keerutas oma mütsi sõrmede vahel. „Ei, ei, nende nimesid pole pääsenute hulgas. Härra Holl viidi sanatooriumi, kuna ta hakkas märatsema ühingu juhatuseruumis."

„Ei ole nende hulgas?" Warren kahvatus.

Vaim raputas pead ja jätkas: „Üks ristleja leidis päästepaadi Gardeneri ja Harperi laipadega. Gardener lamas paadis väljasirutatuna, Harper rippus üle paadiveere. Teised, suuremalt osalt stjuuardid, olid kõik samuti surnud, külmunud või nälginud."

Warren noogutas. Ta oli sellest kuulnud.

„Aga ei mingit teadet Holli tütarlastest!" ütles Seguro.

„Ei mingit teadet?"

„Ei mingit!"

Nad kõndisid vaikides edasi.

„Kuulge, Warren," algas Seguro uuesti. „Mul on üks küsimus teile. Nagu ma teile juba tol korral aurikul ütlesin, tunnistas Violet mulle, et ta oli kord teie armuke. Üksainus kord! Te ei võtnud aurikul seda õigeks. Ons teil veel meeles? Kas ütleksite mulle täna tõtt? Nüüd on ju kõik muutunud."

Segasena ja järelemõtlikuna jäi Warren seisma. Ta ärkas pikkamisi teadvusele. „Jah, muidugi, päris kindlasti võin ma teile seda öelda!" vastas ta. „Seda seletas ta mulle teist ka, Seguro."

„Minust? Ei kunagi! Mitte kunagi! Kas võite sama öelda, Warren? See piinab mind lõpmatuseni."

(Lõpp järgmises numbris.)

JUNO

* LÕHNAÕLID
* KÖLNIVEED

JUNO **lõhnaõlid ja kölniveed** on valmistatud tugevatest ja haruldastest essentsidest, paljudes peentes lõhna erivalikutes

JUNO **lõhnaõlid ja kölniveed** annavad meeldiva lisa Teie sarmile, olgu sportimisel, reisil, päeval, teatris või tantsul. MOODNE NAINE leiab neid sobivatena igale meeleolule, olukorrale ja isiksusele.

ERIVALIK:
- JUNO **LEEDI** Suurepärane . . . meeldiv . . . elegantne.
- JUNO **PIKANT** Kütkestav . . õrn . . . värske . . . elustav.
- JUNO **KOKETT** Moodne kombinatsioon parimaist essentsidest.
- JUNO **EKSTRAVAGANT** Tugev kombinatsioon pealelõunaks ja õhtuks

A/S. PROVIISOR JULIUS LILL

Müügil: **TALLINN** * Pikk 18 * Tartu mnt. 2
TARTU * Rüütli 10 * Narva 20
NÕMME * Pärnu 94 . . . ja teistes rohukauplustes ja apteekides

Veremürgitus ja selle tagajärjed

Veremürgituse mõiste on peaaegu igale selge, ent siiski mõistab enamus selle all midagi hoopis väära. Esmajoones valitseb veremürgituse tagajärgede kohta sageli üsna vale arvamus. Nii hädaohtlik, kui see näht ka on, järgneb enamikel juhtudel hea pööre haiguskäigus. Õnnelikul viisil lõpeb enamuses haiguskulg hästi, kuigi paranemisaeg võib olla õige pikk.

Arstiteadlased märgivad veremürgitust teaduslikus keeles sõnaga „sepsis". Selle all mõistetakse bakterite rohkenemist veres, millised tungivad sinna pidevalt ühest või mitmest infektsioonikoldest kehas. See pidev bakterite tungimine verre kutsub esile üldhaigestumise, mida tunneme veremürgituse nime all. Sepsise eelduseks on seega, et kehas asub haiguskolle. Haiguskoldeks võib olla näiteks põletikuline haav, mis on tekitatud vigastuse läbi, nagu seda sageli juhtub. Tuleb ka ette, et haiguskolle rändab teise kohta ja moodustab siin uue kolde, kust bakterid lakkamatult verre tungivad. Kohaseks näiteks oleks veenide põletik. Kusagilt haiguskoldest on bakterid veenide seintele läinud ja siin põletiku tekitanud. Nüüd moodustab see põletikuline veenisein uue kolde, kust bakterid levivad verre. Bakterite sissepääsuvärav võib olla mitmesugune. Kõige sagedamini tekib viimane välisnaha vigastuse läbi kas lõikehaava, rebimishaava jt. seda laadi vigastuste tagajärjel. Ka paise võib põhjustada sepsist. Samuti järgneb see sageli haavaroosile. Lapsevoodipalavik pole muud midagi kui veremürgitus, mis lähtub emaka siseseinast. Mädane kurgupõletik (angiin), mis kaunis sageli lõpeb surmaga, on v e r e m ü r g i t u s. Bakterid pesitsevad kurgumandlite soppides ja rändavad sealt vahetpidamatult verre. Kolle võib asuda ka keha sisemuses, näiteks siseorganite mädanikkude (abstsesside) puhul. Mitte harva ei ole näiteks luumädanik veremürgituse lähtepunktiks, samuti kui maksa- ja neerumädanikud.

Bakterid levivad koldest edasi kas vere- või mahlateede kaudu. Mahlateede kaudu levimise tunnuseks on „punased jooned". See ei ole midagi muud kui põletikuline mahlasoon, mis normaalselt pole näha.

Üldised haigusnähud veremürgituse puhul on väga mitmesugused. Sageli läheb haigus põletiku või vigastuse puhul sepsiseks üle, ilma et oleks täheldatav eriline vahe haige üldseisundis ja välises haiguspildis. Teisel juhul ilmub mööduv paranemine, millele järgneb järsku taas palavik külmavärinatega ja üldseisukorra halvenemisega. Külmavärinad on alati suurema hulga bakterite sissetungimise tunnusmärgiks verre.

Kuivõrd on tegemist ehtsate külmavärinatega, võib ainult arst otsustada. Kerget värisemist ja külmatunnet kirjeldab haige peaaegu iga tavalise palaviku puhul kui külmavärinaid.

Ei esine külmavärinaid, siis on eriline palavikuliik, mis palavikukõverast avaldub, kindel sepsise tunnus. Sepsise ajal kahjustatakse tugevasti südant ja vereringet. Ta on tavaliselt surma põhjuseks.

Paranemise väljavaated on vahelduvad. Igal juhul nõuab aga veremürgitus kiiret arstiabi. Sageli aitab vaid kolde operatiivne kõrvaldamine. Palju sepsise vorme, eelkõige hiiliva haiguskäiguga sepsis, mille puhul on tegemist vaid väikeste palaviku võnkumistega, paraneb sageli võrdlemisi pika aja jooksul. Ent haige tunneb end alati nõrgana ja jõuetuna. Infektsioonikoldeks osutub sageli ka hambajuur, kust haigusidud rändavad kehasse. Seepärast on haigete hammaste parandamine keha tervishoiu säilitamise esmane nõue!

Elust ja armastusest

Armastus on taim, mis liiga vähese juures kosub paremini kui liiga palju juures. Kui tal küllalt on, siis närbub ta.

*

Armastajad kaotavad mõnikord mõistuse. Aga ainult see, kes armastab ja siiski säilitab oma mõistuse, teab, mida see tähendab, kaotada mõistust.

*

Kui mehel mõne naise juures armastuses ei vea, siis kaldub ta uskuma, et naine on vooruslik ja tõrjub ka kõik teised lähenejad eemale. Sageli aga ei lükka ta kedagi tagasi peale tema.

*

Õnn on nagu laps. Ta ei tea sageli, kelle juurde ta jookseb; ja kes lastega ei oska ümber käia, selle juurest jookseb ta jälle minema.

*

Kõige kallimaid naisi saadakse tasuta.

*

Kui mehed armastavad, annavad nad raha välja naiste jaoks; kui naised armastavad, annavad nad raha välja endi jaoks — järelikult ikkagi mehe jaoks.

*

Armastus muudab inimesi. Mehed muutuvad hulluks, naised muutuvad normaalseks.

*

Kui isalõvi eluneb kõrvalpuuris, siis möirgab ta emase järele. Elavad nad aga koos, siis turtsub ta emase peale. See pole aga mitte üksi lõvide juures nii . . .

Algab uus romaan

Teine noorus

Warwick Deeping'i armastusromaan

1

Kui „Leopardi" hotelli külalised tulid üles muuliteed pidi, mis viis läbi piiniametsa mäenõlvakule, siis pidid nad mööduma oliivi-, mimoosi- ja apelsinipuude taha peidetud Martin Frenshami villast. Villa seisis tibatillukeses kinnises orus, mida läbis veevaene metsaojake, mis ainult pärast suurt vihma vahutades üle siledakshõõrutud kaljukivide kohises. Sealpool piinialatvu lebas sinisena meri. Päikesetõusul ja -loojenemisel sätendas ta veripunasena nagu vein.

Kõigi uute külaliste tähelepanu juhiti valgele majale.

„Seal ülal on Martin Frenshami villa!"

„Martin Frensham, draamakirjanik?"

„Jah."

Lustlikud olid need otsused ja märkused, mis lausuti Frenshami maja, tema teoste ja tema elu kohta. Keskpärased inimesed mõtlesid kõigepealt Frenshami ärilisele saavutisele.

„Sel poisil peab aga kõvasti raha olema! Kaks lööktükki ühel hooajal!"

„Minu arvates on tema tükid maitsetud. Tühi sõnadekõlin."

Tavaliselt oli kriitik, kes nii põlastavalt väljendus Frenshami suhtes, veetnud oma elu kas potte fabritseerides või mingisugusel muul viisil äritsedes.

Naised olid pisut mõistlikumad. Raha polnud nende jaoks kõik. Frensham oli oma näidendites osutanud suurt arusaamist naiste suhtes. Ta oli neile isalik nõuandja ja sõber.

„Õpiksin teda meelsasti tundma. ‚Õitsenud lavendel' on parim tükk, mida ma aastate kestel olen näinud. Arusaamatu, kuidas võib mees nii sisse elada naiste hingeellu."

„Anne."

„Et mees üldse nii peenelt võib tunda!"

„Targad inimesed väidavad, et ükski meist ei ole päriselt mees ega päriselt naine. Me olevat kõik segu, ainult et ühe juures on üks, teise juures teine suund ülekaalus."

„Kas teie arvates on ka minu juures midagi mehelikku?"

„Võimalik küll."

„Siis on Frenshamis küll väga palju naiselikkust?"

„Võib-olla on ka, ilma et ta ise sellest teab; naiselikud jooned on tema juures aegamisi arenenud."

„Tänu ühele naisele?"

„Kas teile näib see nii võimatuna?"

Keegi vanahärra, nimega Magnus Brough, oli sagedane külaline valges villas. Aegamööda, toetudes oma jalutuskepile, läks ta muuliteed pidi üles. Ta nägu — kortsus laubaga, võitlusvalmis siniste silmadega ja hallisegu habemega meenutas võitlushimulist iiri terrieri. Magnus Brough oli sünnilt inglane, oli aga jätnud oma kodumaa, et Rivieras lilli kasvatada.

Ta oli Frenshami sõber, ja kui Frenshamid talvekuudel vahetasid oma Sussexi maja valge villa vastu Vahemere ääres, oli tal harjumuseks kaks korda nädalas noore abielupaari juures terrassil teed juua. Vahel tõi ta mõningaid inglise külalisi endaga kaasa.

„Täna peate tutvuma Euroopa võluvaima naisega. Jaa — Frenshami abikaasaga. Tema on Frenshamist teinud selle, mis ta on."

Ta oli armunud Nella Frenshamisse ja ta ei teinud sellest mingit saladust.

„Ta on nii hea minu, vana mehe, vastu. Tohin ta kõrval istuda, temaga vestelda ja temaga tõrelda. Ta on kamraad, suurepärane kamraad! Jah, palju enam veel kui seda. Ja tark — Püha Jüri juures — tark nagu ehtne naine! Ma usun, Frensham ei aimagi, milline geniaalne naine tal on. Kuidas? Ma pole seda öelnud, et ta aitab Frenshamit tema kirjutamise juures! Lollus! Veel kunagi pole ma säärast rumalust öelnud. Kui te õpiksite proua Frenshamit nii hästi tundma, nagu mina teda tunnen, siis te taipaksite, mis ma mõtlen. Ta armastab oma meest, ta on oma mehe ümber loonud isesuguse õhkkonna. Frensham lihtsalt peab oma naisega koos elades midagi head kirjutama. Naisele võlgneb Frensham oma peene kujutlusvõime, mis muidu on vööras ühele mehele. Varem oli Frensham tüüpiline mees."

Üks reisijaist, keegi kõrgem riigiametnik, tegi rumala vea, kui ta ütles nüüd oma arvamuse, et näidenditekirjutamine olevat naiselik kunst ja mees pidavat naiselikuks muutuma, et selles edu saavutada.

„Kui Frensham on muutunud teatud määral naiselikuks, siis on sellega see asi muidugi seletatav."

„Te tolmunud bürokraat," ütles talle vana Brough, „ma arvan, teie ellusuhtumine sarnaneb haiguslooga või maksusüsteemiga. Frensham vana naine! Te peaksite kord temaga autos nendele mägedele sõitma, siis paluksite te jumalat, et ta oleks pisut vähem mehelik. Aga muide, mulle meenub — Frenshamid polegi reedeti kodus."

Ta pöördus järsku ümber ja kõrgemat riigiametnikku ei esitletudki Euroopa võluvaimale naisele.

Frenshami villa ümber oli küpressi- ja oliivipuu-mets, apelsinipuudega palistatud teed, väänkasvudega kaetud kaljuseinad, tuulest kaitstud kohad, kus lokkasid kevadlilled. Vastu õhtut ja hommikut kaitsesid villat tumerohelised küpressid. Vastu lõunat lokkas piiniamets. Piiniate taga sädeles mere sina, mis virvendas igas vikerkaarevärvis.

Õlgkatusega paviljon terrassi lõpus oli Frenshami armsaim töökoht. Siin armastas ta istuda, pilk suunatud kaugusse, aialaud täis raamatuid ja pabereid ta ees. Kuna ta kirjutas, luges või maalis ta naine. Naine oli üks osa tema loomingulisest elust.

Nii leidis neid ühel märtsipäeval vana Brough. Proua Nella ees oli anemoonidega täidetud vaas. Frensham näris piipu ja lehitses kannatamatult üht raamatut.

Brough võttis istet, lükkas mütsi kuklasse, tõmbas kuuetaskust väikese teadusliku raamatu, naeratas Nellale ja vaikis nagu nainegi.

Frensham ulatas talle oma tubakakoti. „Proovige kord seda segu. Ma lõpetan kümne minuti pärast."

Ümmarik itaallane, uniste silmade ja väikeste tumedate vurrudega, tõi teed. Noore poisi hooletu liigutusega virutas Frensham oma raamatu põrandale.

„Noh, Brough, täna päris üksinda?"

Vanahärra oli vahepeal oma piibu täis toppinud, pani aga selle hoolikalt oma aiatoolile.

„Kuidas meeldis teile minu viimane kaitsealune, noor sõber?"

„Küsige armuliselt proualt, Brough."

Nella oli oma skitsi lõpetanud. Ta tõusis üles ja astus teelaua juurde.

„Ta oli liiga — liiga mehelik, Magnus."

„Mis tähendab — liiga mehelik?"

„Liiga pealetükkivalt mehelik. Ma usun, selleks, et oma mehelikkust tõendada, oleks ta valmis kõige julgemaid lugusid seletama. Kas joote täna teed?"

„Jah, palun."

Salajase mõnuga jälgis ta naise iga liigutust, nagu oleks elu talle ainult pettumusi valmistanud ja nagu oleks see naine ainuke, kellele ta võib vaadata kindla veendumusega, et ta teda ei peta. Naise rõõmus nägu, ta selge laup, ta väljendusrikas suu ja sügavad targad silmad mõjusid Broughile kui meresina, kui roheline piiniamets. Armsusega vaatas ta tema õiendavaid käsi ja ootas ta naeratust. Talle pakkus lõbu naist nokkida ja temaga tülitseda, kuna ta näitas end hoopis teissugusena, kui ta tõepoolest oli.

„Veel kuu aega ja siis olete kindlasti siit läinud."

„Meie teine aed ootab meid."

„Ja Frenshamit rahuldab aedadega tegelda, selle asemel et —"

„Naistega tegelda?"

Brough võttis oma tassi.

(Järgneb.)

100 101 102 103 104 105

100. Kevadmantel ruudunsest villasest materjalist.
101. Sportliku tegumoega kevadmantel segamustrilisest materjalist.
102. Tumesinisest valgete triipudega materjalist kerge komplee suveks. Kleidil väike valge plisseeäärisega žaboo.
103. Lihtne kleit ühevärvilisest materjalist.
104. Nägus kleit peenetriibulisest materjalist. Taskutel värvilised tõmblukud. Sama värvi nahkvöö.
105. Kerge kostüümkleit õhemast villasest materjalist. Kaunistuseks värviline kaelasall.

106 107 108 109 110 111 112

UUT JA HUVITAVAT MOE ALALT

7.

2.

3.

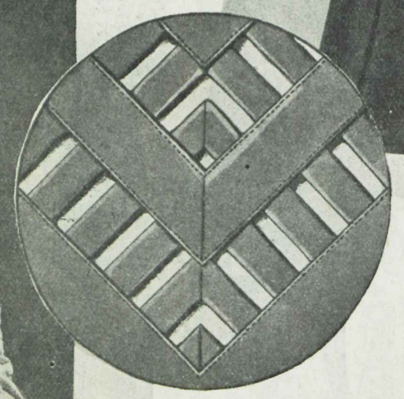

5.

4.

1.

6.

1. Moodne pealelõunakleit tumesinisest siidist. Vöö võib siduda kas ette või seljale. Kaunistuseks kimp punakasroosasid kunstlilli. Lõige I lõikelehel.
2. Nägus kleit villasest või siidist. Kaunistuseks paelpilu.
3. Lillelisest materjalist, kergelt vateeritud hommik- või lugemisjakk. Lõige II lõikelehel.
4. Elegantne pluus valgest siidist või žoržetist. Kaunistatud rikkalikult pitsiga.
5. Huvitavalt töötatud päevakleit triibulisest villasest materjalist.
6. Lihtne nägus suvikleit mustrilisest siidkrepist.
7. Elegantne pealelõunakleit mustast taftist või mõnest muust siidist.

113 114 115 116 117 118 119

106. Moodne suvikomplee, mis koosneb kleidist ja puusadeni ulatuvast jakist. Kleidil brodeeritud valge žaboo, krae ja vaheriba varrukail.
107. Valge krae, vesti ja kätistega nägus kleit triibulisest materjalist. Vest ja kätised on ääristatud tüllpitsiga.
108. Moodne suvikostüüm peenetriibulisest linasest materjalist.
109. Nägus kleit helesinisest siidist, kaunistatud valgega.
110. Kevadine tänavkleit, mis koosneb ühevärvilisest seelikust ja triibulisest jakist.
111. Moodne kleit sõdurivormi meenutavas tegumoes.
112. Nägus kleit huvitavalt töötatud triibustikuga. Väikesed valged kraenurgad. Vöö, vaheribad ja tõmblukk sobivas värvuses.
113. Nägus suvikleit väikesemustrilisest materjalist.
114. Moodne suvikleit ühevärvilisest materjalist. Kaunistuseks suured nägusad nööbid.

120 121 122 123 124 125

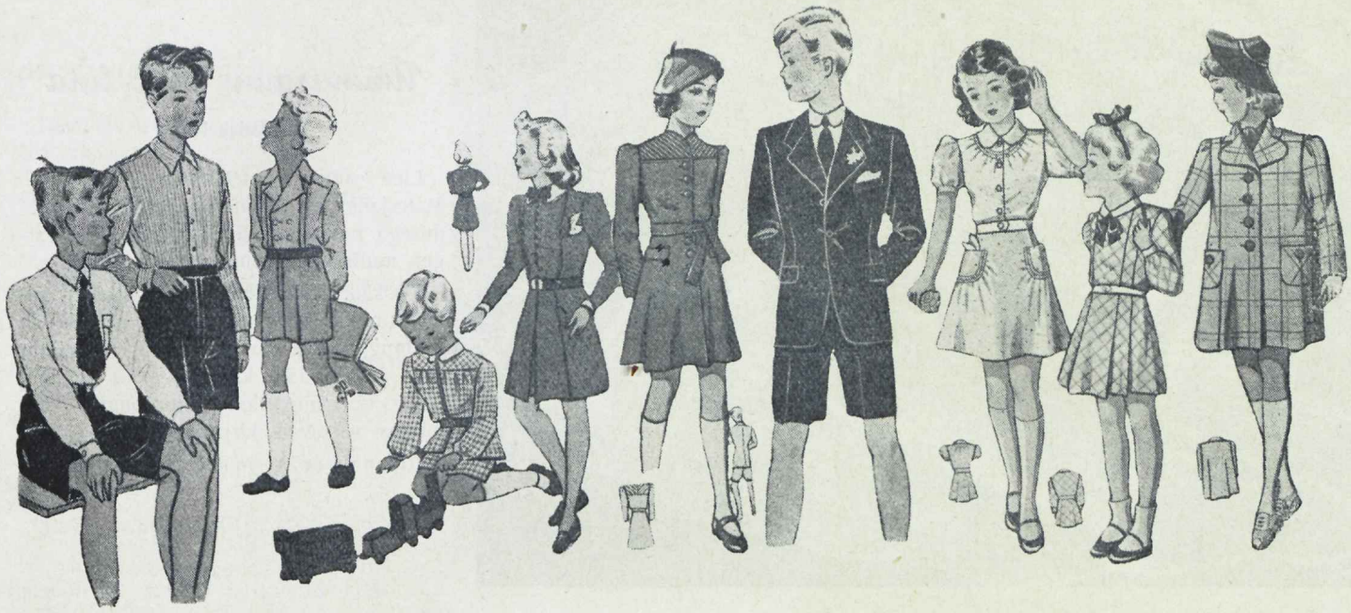

126 127 128 129 130 131 132 133 134 135

115. Suvikleit kahte värvi materjalist. Kaunistuseks monogramm.
116. Moodne kostüüm, mis koosneb triibulisest seelikust ja ühevärvilisest jakist.
117. Meeldivas tegumoes kevadmantel segavärvilisest materjalist. Vöö sobivas värvuses seemisnahast.
118. Elegantne kevadmantel hallikassinisest villasest materjalist.
119. Moodne kaherealine rätsepakostüüm triibulisest materjalist.
120. Elegantne pruutkleit valgest muareest.
121. Nägus pruutkleit valgest triipmustriga siidist.
122. Pruutkleit valgest žoržetist, plisseeritud seelikuosaga.
123.—124. Suvikomplee, mis koosneb valgest kleidist ja vabarnroosast jakist. Kaunistis kleidil roosa ning jakil valge.
125. Meeldiva tegumoega suvikleit ühevärvilisest materjalist. Lai värviline vöö.
126.—127. Spordisärk poisile. Võib valmistada valgest või triibulisest materjalist. Lõige V lõikelehel.
128. Pluusiga ülikond poisile.
129. Ruudulisest pesuriidest suviülikond poisile.
130. Nägus kleit tütarlapsele.
131. Kevadmantel poisile.
132. Ülikond suuremale poisile. Lõige X lõikelehel.
133.—134. Kaks nägusat kleiti tütarlastele.
135. Ruudulisest materjalist kevadmantel tütarlapsele.
136.—137. Mantel ja kaks mütsi 1-a. lapsele. Lõiked VI ja VII lõikelehel.
138. Mähispüksid väikelapsele. Lõige VIII lõikelehel.
139.—140. Särk ja otsapandud varrukatega jakk imikule. Lõige IX lõikelehel.
141. Ühevärvilisest materjalist kleit tütarlapsele.
142. Täpilisest materjalist suvikleit tütarlapsele.
143. Nägus kleit tütarlapsele. Lips triibulisest siidist.
144.—145. Kaks nägusat kevadmantlit tütarlastele.
146. Mustrilisest materjalist suvikleit tütarlapsele.

136—137 138 139 140

147. Suviülikond poisile.
148. Nägus kleidike tütarlapsele. Kaunistuseks allääres ja krael kitsas pits.
149. Meeldiva tegumoega ja nöörvoltkaunististega kleit suuremale tütarlapsele.

141 142 143 144 145 146 147 148 149

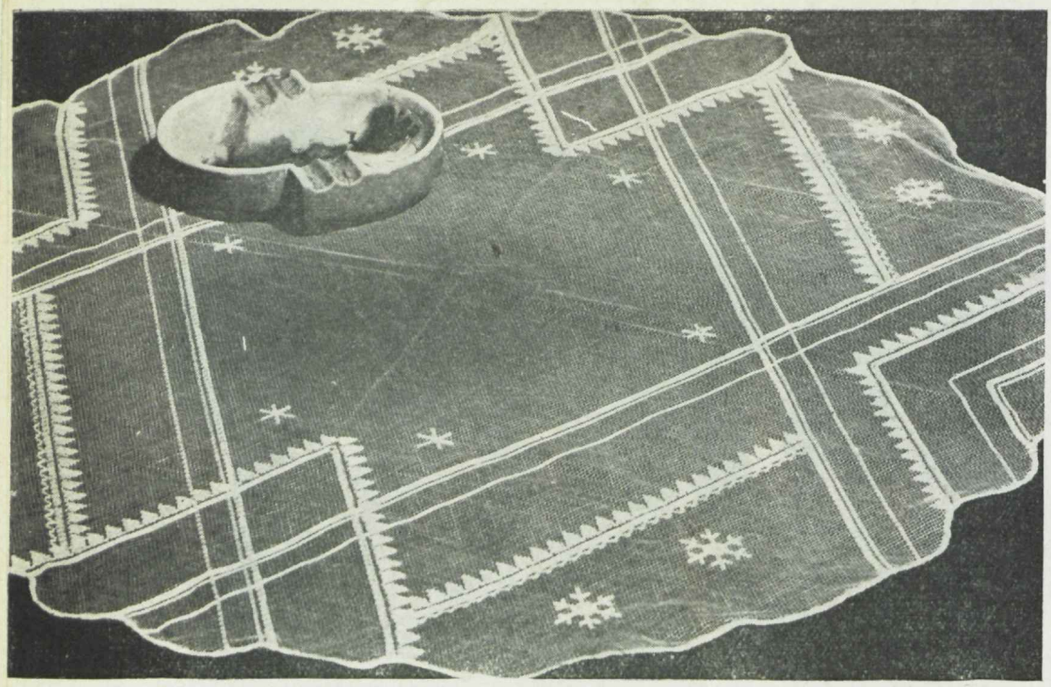

Ümmargune tüll-lina

H. Kuisk-Ivask

Lina suurus on 70 sm läbimõõdus. Materjaliks on kasutatud keskmise jämedusega puuvillast tülli ja tikkimiseks valget mulineelõnga ning mezzanasiidi.

Töökäik: mustrilehel asuv muster tuleb tindiga pärgamendile joonistada ja kartongpaberile kinnitada, nii et tindiga pool jääks vastu kartongi. Siis traageldada tüll mustrile ja kartongile ning hakata vastavalt kirjale tikkima.

1/4 mustrit mustrilehel.

Seinavaip Kirbla motiivil

(Kõrval)

L. Mälksoo

6 niit, 6 koelauda, suga nr. 50/2 (2).

Lõimeks beež läiklõng ja 6-kordne valge puuvill-lõng. Kääritud: (20 läiklõnga, 1 jäme puuvillane) × 70. Läiklõng on kahekaupa niiesilmas — sama kaks tulevad ka ühe pii vahele. Põhikoeks 2-kordset koduvillast lõnga 600 g, millest 100 g on tuhmi lambavalget ja 500 g varjundatud lahja reseedaroheli-sega. Kirja põimimiseks 3-kordne koduvillane lõng 300 g ja valge loelõng — 5 tokki. Koduvillasest lõngast on suurem osa valge (hästi valgeks pesta), kuna ülejäänu on värvitud hallikasbeežiks, kaitsevärvi roheliseks, vanaroosaks ja mustaks. Vaibal on põhi krepp-, kiri sõlmkoes. Sõlmedeks võetakse 5 sm pikkused narmad nii, et nad sõlmitult jäävad 2—2 1/4 sm pikkusteks. Sõlm seotakse kahest narmast kahe lõimlõnga-grupi ümber ja sõlmede vahele jääb 2 lõimlõnga-gruppi tühjaks. Laiuti vastab mustriruudule 3 sõlme, s. o. 2 sm. Kudepidi lüüakse sõlmede reale vahele 6—7 koelõnga, seega mahub 1 ruudu kohta 2 sõlmerida. Põhi „a" on valge, põhi „b" reseedaroheline.

Märgid:

× — 1 sõlm kaitsevärvi, 1 sõlm beeži ja 1 s. valget.
— — 1 sõlm musta, 1 s. roosat ja 1 s. valget.
◢ — valged sõlmed.
● — valgest loelõngast sõlmed.
■ — motiiv 1 on vöödiline, 1 silmusterida roosa, teine valge, kolmas — must ja kaitsevärv segi.

Vaip on lai 154 sm, kõrge 120 sm. Muster ja rakendus mustrilehel.

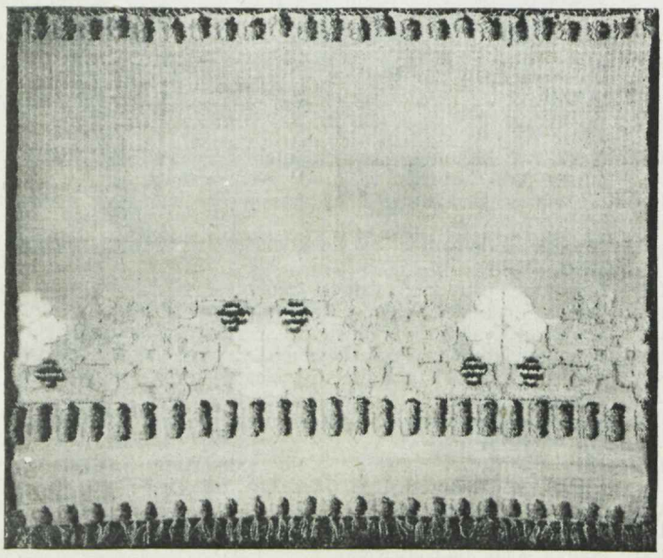

Sohvapadi

Elga Paap

Tartu Naisühingu Kutsekool

Suurus 60×56 sm.

Tehnika: toimselaadiline koekirjarips.

Materjal: lõimeks beežikas toonis puuvill-lõng nr. 2/16.

Koeks kodumaa ühekordne villane, kahekordselt poolil. Suga nr. 60/2, 2 lõnga niiesilmas ja pii vahel.

Käärida 680 lõnga.

Materjali kulub koeks 200 g, sellest beeži 70 g, pruuni 40 g, helepunast 30 g, kollast 10 g. Padja tagumine pool kootakse ülejäänud lõngadest triibuline.

Värvideks oleksid:

	DMC	—	„Ekstra"
beež	nr. 421	—	60
pruun	„ 434	—	58
helepunane	„ 921	—	11
kollane	„ 744	—	16

Värvid on antud DMC ja „Ekstra" kaartide järgi.

Kirjavõõtide kudumiseks tarvitatakse kahte värvi lõnga. Põhjalõng kootakse sisse tallamises märgitud järjekorra järgi, kirjalõng kootakse algtallalauale vastupidiselt ristleval tallalaual.

Triibud võib kududa otse läbi või poole padja laiuses. (Sel korral tuleb põimelõngad nii võtta, et neid paremal pool näha ei oleks.)

Rakenduses × tähendab põhjalõnga.
„ ■ „ kirjalõnga.

Muster ja rakendus mustrilehel.

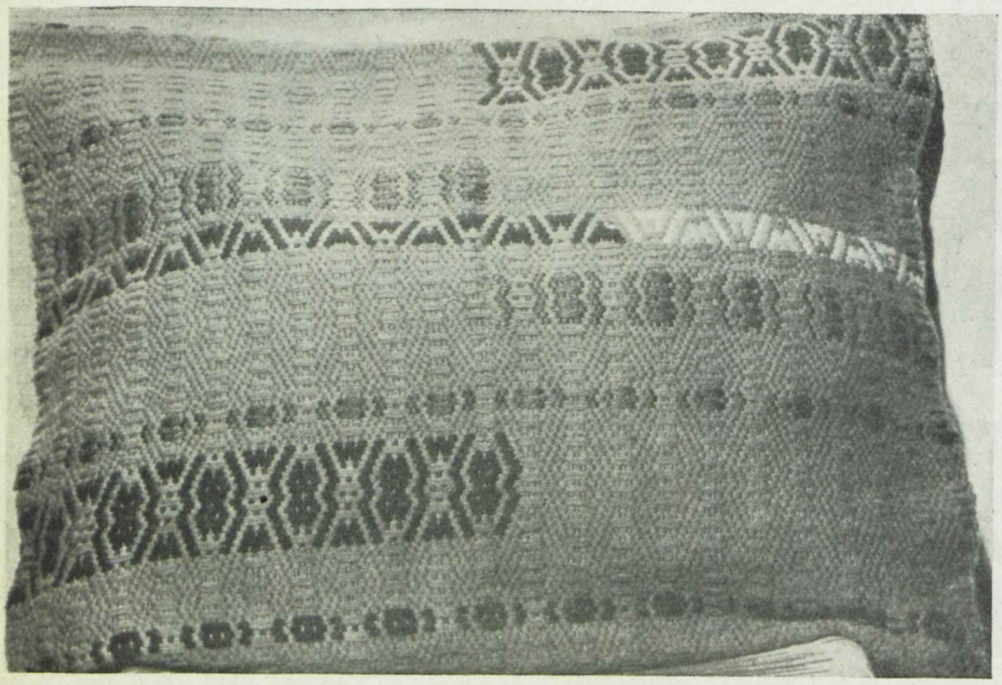

Kootud vaip (laastutehnikas)

V. Hammas
Tartu Naisühingu Kutsekool

Vaiba suurus on 80 × 160 sm.
Materjaliks on tarvitatud takust nr. 2/6. Suga nr. 30/2 (s. t. 2 l. pii vahel).
Iga kirjaruut vastab 6 lõimlõngale (s. t. 3 kirja- ja 3 põhjavärvi lõnga).
Käärida tuleb üks lõng ühte ja teine lõng teist värvi. Antud vaiba laiusele on kääritud 582 l.
I äär: 1 lõng kollast, 1 lõng pruuni vaheldumisi — 60 l.
Keskkoht: 1 lõng kollast, 1 lõng punast vaheldumisi — 462 l.
II äär: 1 lõng kollast, 1 lõng pruuni vaheldumisi — 60 l.
Koetamisel vastab samuti iga ruut 6 lõngale. Materjalikulu 1,7 kg, millest värvitud:

pruuni 250 g
punast 600 g
kollast 850 g.

Lõngade värvitoonid on antud DMC ja „Ekstra" värvikaartide järgi:

		DMC	— „Ekstra"
■	punane	nr. 355	— 10
□	kollane	„ 833	— 59
×	pruun	„ 838	— 55

Muster mustrilehel.

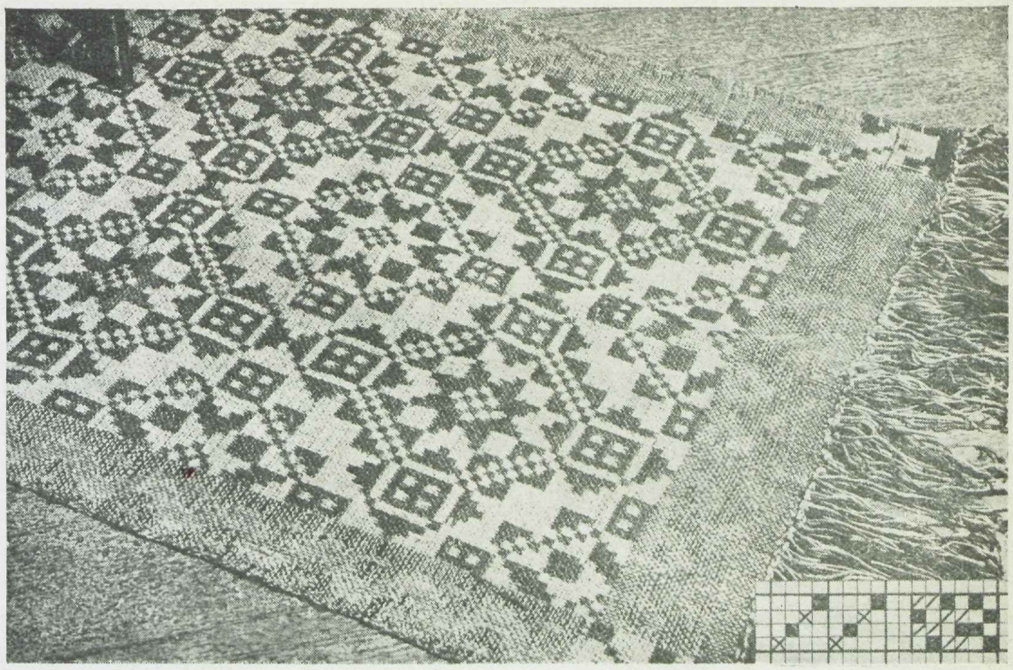

Padjapüür valgetikandi ja piluga

Nägus padjapüür-kaunistis koosneb pilust ja valgetikandist. Püüri suurus võtta vastavalt padjale ning tõmmata välja kaks pilu ja põimida üle sammasteks. Siis joonistada peale muster ja tikkida valge märkimisniidiga nr. 30. Kaunistuseks võib tarvitada ka veel monogrammi.
Tikandimuster mustrilehel.

Kootud sesriided

Linda Juur
Tartu Naisühingu Kutsekool

Suurus à 100 × 230 sm, sidus labane.
Materjal: võrgulõng nr. 120 ja põimelõng mulinee nr. 898 DMC värvikaardi järgi. Materjalihulk: võrgulõnga 680 g, sellest kulub lõimeks 370 g, koeks jääb 310 g, mis värvitud järgmiselt:

tumesinist	nr. 336	45 g	— ×
helesinist	„ 591	85 „	— /
tumebeeži	„ 646	45 „	— ●
helebeeži	„ 642	65 „	— ■
oranži	„ 766	70 „	— ○

Värvid on antud DMC värvikaardi järgi.
Põimeks kulub 11 vihti mulineed.
Kääritud on 1100 lõnga loomulikus värvuses. Sukka pannakse üks lõng pii vahele ja iga 6 lõnga järel jäetakse üks piivahe tühjaks. Äärte peale pannakse 1 sm laiuselt 2 lõnga piivahele, et äär oleks tugevam ja kudumisel ei katkeks.
Kudumise järjekord on kavandis antud märkide järgi, kus iga ruut vastab 2 sm. 1 ruut antud motiivis vastab 6 lõimlõngale ja kõrguselt 6 põimelõngale. Põimelõng on kolme kee jämedune. Iga põimelõnga vahele visatakse vastava tallalaua ajal põhilõng. Laiade triipude juures teha üleminekud. Antud kahe suure motiivi vahe on 14 sm. Hiljem on nastud ümbritsetud kastpistega. Skeem ja nastumotiivid mustrilehel.

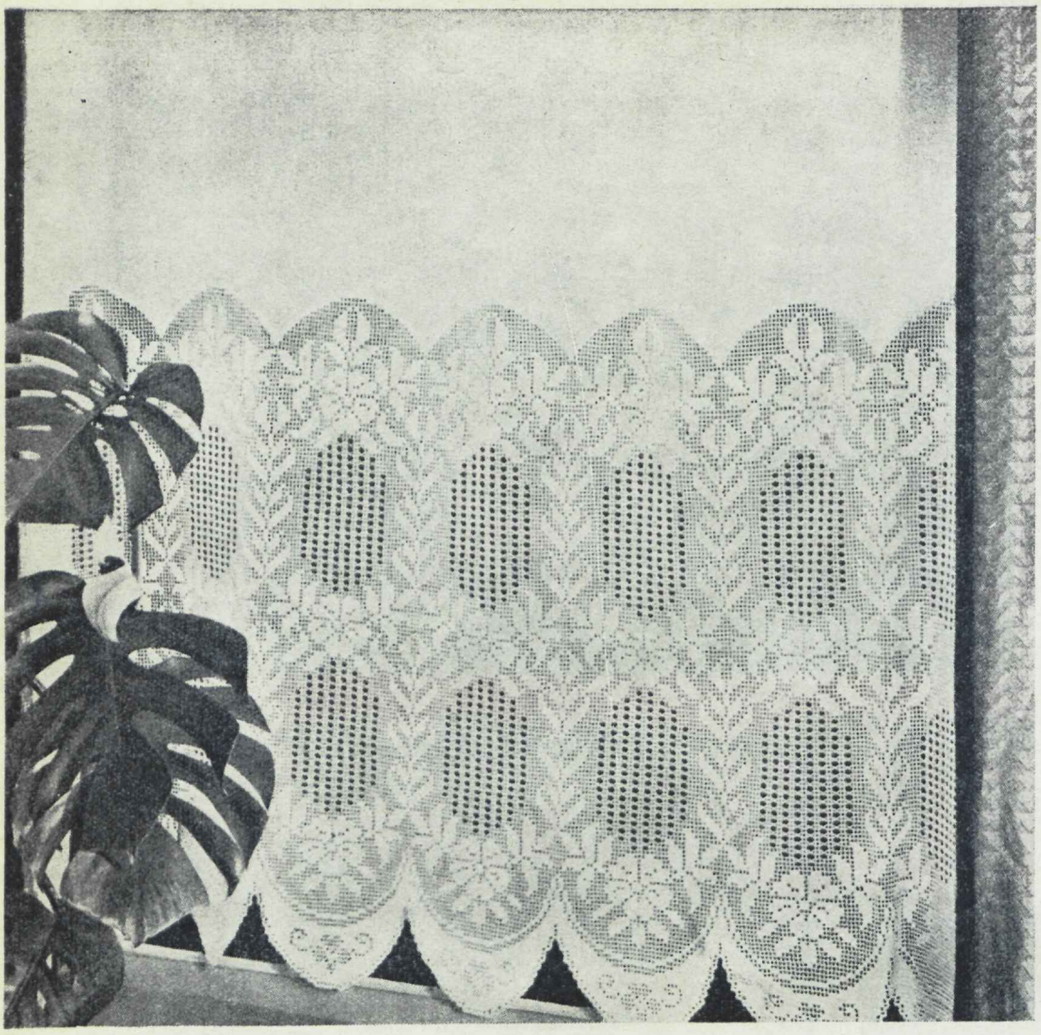

Heegeldatud stooripits

Heegeldatud stooripitsi materjaliks on kreem kalavõrguniit nr. 40. Heegeldada augu jaoks kahekordne sammas ja 3 ketisilmust. Täidetud ruut koosneb 5 kahekordsest sambast. Stoori laius võtta vastavalt aknale, sest muster on kohandatav igale laiusele, võttes rohkem või vähem mustrikordi. Pits heegeldada ristisihis, alates alt suure saki lõpureaga, ning hiljem sakk teisele poole juurde heegeldada. Stoori ülemine osa võib olla peenest fileevõrgust või ka heegeldada ilma mustrita harilikus filee-heegeltehnikas. Samuti on võimalik ka mustrit ülesminevalt korrata, siis tuleks kogu stoor mustriline.

Mustrilehel on antud üks mustrikord.

Õiendus

„Maret" nr. 2 s. a. (lk. 52) ilmunud ruudulise laudlina kirjelduses on juhtunud eksitav viga kääritud lõngade üldarvus. Käärida tuleb kokku 2996 lõnga. Üksikute värvide järgi on arvud tekstis õiged. Täiendavalt võiks märkida, et kanga laius soas on 107 sm, valmis lina suurus 95 sm ilma narmasteta. Narmad jätta kudumisel. Tallamine toimub samuti nagu niidepanek. Samuti tuleb jälgida ka niidepaneku värvide järjekorda ja lõngade arvu, et muster õieti välja tuleks ka tallamisel. Lina on kootud õõneskangatehnikas, s. t. kangas on kahekordne.

Kaks kootud kevadkleiti

Varrastelkootud kleit (nr. 3).

Sportliku tegumoega kootud kleit (nr. 1)

Kleidile kulub materjaliks umbes 500—600 g keskmises jämeduses villast lõnga. Kududa lõikelehel antud lõigete järgi, üksikutes osades, edasi-tagasi käivates ridades. Kõigil osadel algusäär all kududa mõned read nii edasi kui ka tagasi parempidiselt ning siis tööd jätkata mustrilehel antud kudumiskirja nr. 1 järgi. Mustri kudumisel tähele panna, et triipmuster tuleks tüki keskele. Esitükil vöökohast alates töö poolitada ning parem ja pahem pool üksikult edasi kududa. Kinnise ülekäigu jaoks kasvatada vajalik arv silmuseid juurde ning kududa kogu aeg parempidi, nagu on alumine äär. Pealmisele ülekäigule jätta kudumisel ka ühtlasi nööpaugud. Valmiskootud osad aurutada, venitada vastavalt lõigetele ja kokku õmmelda. Kudumiskiri nr. 1 mustrilehel ja lõige III lõikelehel.

Varrastelkootud kleit (nr. 3)

Kleidile kulub umbes 600 g peenemat villast lõnga soovitud värvuses. Kududa vastavalt mõõtudele, valmistatud lõigete järgi, alates kõiki osi alt äärest.

Algusäärest kududa $1^1/_2$ sm nii edasi- kui ka tagasiread parempidi ning siis alata kudumist must-

(Järg lk. 87).

Sportliku tegumoega kootud kleit (nr. 1).

Nägusaid taskurätte

2 pilukaunistisega ja 2 heegelpitsiga taskurätti

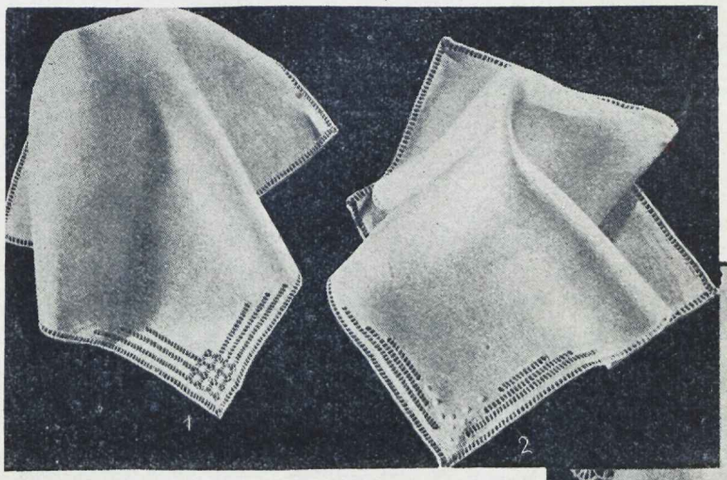

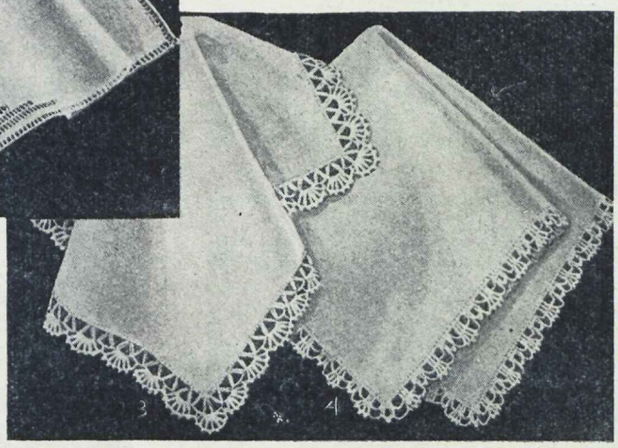

1 ja 2. Kaks lihtsa pilukaunistisega taskurätti

3. Taskuräti äär heegeldada esiteks üle tihedasti kinnissilmustes. Siis **2. rida:** 2 ühes-koos lõpetatud kahekordset sammast seitsmendasse kinnissilmusesse, 6 ketisilmust, 2 ühes-koos lõpetatud kahekordset sammast samasse kinnissilmusesse, rea algusest korrata. **3. rida:** ketisilmuseid kuni 3. järgneva 6 ketisilmuste reani, 4 ketisilmust * 6, ühe pikooga iga vahel, kahekordset sammast ümber 6 järgmise ketisilmuse, 1 ketisilmus, 1 sammas järgneva 6 ketisilmuse keskkohta ja 1 ketisilmus *. Märgist märgini korrata. Pikoo — 4 ketisilmust ja üks kinnissilmus esimesse ketisilmusesse kinnitatud.

4. Äär samuti tihedalt kinnissilmustes üle heegeldada. **2. r.:** 5 ketis., 3—5 alumise rea kinnissilmusesse igasse üks sammas, 5 ketis. ja üks kinnissilmus igasse 7—13 alumisse kinnissilmusesse. **3. r.:** ketisilmustes kuni järgmise sambani, 3 ketis., 1 pikoo, 1 sammas samasse kinnissilmusesse * 1 pikoo, 1 sammas, 1 pikoo, 1 sammas teise sambasse, 6 ketis., 1 sammas igasse teise ja kolmandasse kinnissilmusesse, 1 pikoo, 1 s. igasse kolmandasse ja neljandasse kinnissilmusesse, 6 ketis., 1 sammas, 1 pikoo ja veel 1 sammas järgmisse sambasse *. *—* korrata.

Heegeldatud pluus (nr. 2)

Pluus on heegeldatud peenest villasest lõngast ning võib valida materjal kahesuguses värvuses või toonis, heegeldades siis ühe rea ühes ja teise teises värvuses. Sellisel juhul kulub tumedamat lõnga umbes 150 g ja heledamat umbes 100 g. Pluus heegeldada edasi-tagasi käivates ridades, antud lõigete järgi, üksikutes osades. Alumine ja varrukate äär hiljem valmis pluusile juurde kududa, kududes 2 s. parempidi, 2 s. pahempidi.

Heegelmustri kirjeldus. **1. r.:** 2 sammast neljandasse ketisilmusesse ja siis vahelduvalt 1 kinnissilmus 2. järgmisse ketisilmusesse ja 1 grupp, mis koosneb 5 sambast. Viimasesse ketisilmusesse tuleb 3 sammast. Et esitükid on alatud 40 silmusega, siis tuleks igale 8 tervet sambagruppi ja alguses ja lõpus poolik grupp. Kui heegeldada kahes värvuses lõngaga, siis tuleks rea lõpus lõng katkestada ja alata uue lõngaga. **2. r.:** 1 kinnissilmus äärde, siis edasi minnes 1 grupp (5 sammast) alumise rea kinnissilmuse kohale, 1 kinnissilmus alumise rea sammaste grupi keskmise samba kohale. Lõpetada rida kinnissilmusega. Nii heegeldada edasi, ainult igal real värvi vahetades. Käeauk ja kaela-väljalõige jätta lõike järgi. Parempoolne esitükk heegeldada samuti kui vasakpoolne. Selg alata 76 silmusega ja heegeldada põhimustri järgi. Varrukad alata 86 silmusega. Allääre kudumiseks võtta 160 silmust ja kududa 35 rida, 2 s. paremp., 2 s. pahemp., ning silmused maha kududa. Varrukate ääreks võtta 68 s. ja kududa 15 rida. Kaeluseäär heegeldada külge, esiteks üks rida kinnissilmuseid ning siis teine rida 3 kolmekordset sammast ühte silmusesse ja 1 kolmekordne sammas järgmisse silmusesse. **3. r.:** heegeldada teise värviga 1 kinnissilmus esimesele silmusele ja siis edasiminevalt 3 sammast teise järgmise samba kohale, 1 kinnissilmus teise järgneva silmuse kohale.

Lõige IV lõikelehel.

Varrastelkootud kleit (nr. 3, algus lk. 86)

rilehel antud kudumiskirja nr. 2 järgi. Lõigete järgi valmis kootud tükid aurutada keevavee-nõu kohal, siis asetada nööpnõelte abil lõigete järgi lauale või põrandale venitusse, et nad õige kuju omandaksid. Kui niiskus täiesti kuivanud, siis kokku õmmelda. Kinniseäär kinnissilmustes üle heegeldada ning eest krookida ja väikesed nööbid kaunistuseks peale õmmelda. Soovi korral võib lõiget tellida toimetusest 75 sendi eest, posti teel saatmiseks lisandada 15 s. postikulu. Kudumiskiri nr. 2 mustrilehel.

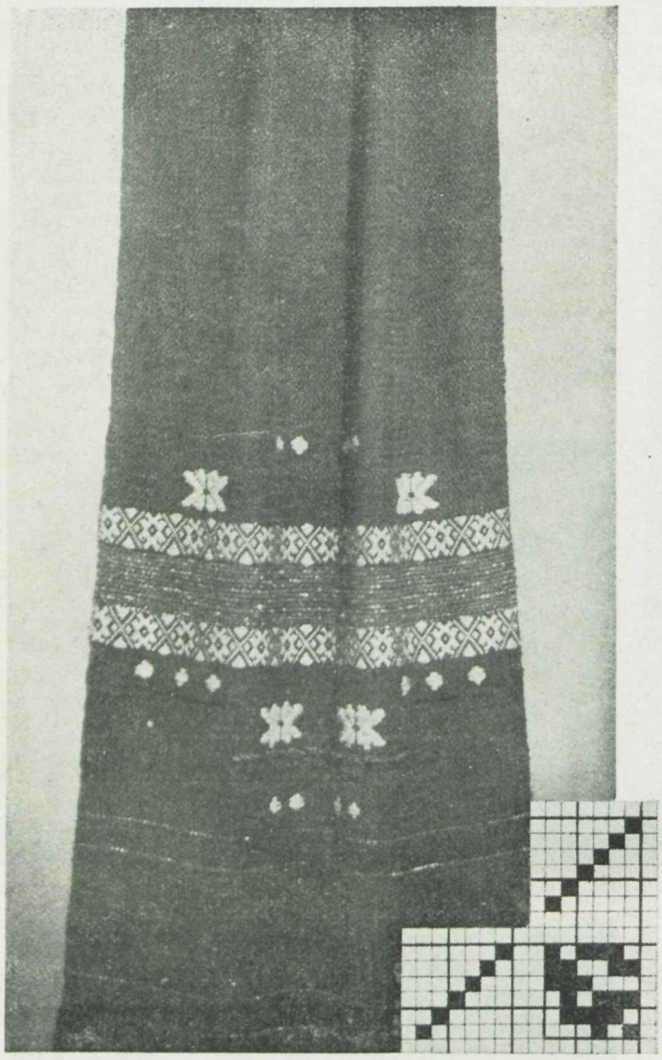

Rahvuslikkudel motiividel külgkardinad või ukse-eesriided

Els Teetlaus-Joost

6 niit ja 6 koelauda. Suga nr. 70/2. Laius 90 sm. Lõimeks tumepruun läiklõim, kaks lõnga niiesilmas. Riie on krepp-pindne.

Koeks kaks roostepruuni kodust villast lõnga telliskivipunase kunstsiidiga kokkupoolitult.

Nastumotiivid ja vöökiri korjatud 6 kollast inglise lõnga ja 4 kudumissiidi poolil. Vöökiri ja nastumotiividel iga ruut kirjast vastab kahele soa pinnuvahele. Kavandil joon ~~~~ nöörpõime kaheksakordse koe pruuniga. Katkendjooned (üks lõng) pruuni-, rohelise-, punase- ja kollasetäpilise froteeriga. Sama froteeriga koetada vöökirjade vahe 10 sm. 1 l. froteeri, 2 l. põhja pruuni, s. o. I ja IV koelaua ajal froteer sisse visata. Iga ruut kavandil on 2 sm². Ülemine osa koetada sobiva pikkuseni pruuniga. Eesriietele, mille pikkus 2,5 m, laius 90 sm, kulub koeks 1 kg keskmist koelõnga. Punast siidi 110 g, kollast siidi 30 g ja tombulist froteeri pool vihti (25 g).

Skeem ja põimete mustrid mustrilehel.

Rahvuslikkudel motiividel seinavaip

L. Leik

Vaiba suurus on 131 ruutu lai ning 151 ruutu pikk. Kui igale mustriruudule võtta vastavalt 1 sm², siis näitaksid antud arvud vaiba suurust. Vaipa võib valmistada, õmmeldes rist-, keelim-, õis- või mõnes muus täitepistes, samuti võib valmistada narmastehnikas või põimida. Värvid vaibale on antud A. Trässi „Ekstra" villatööstuse värvikaardi järgi:

kreem	— nr.	61
helebeež	— „	60
tumebeež	— „	59
helepruun	— „	58
tumepruun	— „	76
tumepunane	— „	10
helepunane	— „	11
heleroheline	— „	68
tumeroheline	— „	66
helehall	— „	48
tumehall	— „	49

½ mustrit asub mustrilehel.

Kui vajate

suga,

nõudke meilt hinnakirja ja juhendeid sugade tellimiseks ning hindade väljaarvutamiseks. Kui Teie suga nõuab parandust või on lühike — saatke see meile, parandame soa ära ja teeme ta nii pikaks, kui soovite.

SUGADE- JA TEKSTIILTARVETE-TÖÖSTUS

M. LAAMAN

(end. R. Nilaender & Ko.)

Tartu, Vene 12 :—: Telefon 37-57

KURI, TERAV MÄRTSITUUL

Jah, seda me poleks küll uskunud, eile alles olime kõik nii rõõmsad, tegime tööd ja plaane, ent täna lebab tüdrukuke voodis kõrge palavikuga, ei naera ega kõnele ja ei taha süüa. Ema näeb esimese pilguga, et seekord ei ole tegemist vaid süütu külmetusega, mis kaob higistamisega ja kahepäevase voodislebamisega. Ning arst, kes kohe kohale kutsutakse, peab emale õiguse andma. See on difteriit!

Kogu maailmas ei leidu ema, kes selle sõna juures ei ehmuks, ja ta mure on seda suurem, mida rohkem lapsi ta omab. Ent muredele pühendumiseks ei ole sugugi aega, siin on tarvis tegutseda, kohe tegutseda, kui soovitakse vältida halbu tagajärgi ja nakatuse levimist. Kui korteris on ruumi vähe ja oma ravimisoskuses kaheldakse, viiakse laps haiglasse. Ent ühegi ema mured ei vähene seega. Alles jääb pidev mõtlemine eemalviibivale lapsele, igatsus tema järele, säilivad unetud ööd.

Kel aga osutub võimalikuks ühte tuba sisustada haigetoaks, peab lapse koju jätma ja teda armastusega ise ravima. Kõik valud on lapsel kergemad taluda, kui ema istub voodiäärel ja hoiab ta palavikust kuuma kätt oma käes.

Kõik polstermööblid, kõik vaibad ja muu mittetarvilik tuleb haigetoast kõrvaldada, mugav voodi asetada nii, et seda ei tabaks tõmbetuul. Voodi katta värske pesuga ja laps hoolikalt pikali asetada! Voodi kõrvale paigutada valge paberiga kaetud tool või taburett. Sellele panna gong või kell, et laps saaks igal ajal oma soovidest teatada. Laud katta ilusa linakesega. Vaas mittelõhnavate lilledega kaunistab tuba ja leevendab selle asjalikkust. Ukse kõrvale panna pesukauss desinfektsioonivahenditega, selle kõrvale käe kaugusel rippuv käterätik ning keegi ei tohi toast lahkuda käsi desinfitseerimata.

Nüüd aknad eesriietest vabastada, sest iga päikeskiir peab takistamatult haigetuppa pääsema, sest päike on parem lüsoolist ja karboolist ning värske õhk eemaldab kõik pisikud ja haiguse toast. Laps ei tunne end enam nii haigena, ta hingab sügavalt, keerab peakese küljele ja magab.

Keegi peale ravitseva ema ei tohi tuppa siseneda. Ema paneb iga kord pikkade käistega valge kitli selga, kui ta lapse juurde läheb, ning väljudes võtab selle jälle ära ja riputab ukse kõrval olevasse varna. Laps saab omaette sööginõud, millised tuleb iga kord enne pesemist desinfitseerimislahusega loputada. Nakkusevõimaluse vähendamiseks nõusid mitte rätikuga kuivatada, vaid keeva veega üle loputada ja panna kummuli puukandmikule, kus nad ise õhu käes kuivavad.

Tähtsaim ja ühtlasi ka raskeim koduses haigeravis on haige lapse keharavi. Last tuleb iga päev — hommikul ja õhtul — sooja veega, millele lisandatud mõni tilk desinfitseerivat lahust, peast jalgadeni pesta. Ema ei tohi enesele ütelda: „Pesemine on lapsele koormav, ta tahab rahu!" Võimalik, et see momendil lapsele ei meeldi, ent seda paremini ja värskemana tunneb ta end hiljem. Kõik mürgised nahaeritused on kõrvaldatud, nahk hingab taas uuena.

Juukseid tuleb iga päev harjata ja kammida ning peanahk piiritusse kastetud valge lapiga õrnalt puhastada. Lapike kohe pärast tarvitamist ära põletada.

Iga haiguse ajal on ka suu- ja hambaravi eriti tähtis. Leigele suuloputusveele lisandada mõni tilk 3% vesinikülihapendit. Hammaste puhastamisel sülitab laps erilisse, selleks hoitud nõusse, milles asub desinfektsioonilahus. On enesestmõistetav, et nõu tuleb iga kord pärast tarvitamist hästi desinfitseerida ja suuloputusvesi hoolikalt kõrvaldada.

On lapse keha puhastatud, saab ta iga päev värske pesu, samuti öörõivad ja voodipesu. Laps tunneb end seeläbi eriliselt hästi ja uinub kosutavasse unne. Pesu panna ööseks desinfektsioonilahusesse ja keeta kohe järgmisel päeval veerand tundi seebileelises, kuivatades seejärel võimalikult päikese käes. Mööblit puhastada iga päev desinfektsioonilahusesse kastetud käsnaga. Samuti tõmmata põrand vähemalt päevas kord üle desinfektsioonilahusesse kastetud lapiga. Kunagi ei tohi tuppa jääda pisimalgi määral halba lõhna, niisamuti ei tohi korteris lõhnata ka haiguse ega desinfektsioonivahendi järele. Seepärast õhutada, õhutada!

Et lapse haigustunnet ja üksindust peletada, peab ema igasuguseid ajaviitevahendeid välja mõtlema. Keegi ema leiutas midagi üsna algupärast: suur seinapeegel asetati nii, et voodis lebav laps võis selles näha suurt osa aiast, kus ta õed-vennad talle igasuguseid vigureid lavastasid. Aiast võisid kõik isoleeritud lapsega vestelda, talle midagi näidata ja nii ei tundnud haige laps end põrmugi perekonnast eraldatuna, sai ta ju teatud määral osa võtta nende tegevusest.

Musikaalsetele lastele saab palju rõõmu valmistada ilusa suupilliga, milline aitab ilusaimal viisil aega veeta. Igatahes tuleb need esemed pärast raskeid nakkushaigusi kohe ära põletada, et vältida edaspidist ohtu.

Niipea kui laps tohib istuda, võib ta välja lõigata, maalida, kirjutada ja lugeda. Kuid ettevaatust, et nõrgestatud jõude, ka vaimseid, seejuures üle ei pingutata! Sest rahu ei vaja üksnes haige, vaid ka kosuv laps. Laps evib rohkem rahu, kui ta saab iseseisvalt tegutseda. Eelkõige tuleb tema mängude jaoks valmistada sobiv alus. Madalate jalgadega väikesed lauad haigevoodi jaoks on kallid. Hädakorral jätkub suuremast kandmikust; veel parem on lükata sile laud, näiteks triikimislaud, kahe tooli korju vahele, paremal ja vasemal pool voodit, nii et laud ulatub risti üle voodi. See osutub ka mugavaks söögilauaks, kui ta valge linakesega katta. Teise suurätiga tuleb öösärki kaitsta, sest voodis ei saa väike haige end palju tähele panna.

Mängude valiku juures tuleb seda silmas pidada, et mäng vastaks lapse seisukorrale: kas ta peab veel lamama või on lubatud ka istumine, kas ta peab hoidma silmi jne. Iga väärtusetu ese tuleb pärast haigust põletada. Samuti tuleb vältida, et nakkushaige laps ei kirjutaks kirju sõpradele. Ülekandmise-oht on seejuures suur.

Kui emal on mõni tunnike vaba aega, võib ta lapsele ette lugeda või jutustada. Need on nii ilusad ja siduvad tunnid, milliseid laps kogu oma elu vältel ei unusta.

Iga haige laps rõõmustub mõnest eriti maitsvast toidust. Üks, mida palavikuhaiged eriti armastavad, on alkoholivabad puuviljamahlad, eriti õunamahl. Need valmistavad verd ja reguleerivad seedimist. Ka klaas mett kuulub ravimite hulka. Selles peituv viinamarjasuhkur moondub kohe musklijõuks ja kaitseb last nõrkuse eest.

Lapsed, keda nii ravitakse, ületavad kergemini rasked nakkushaigused. Nakkusoht on äärmiselt piiratud ja muidu nii halb aeg muutub hästitalutavaks. Õnnelik naeratus ja rõõmsalt kosuv laps on emale ilusaim tänu.

L. Kalling-Kant

ERATUNNID, ERATUNNID

Näha tulevikus oma last mitmekülgselt haritud inimesena, kellele kõik teed lahti ja kes sobib nn. paremasse seltskonda, — see on ilus soov, mis mõnelegi vanemale jääb täidumatuks unistuseks, mille teostamisele aga võivad asuda need paremas olukorras vanemad, kellel jätkub raha laste koolitamiseks. Ühel eeldusel muidugi: kui lapse pea võtab.

Kool oma astmestikus pakub küll palju mitmekülgseid õppeaineid ja alasid, kuid mõnegi vanema meelest ei anna kool seda „pärislihvi". Nii tulebki, et pahatihti keskmiselt 5—6-le õppetunnile tööpäevas lisandub jõukate vanemate haridusteid käivale lapsele töötunde, milliseid nimetatakse eratundideks. Ta — see haridusteedel noor — tuleb koolist, et varsti minna klaveritundi; hiljem peab ta veel tantsugrupi erakordsele harjutusele minema. Homme on tal prantsuse keele tund, ülehomme õppeaastaid läbiv matemaatikatund kooliaines järeleaitamiseks. Peale selle on tal teha koduseid ülesandeid. Viimaseid on ettevõtlik noor küll ratsionaliseerinud: osa ülesandeid saab vaheaegadel „likvideerida", mõni jääb etteütlemise varal vastatavaks. Kirjatööd laseb ühel „spetsil" valmistada, samuti käsitööd. Noorel on tegemist, et aga kõiki kohustusi kuidagi kaelast ära saada. Ja ikka tunnist tundi tüdinult ja haigutades! — Vaene väike hariduse-moonakas, kel vanemad ja lõputunnistuste kauge paistus kupjakskiltriks taga!

Peamisteks lihviandmise-tundideks on tavaliselt võõrkeeltetunnid, nagu saksa keel, ka prantsuse ja inglise keel. Keeltele järgnevad kunstialad, tavaliselt klaver, edasi viiul ja laul, siis veel rütmika ja tants. Vähe moes on tänapäeval eratunnid maalimises ja heades kommetes.

Keeled, võõrkeeled on meie seltskonnas hinnatuimaks eriharrastuseks ja peagu nagu hariduse mõõdupuuks. Sellest sissejuurdunud arvamusest sõltubki, et lapsed — sageli juba enne kooli-iga — pannakse võõrkeelt õppima küll võõrkeelsetesse lasteaedadesse, küll eratundidesse ja gruppidesse. Esi-

kohta peene tooni taotlemisel omab prantsuse keel, praktiline meelestus suundub rohkem inglise keelele, kõige värskemalt vene keelele. Põline traditsioon ja levinuim on ikka vana hea saksa keel, mille varal meie püüdlik rahvas on kasvatanud peenemaid inimesi, äraseletatult „saksu".

Kaheldamatult vajame võõrkeelte-tundjaid mitmesugustel kutsealadel, vajame mõne suurrahva kultuurkeelt, et pääseda ligi maailma kirjandusele või teadusele. Kaheldamatult on keelteandekaid, kes omandavad võõrkeeli ja tunnevad huvi keelte õppimise vastu või eriti mõne võõrkeele põhjaliku omandamise vastu. Seega hariduslikes huvides olgu õigustatud vähemalt ühe võõrkeele omandamine nende poolt, kes seda keelt kavatsevad rakendada, või ka mitme keele omandamine kutselistel ning erialalistel huvidel.

Kuid see kõik ei tähenda veel põrmugi, nagu peaks iga teine-kolmas kuidagiviisi „purssima" mitut võõrast keelt. See ei tähenda põrmugi, et lapsi peaks hariduse nimel vaevatama keelte tuupimisega või mõne üksiku keele tuupimisega eratundide varal.

Õppigu need noored ja ainult need, kel tõesti on huvi ja head tahtmist mõnd keelt omandada, aga siis tehtagu seda juba oskusliku õpetaja juhatusel ja eeltingimusel, et emakeele alused on lapsel tugevad nii kõnes kui ka kirjas. Sest nii inimhinge elamusliku sisu kujunemisel kui ka mõistuse arenemiskäigus on määratu tähtsus emakeelel — kodustega läbikäimisel, kodumeele ning rahvusmeele arendamisel, ühtlasi maailmapildist kujutluse tekkimisel. Need väikesed inimesehakatised ja nende kasvatajad kõnelemas võõrkeeli — enamasti pealegi halvasti, nagu on küllastumiseni kuuldud meie seltskonnas, — peaks olema aegunud nähtuseks. Ei mingit eputamist enam ega noorte õppijate ülekoormamist võõraste keeltega hariduse võltsitud kaubamärgi all!

Teine eratundide eripeatükk on kunstid: laps klaveritunnis, viiulitunnis, tantsimas, laulmas, saamas kunstnikuks, veel pahem: pidamas ennast kunstnikuks.

Olgu öeldud, kui lapsel või noorel on kalduvusi ja andeid mõneks mistahes kunstialaks, ühtlasi jõudu ja huvi õppimiseks ja harjutamiseks, siis on rõõmustav ja positiivne näht, kui lapsel võimaldatakse end arendada vastaval alal. Samuti õigustatud on küll keskpärase andega lapse mistahes harrastusala, milles ta saavutab teatavat edu ja tegutsemisrõõmu. Seega — mängigu üks laps klaverit, teine viiulit, tantsigu või laulgu. Kuid ekslik arusaamine on see, kui igalt teiselt nõutakse näiteks klaverimängu, kui eduta ja huvita tuleb käia tunnist tundi aastate kaupa end lihvimas — ja ometi tulemused jäävad minimaalseks.

Kuid märgitagu, et teatav hädaoht on andekategi noorte kunstijüngritega. Olles edasi jõudnud ja tunnustust leidnud (kui kergesti jagatakse tunnustust lapsele-kunstnikule!), kaldub laps, samuti noor lapselikus enesekriitika-puuduses end ülehindama, teistest paremaks pidama. Seejuures algab enamasti langus oma alal, sest ei nähta enam vajalikku harjutamisvaeva. Õieti ongi enda ülehindamine pahatihti takistuseks, miks nn. imelastest ei võrsu imeinimesi omal alal.

Varajaste kunstiharrastustega koos ilmneb küllalt sagedasti näht, et laps muutub närviliseks ja kapriisseks. Sellist laadi kaasnähu tekkepõhjus ei peitu harrastusalas, vaid keskkonna poolt loodud ebapedagoogilisis tingimusis. Olgu näitena võetud viieaastane „tantsijanna". Ta esineb kusagil perekonna-õhtul või ka koduses ringis. Ta saab kiita, talle kingitakse šokolaadi. Onud võtavad teda sülle, tädid imetlevad ta ilusaid rõivaid. Ta paratamatult (kuigi keegi seda sõnagagi ei tarvitse ütelda) tunneb end esimesena teiste hulgas. Sama laps õpib edasi tantsu ja edeneb oma alal. Kuid seitsmeaastasena — ütleme — samas ringis esinedes tal pole enam nii suurt menu kui vähemana. Ta leiab oma südames, et teda vähem kiidetakse, kui ta ootas. Ta pettub, kui ei saa kinke. Ühe sõnaga, lapse hinges puruneb liiga varajasi ja suuri illusioone. Võib-olla, et vahepeal on tõusnud mõni hoopis noor „täht" tema kõrvale ja varjab teda. „Trooniltõugatu" meeleolu on kibedaimaid ja isiku tasakaalu kahjustavaimaid täiskasvanutegi hingeelus, rääkimata lastest ja noortest. Nii võibki areneda pilt, et „tütar on närviline ja ei taha õppida, jonnib ja on paha teiste laste vastu, kuna vähemana oli ta ometi nii päikesepaisteline laps", nagu ühe väikese tantsijanna ema kurtis. Nii siis, ebasoovitavaid kaasnähte tuleb kasvatajail vältida lapse kunstiharrastuste puhul. Rööbiti lapse eduga teataval alal tuleb arendada tema enesekriitika-võimet ja kaitsta noort karastamata hinge selle psüühilise kompleksi eest, mida nimetatakse „suurus lööb pähe". Tuleb vältida sellisegi õnnetu kallaku tekkimist, kus keskpärane anne kipub kunstniku- ja kuulsusekarjäärile.

Võib-olla keegi leiab, et eespool-toodud ridadega on kiputud liialdama, siis olgu soovitatud kahtlejal pidada väikest eraviisilist ringvaadet. Ta leiaks õige pea klaverimängijaid ja tunniskäijaid, kel on õige vaene muusikameel ja kes võivad aastatepikkuse õppimise järel ikkagi vabalt ja rõõmsalt kohutavalt valesti mängida. Ta leiaks mannetuid tantsijannasid isegi avalikkuses esinemas, rääkimata tunniskäimisest. Ja lauluõpetaja töötunde kuulatades imestuks ta eriti, kui palju eksiteele sattunuid laulab raskelttalutava häälega ja muusikalise maitse puudusega.

Õieti vaevatakse võõrkeelte-tundidega rohkem tüdrukuid kui poisse. Tohutult suurem ülekaal on tütarlastel aga kunstilise lisahariduse alal, mida tundidega „sisse antakse". Poistele hariduse andmises on nagu tervem tendents. Vaadatakse, milleks poisil huvi on, ja lastakse tal oma ala viljelda. Enamasti on nii, et kui poisike võtab viiulitunde, siis on tal tõepoolest huvi ja kalduvusi selleks. Kui tal aga muusikahuvi puudub, ei sunnita teda viiulitunnis käima.

Aga tütarlaste haridusideaal püsib ajaloolisel arenguteel lähemal möödunud sajandite kõrgema seisuse galantsele kasvatusele, mis andis kõigest natuke, mitte millestki aga kõike. Niisiis: mängib klaverit, laulab soolot, teeb natuke plastikat, räägib kuidagiviisi võõrkeeli, omab lisaks kooliharidusliikku diplomit; ja kui ta seejuures ei oska midagi tõeliselt hästi, ei ole midagi innukalt ja pingutusega õppinud ja omandada püüdnud, — siis seisamegi kahvatu ja ilmetu valmis inimlapse ees, kelle hariduskäik on kestnud kuni kaksteist aastat.

Tänapäeval tuleb täiesti eitada sellist quasi-haritlase produtseerimist inimese isikliku õnne ja endateostamise nimel, samavõrra kui väärtusliku ühiskonnaliikme kasvatamise nimel. Tänapäeval tuleb taotleda haridussuunda, mis igal noorel võimaldab vähemalt milleski omada häid oskusi ja teadmisi. Seega ongi välja jõutud eriharrastuste kui huvialade juurde.*)

Lapse huvides ja kalduvustes peitub vastus igale vanemale, milliseid harrastusalasid soodustada. See ei tarvitsegi olla muusika või muu kunst, ei tarvitsegi olla võõrkeel, sest ega ole igal teisel-kolmandal keeltehuvi või kunstimeelt. On lõpmatus rohkuses hoopis praktilisemat laadi ja tööilmelisi huvialasid, millised ometi võivad olla põnevaks harrastuseks ja mida võib arendada kõrge tasemeni, kujunedes „kunstnikuks" omal alal. Olgu nimetatud mitmesugused tehnilised oskused, aiandus, puutöö, kangakudumine jm. Oleks ekslik samm takistada noori nende huvikohaste harrastusalade valimisel. Näiteks säärane juht: vanemad tahavad pojast „koolitada advokaati". Poiss peale õppetöö tunneb aga erilist huvi puutööde vastu. Vanemad leiavad selle huvi olevat ebapeene ja aina sunnivad poissi raamatu taha, sest temast pidavat saama „intelligentne inimene". (Selline näht võib muidugi esineda vaid ebakultuurses tõusiklikus perekonnas.) Ometi on täiesti mõeldav advokaat, kelle vaba aja huviks jääb puutöö. On isegi väga soovitav vaimse puhkuse ja tasakaalu seisukohalt, et oma igapäevase kutsetöö kõrval omataks mõnd huviala hoopis kontrastsest valdkonnast.

Isikupäraseks ja õigeks harrastusalaks tuleb pidada seda, mille juurde asutakse n. ö. sisemisest tarbest aetuna, mille viljelemisel ei kardeta vaeva, vaid harjutatakse ja katsetatakse väsimatult ning tuntakse tööröõmu. Kuid peab möönama, et igal noorel pole olemas nii selgepiirilisi erihuvisid. Peale selle on küllalt neid, kel kulub aega oma pärisala leidmisega. Viimaste puhul tuleb arvestada teatava otsimisajajärguga, kus huvid vahelduvad, näiliselt üsna juhuslikult tõustes ja kadudes. Lihtsaim kasvatuslik olukord on nende noortega, kelle huvide suund on silmanähtavalt märgitud. Kuid võib-olla rohkem abistavat valvelolekut vajavad need, kes ei oma ala, mille juurde asuda kõige innuga, samuti kui kahtlevad ja oma huvides ebakindlad noored. Nii tuleb kasvatuslikult mõtlevail vanemail iga lapse isikupäraga arvestades juhtida lapse eriharrastusi. Igal juhul aga tuleb vältida noorele üle jõu käivaid sundülesandeid ja mõttetut killustamist lisahariduse ettekäändel.

Heidetagu üle parda kõik need eratunnid, kuhu noored lähevad päevatöölise meeleolus, et saaks aga kaelast ära, et — „vabandage, ma ei saanud tänaseks jällegi tundi ette valmistada".

*) Vrdl. L. Kalling-Kant'i artikkel „Kas teie tütar õpib hästi?", „Maret" nr. 9, 1939. a.

Vigastatud?

Seda võib ju juhtuda kõikjal. Seepärast peaks olema alati käepärast kiirside Hansaplast. Hansaplast on ikka tarvitamisvalmis, ta seob haava silmapilkselt, on antiseptiline ega takista.

WERNER MEHKS, TALLINN

Kiirside Hansaplast

Oo ei! Ta ei tarvitse seda, sest ta nahk on, tänu NIVEA-kreemi tugevdavaile ja kaitsvaile omadusile nooruslikult elastne ja vastupanuvõimeline.

NIVEA-kreem kaitseb nimelt nahka kahjulike välismõjude eest ning tugevdab ja toidab teda ühtlasi.

NIVEA kaitsel jääb nahk pehmeks ja nõtkeks hoolimata igasugusest ilmast.

NIVEA-kreem: Kr. o.30, o.60, o.80, 1.20.

WERNER MEHKS, TALLINN.

Millist rõivastist vajab vastsündinu?

Imiku varustise juurde kuuluvad särgid, jakid, mähkmed, tanud, sokikesed, kummiriie, tekid, tekilinad, mähkmevööd ja voodipesu. Kõik nimetatud esemed peaksid emal juba aegsasti valmis olema, et vastu võtta imikut. Materjali valikul ja muretsemisel tuleb rõhku panna sellele, et kõik lapse kehaga kokku puutuvad rõivaesemed oleksid pehmest, õhulisest materjalist ning kergesti pestavad. Ihupesu olgu valgest riidest. Imikupesuks saab hästi ära kasutada ka kantud pesu terveid kohti. Muidugi peab siis materjal olema imikule sobiv.

Kõik imikule valmistatud rõivaesemed on soovitav õmmelda käsitsi, pehmete mahaõmmeldud õmblustega, et vältida lapse õrna keha hõõrumist. Samuti tuleks ära jätta igasugused kaunistised voltide ja pitside näol. Kaunistisena võiks kõne alla tulla ainult valge-madaltikand või ilupisted.

Särgike. Särgikese materjaliks tarvitada pehmet kerget riiet (batist, nansuk jne.). Lõige lihtne kimonolõige (asub lõikelehel, lõige IX). Särgikese kinnitamiseks õmmelda taha nurkade külge kitsad pehmed paelakesed, millised kergelt seotakse. Särgikese varrukad peaksid olema pikad, sest lühikesed varrukad lähevad üles rulli ning on ebamugavad.

Särgikesi tuleks valmistada vähemalt 6 tükki, millest 3 võiksid olla veidi suuremamõõdulised, et neid võiks kasutada kauemini, sel puhul, kui laps on suurem, sest ta kasvab niikuinii väga kiiresti, ning siis võib tulla ette, et särgikesed jäävad väikeseks juba paari kuu pärast.

Jakk. Jaki materjaliks tuleks võtta juba paksemat ja soojemat materjali. Sobivad selleks on flanell, parh, makotrikoo jne. Ka valgest puuvill-lõngast kootud jakikesed on kergestipestavad ja otstarbekad. Jakikesi valmistada niisama palju nagu särgikesigi. Lõikeks tarvitada sama kimonolõiget, mis antud särgile, või siis otsaõmmeldavate varrukatega lõiget, millise puhul saab riiet otstarbekamalt kasutada. Otsapandavate varrukatega jakikesele kulub riiet umbes 1/2 m. Jakikese kinnis võiks olla ees. Kinnitamiseks paelakesed.

Tanu. Tanukesi valmistada 3—4 tükki batistist. Neid tanukesi tarvitatakse algul paar nädalat ning hiljem ainult pärast vannitamist või jahedama toa puhul. Soojal ajal aga võib imik olla palja peaga, sest siis saab peanahk enam õhku.

Mähkmed. Imiku mähkimiseks on tarvis kaht liiki mähkmeid. Õhemad mähkmed, suurusega 70×70 sm või 80×80 sm, ruudukujulised, millised pannakse kolmnurkselt kokku. Kui alguses selline ühekordselt kokku pandud kolmnurk on lapse jaoks liiga suur, siis võib mähkme veel kord kolmnurkselt kokku panna. Kõige sobivam materjal selleks mähkmeks on valge marli või hästi õhuke ja hõre pesuriie. Mähkmeid võib valmistada 6—12 tk., võimaluse järgi.

Paksemad mähkmed teha suurusega 80×80 sm, kusjuures materjaliks olgu mõni paksem riie, nagu parh, flanell jne. Paksemaid mähkmeid valmistada niisama palju nagu õhemaidki.

Mähkmete kinnitamiseks on tarvilik vöö, milline teha 6 sm laiast ja 80—100 sm pikast riideribast. Üks ots lõpetada kolmnurkselt ning otsa õmmelda paelakesed sidumiseks. Vöö mähitakse mähkme ülemist serva mööda ümber lapse keha ja seotakse paelakeste abil.

Tekke muretseda 1—2. Lastetekid on riidekauplustes müügil valmitena, hinnaga umbes 4 krooni tükk. Samuti on müügil ka tekikangas, millisest võib valmistada tekke soovitud suuruses, heegeldades ääred pärlniidiga. Teki suurus peaks olema vähemalt 100×100 sm. Et tekke kaitsta määrdumise eest, selleks tuleks valmistada valgest pesuriidest 2—3 tekilina, samade mõõtudega nagu tekk. Teki ja lina kaitseks on tarvilik tükk kummiriiet, suurusega 35×35 sm, milline asetatakse mähkimisel kohe tekilinale. Selle peale tuleks nelinurkne paks mähe ning siis kolmnurkselt kokku pandud marli, mis mähitakse lapse ümber pükstena, tõstes alumise kolmnurkse otsa lapse jalgade vahelt läbi üles ning mähkides teised otsad ümber lapse. Kui on imiku jaoks voodike, siis tuleb hoolitseda ka vastava voodipesu eest. Patja pole imikule esialgu tarvis, vaid ase peab olema ühtlaselt tasane.

Kui imik on jõudnud juba sellisesse ikka, et teda võib soojadel ilmadel ka välja viia, siis on vajalik ka vastav rõivastis. Sooje jakke ja mütse võib heegeldada villasest pehmest lõngast. Samast materjalist valmistada ka soojad sokid, kuna õhemad sokid kududa puuvillasest niidist.

Valmisõmmeldud esemed pesta läbi, triikida ja asetada omaette, et oleksid vajaduse korral sellele kättesaadaval tarvitamiseks, kellele nad määratud.

Peale eespoolmainitud esemete tuleks hoolitseda veel nabavöökese eest. Selleks otstarbeks on sobiv rohukauplustes saadaolev nn. „ideaalside" või batistist valmistatud kitsas vöökene, millel ühes otsas paelakesed sidumiseks. Kuid ka harilikku marlisidet võib selleks otstarbeks kasutada.

Moodsaid kleite, pesu ja sukki

kõige suuremas valikus ostate

JOH. ROOSIPUU KAUBAMAJAST

Tartus, Suurturg 14, telef. 20-85

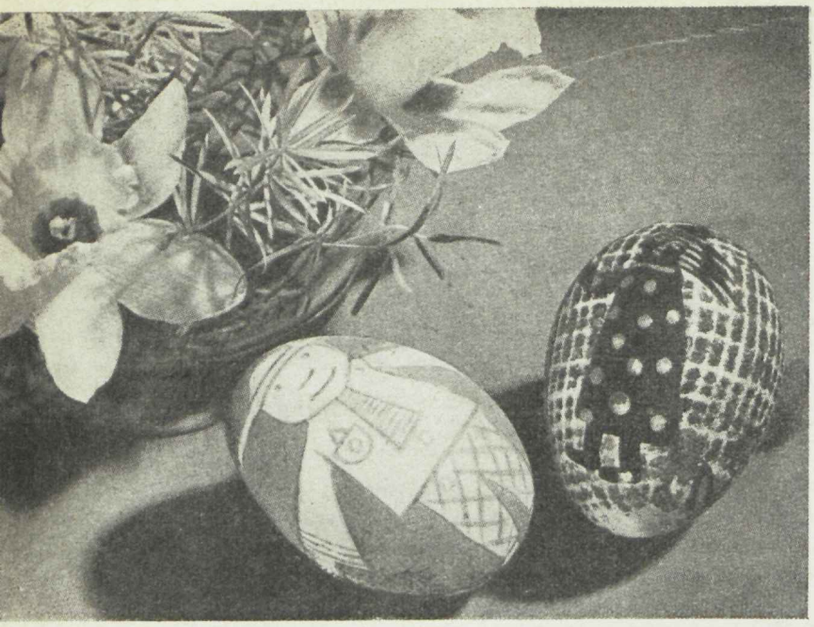

KAUNEID VÄRVILISI MUNE PÜHADELAUALE

TOITE

PRUUN KALASUPP

Ained: 1 kg kala, 3 l vett, 5 tera pipart, 5 tera vürtsi, 2 sibulat, 3 spl. jahu, 1—2 spl. võid, soola, 1 munakollane, rohelist peterselli või tilli.

Kalad puhastada ning panna keema külma veega. Kui vaht ära võetud, lisandada maitseained ja keeta, kuni kalad on pehmed. Kurnata leem läbi sõela. Siis pruunistada kastrulipõhjas või ja jahu ning valada kalaleem peale. Leemele lisandada luudest puhastatud kalaliha ning enne laualeandmist 1 klopitud munakollane ja peenendatud supirohelist.

RÄIMESUPP

Ained: 1 kg räimi, 2 l vett, 2 sibulat, 1/2 kaalikat, 1/2 l kartuleid, 1 l piima, 2 spl. võid või rasva, 2 spl. jahu, peenendatud tilli või petersellilehti.

Puhastatud räimed lõikuda 2 sm pikkusteks tükkideks ja soolata kergelt. Vesi ajada keema, lisandada rasvas või võis pruunistatud sibul ja piklikkudeks ribadeks lõigutud kaalikas. Kui kaalikalõigud pehmed, lisada juurde kartulilõigud, silgud ja piimas lahti klopitud jahu. Kui kõik pehmed, maitsestada soolaga ja anda kuumalt lauale. Supitirinasse panna ka peenendatud supiroheline.

BIIFSTEEK KOOREKASTMES

Ained: 1 kg pehmet loomaliha (seljatükk või filee), 50—100 g võid, pipart, soola, sibulat, vett või lihaleent, 1 kl. hapukoort, 6—7 viilukat leiba, soola, 1 spl. jahu.

Liha lõikuda ristikiudu viilukateks, kloppida lihavasaraga mõlemalt poolt muredaks, riputada soola ja pipraga ning praadida kiiresti pannil käredal tulel mõlemalt poolt pruuniks. Samuti praadida pannil võis ka leivaviilukad helepruuniks. Igale leivaviilukale asetada niisama suur lihaviilukas ja asetada madalale vaagnale. Praerasvast, jahust, hakitud ja praetud sibulast, lihaleemest või veest ja hapukoorest valmistada kaste, valada üle lihaviilukate ja anda lauale kohe kuumade keedetud kartulitega ja mõne aedvilja-salatiga.

AHJUSKÜPSETATUD MAKSAPASTEET

Ained: 1 vasikamaks, 1/2 kg sea-küljeliha, pipart, soola, 1 heeringas, sidrunimahla, 1—2 spl. hapukoort, saiakuivikuid, 2—3 muna.

Maksal tõmmata nahk maha ja ajada ühes toore sealihaga läbi hakkmasina. Heeringas hakkida noaga peeneks ja segada masindatud lihale hulka. Samuti segada juurde kõik teised eespool-antud ained, munakollased lahtihõõrutult ja munavalged vahulelööduna. Vorm määrida võiga, täita seguga umbes 3/4 ulatuseni ja küpsetada tulises ahjus umbes 20—30 min. Anda lauale kuumalt.

HAUDEPRAAD VASIKALIHAST

Ained: 1/2 vasikapraadi või neerutükk, 2 spl. võid või rasva, soola, 1 spl. jahu, 1/4 l keeva vett, hapukoort.

Liha pühkida üle kuuma vette kastetud puhta lapiga ja pruunistada pajas tuliseks aetud rasvas või võis. Kui liha on ümbertringi pruun, riputada peale soola ja veidi jahu ning kallata juurde keev vesi. Lasta kaane all haududa, kuni liha on pehme. Kui vahetevahel leem kipub väheseks jääma, lisada juurde keeva vett. Kui liha pehme, lisandada kastmele hapukoort. Anda lauale keedetud kartulite ja aedviljaga.

VASIKASÜLT

Puhastatud vasikapea, -jalad ja vajalik hulk liha raiuda tükkideks ning panna külma veega keema. Samuti ka vasikakeel. Vett olgu niipalju, et ulatub üle liha. Kui vaht ära võetud, lisandada maitseainetena pipart, vürtsi, 1 sibul, 1 sidruni mahl või veidi äädikat ja keeta tasasel tulel kaane all, kuni liha on pehme ning lööb kontide küljest lahti. Keelelt tõmmata nahk ära ja lõikuda väikesteks tükkideks. Samuti lõikuda tükkideks liha. Kausside põhja asetada kõvakskeenud munaviilukas, rohelist peterselli ja keenud porgandirattaid ning tõsta peenekslõigutud liha peale. Leem maitsestada tublisti soolaga, ning kui see pole küllalt selge, siis segada juurde 2 vahukslöödud munavalget ja purukssurutud munakoored. Lasta keeda 10 min., kurnata läbi sõela või puhta linase riide ning kallata veidi jahtunult kaussidesse lihale peale. Asetada jahedasse ruumi tarduma.

KALASÜLT

Ained: 1 1/2 kg latikat, ahvenat, lutsu või mõnda muud suuremat kala, 1 1/2—2 l vett, 10 tera pipart, 10 tera vürtsi, 1 loorberileht, soola, 2—3 lehte kalaliimi.

Kala puhastada sisikonnast ja pesta puhtaks. Lõigata tükkideks, raputada soola peale ja lasta seista 1 tund. Kalatükid panna keema külma veega, lisandades ühtlasi ka antud maitseained. Võtta vaht ära ja keeta väikesel tulel, kuni oimud on lahti. Vähe jahtunult tõsta kalatükid vahulusikaga välja, tõmmata nahk soomustega maha, puhastada luudest ja lõikuda ilusateks tükkideks. Kala pea, luud ja nahk soomustega panna leemesse ja keeta veel 1/2 tundi. Siis lisandada külmas vees pestud ja väheses kuumas leemes sulatatud kalaliim. Kui leem pole selge, selgitada munavalgevahu ja munakoorte lisandamisega. Leem kurnata läbi ning valada kaussidesse asetatud kalatükkidele. Soovi korral võib kausi põhja kalatükkide alla asetada ilustuseks muna- või sidruniviilukaid.

Laualeandmisel ilustada mädarõikakastmega.

MAKARONI- JA KAALIVORM

Ained: 250 g makarone, 2—3 kaali, vett, soola, 200 g suitsupekki, 1/2 l piima, 2 muna.

Makaronid murda katki ja asetada kuuma soolvette keema. Keeta 15 min., kurnata ja uhta külma veega üle, et ei kleepuks. Tooreste riivitud kaalikatega kihtimisi vormi asetada, nii et igale makaronikihile tuleks kuupidekslõigutud suitsupekki. Valada peale klopitud muna ja piima segu ning küpsetada ahjus 1/2 — 3/4 tundi.

KANEELISAIAD

Ained: 1/2 l piima, 1 tl. soola, 25 g pärmi, 1 kg jahu, 100 g suhkrut, 200 g võid, mõni tera kardamomi.

Täitmiseks: sulavõid, peenendatud kaneeli, suhkrut.

Piimast, soodast, pärmist ja 1/2 osa jahust segada eeltaigen ja panna kerkima. Kui juba küllaldaselt kerkinud, lisandada suhkruga vahustatud või, peenendatud kardamom ja ülejäänud osa jahust ning panna teist korda kerkima.

Kerkinult rullida taigen mõne sentimeetri paksuselt välja, määrida pealt sulavõiga, riputada kaneeli ja suhkruga ning rullida kokku. Rulli otsast lõigata lõigud, lasta plaadil veel kerkida ja küpsetada paraja kuumusega ahjus helepruuniks.

KEVADEPÜHADE-SAI

Ained: 2 1/2 kl. piima, 1—1 1/2 kg head nisupüüli, 5 munakollast, 1/4 kg võid, 1 kl. suhkrut; kui on, siis 1/2 kl. rosinaid või korinte, 1 tl. soola ja soovi korral 1 g safranit.

Leigesse piima segada tükike värsket pärmi, lisandada 2—3 spl. suhkrut, pool osa jahust ja panna kinnikaetult sooja kohta tõusma. Vahepeal vahustada munakollased suhkruga ning vahustada ka või. On taigen kerkinud, lisada juurde hõõrutud munakollased, vahustatud või, rosinad, sool, safranivedelik ja ülejäänud jahu ning sõtkuda taignaks. Taigen olgu küllalt kõva, et ta saialaua külge ei jääks. Sõtkutud taigen asetada uuesti kerkima, mitte liiga sooja kohta. Kerkinud taigen valada saialauale, kuhu riputatud jahu.

Vormida ümmargune päts, määrida pealt munaga ja küpsetada võiga- või rasvagamääritud plaadil. Soovi korral kaunistada taignarullidega, rosinate või mandlitega.

RUKKIJAHU-MAGUSTOIT

Ained: 1 1/2 l parajalt lahjendatud marjamahla, 100—150 g suhkrut, veidi soola, rukkijahu, sidrunikoort maitseks.

Marjamahl panna tulele, lisandada mahlale suhkur, riivitud sidrunikoort ning noaotsatäis soola. Keema kerkimisel kloppida juurde rukkijahu, kuni saab poolpaks puder. Keeta veidi aega ja anda lauale soojalt rõõsa piimaga.

PÜHADEKS

KAERATANGU-KOOGID

Ained: 2 kl. kaeratangu, piima, 1 spl. võid, 2—3 muna, soola, 1 sibul, riivsaia.

Kaeratangudest keeta piimaga paks puder ja lasta jahtuda. Sibul hakkida peeneks ja praadida pannil võis läbi, ilma et ta pruunistuks. Nüüd lisandada jahtunud pudrule sibul, munakollased ja kõvaks vahuks löödud munavalge ning riivsaia vajaduse järgi. Vormida noa abil ümmargused koogid, veeretada jahus või riivsaias ja küpsetada pannil võis või rasvas mõlemalt poolt helepruuniks.

KEEDETUD PORGANDISALAT

Ained: 1/2—1 l keenud porgandeid, 1/2 kl. koort, sidrunimahla, 1 tl. suhkrut, veidi soola.

Koorega keedetud porgandid koorida ja hakkida. Hapukoorele lisandada maitse järgi soola, suhkrut, sidrunimahla või väheses vees lahustatud sidrunihapet. Valada juurde hakitud porganditele ja segada segi. Süüa liha- või kalatoitude juurde.

KEEDETUD PASHA

Ained: 1 kg head kohupiima, 1 kl. vahukoort, 4 muna, 250 g võid, vanilli, 1—2 kl. suhkrut, 200 g rosinaid või korinte (või ka segamini), sukaadi, pähkleid.

Kuiv värske kohupiim hõõruda läbi sõela ja panna alumiinium- või emailitud keedunõusse. Lisada juurde koor, suhkruga vahustatud munakollased, sulavõi, pestud, puhastatud ja kuivatatud rosinad või korindid, hakitud sukaad, pähklid ja vanill. Tõsta pliidile ja kuumutada vahetpidamatult ümber segades kuni peaaegu keemiseni. Siis tõsta pliidilt kõrvale ja lisada juurde kõvaks vahuks löödud munavalged. Lasta jahtuda. Leotatud pashavormi panna külma vette kastetud marli või linane riie, tõsta mass vormi ja lasta nõrguda. Kui pole käepärast pashavormi, võib ka mõnes muus nõus marlis nõrguda lasta.

Rosinate ja korintide puudumisel võib pasha valmistada ka täiesti ilma eespool-märgitud aineteta.

KEETMATA PASHA

Ained: 1—1 1/2 kg head pressitud kohupiima, 2—3 kl. peent suhkrut, 1/4—1/2 kg võid, 1 kaun vanilli, sukaadi, pisut soola.

Või vahustada, lisada juurde suhkur ning vahustada veel tükk aega. Kohupiim ajada läbi lihamasina või hõõruda läbi sõela ja lisandada vahustatud võile. Kloppida kõik kõvaks vahuks. Viimaks lisandada peenekslõigutud sukaad ja vanill ning asetada külma vette kastetud linase riidega pashavormi nõrguma.

LUMEPALLID VANILLIKASTMES

Ained: 1 l piima, 6 muna, 1tl. kartulijahu, 1 kl. suhkrut, 1/4 kauna vanilli.

Piim ajada vanilli ja 1/4 kl. suhkruga keema. Munavalged lüüa kõvaks vahuks; võtta sellest lusikaga väikesed pallid, panna keeva piima ja lasta nad kaane all keema minna. Võtta ruttu vahukulbiga vaagnale, panna uued pallid piima ning keeta sel viisil, kuni munavalge otsas. Munarebud hõõruda järelejäänud suhkruga vahule, lisandada kartulijahu ja pisut keeva piima sekka ning kloppida nüüd kõik keeva piima, tublisti pekstes, kuni kaste hakkab vaevalt keema. Võtta tulelt ning peksa veel natuke aega. Pallid tõsta nüüd järjest klaaskaussi, kallates peale kastet, nii et nad keskele kõrgemale jäävad; ülejäänud kaste valada üle. Soovi korral võib lumepalle pealt ilustada moosiga või munavalgeküpsistega.

* * *

Hernetoitudest

Herned sisaldavad rohkesti valkaineid, on seetõttu toitvad ja oma suure toiteväärtuse juures odavad. Ka tärklist sisaldavad herned kaunis suurel määral, kuna aga nende rasvasisaldus on hoopis väike. Seepärast ühendatakse neid tavaliselt kõige rasvasemate lihatoitudega, näiteks sealihaga. Hernetoidud on raskestiseeditavad, nad ei assimileeru tervenisti, kuid siiski jääb neist meie kehasse palju tähtsat valkainet. Neile, kel on nõrgad seedimiselundid, on hernekoored kahjulikud, mispärast tuleks need toidust eemaldada. Koortes on tselluloosi ja nad ei seedi organismis. Raske seeditavuse pärast ei või hernetoidud olla väga sagedased meie toidukaardis ja neid tuleb hoolikalt valmistada. Herned on erilise maitsega, mispärast ei sobi neid ühendada nagu kartuleid igasuguste toiduainetega. Oma erilise maitse ja valkainete tõttu ei kõlba herned näiteks leivavalmistuseks, sest neis ei ole viljasortidele omast kliisterainet. Valkaine-rohkuse ja sellest johtuva toiteväärtuse tõttu tarvitavad taimtoitlased herneid liha aseainena.

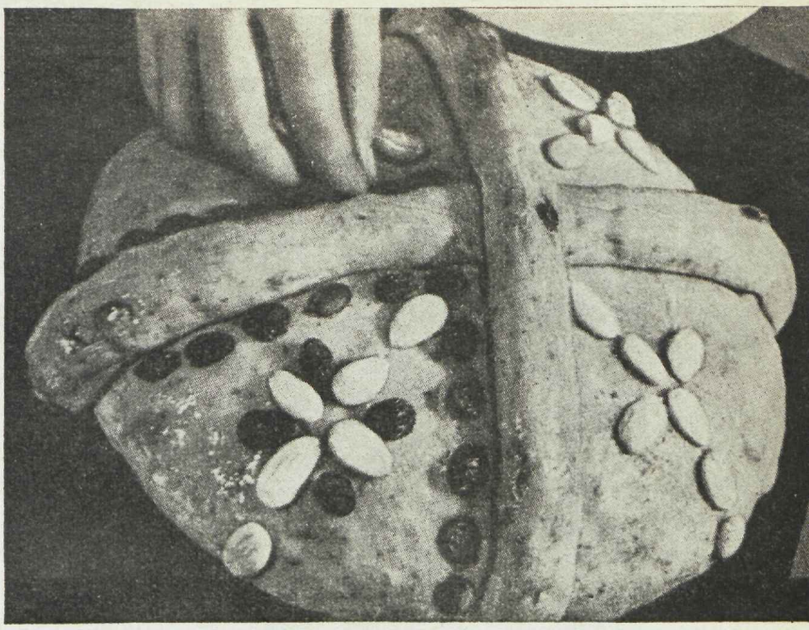

KEVADEPÜHADE-SAI

Herneid on väga palju sorte, millised erinevad üksteisest värvuse ja ka maitse poolest. Värvus vaheldub helekollasest kuni tumeroheliseni. Koore paksusest oleneb herneste küpsemine. Õhukese koorega herned pehmenevad ja lagunevad paremini ja on seetõttu ka paremini seeditavad. Herneid ostes tuleb tähele panna, et herned oleksid õhukese koorega, ühesuurused, puhtad, ilma ussiaukudeta. Eri värvi ja sorti herneid ei peaks kunagi ühte pandama, sest nad küpsevad ebaühtlaselt. Sügisel tuleb herned hästi kuivatada ja säilitada kuivas, puhtas, õhulises kohas. Niiskes paigas lähevad herned kergesti hallituma, omandavad kopitunud maitse, lähevad ussituma ja võivad hakata idanema. Herneid võib tarvitada ka kooritult, kusjuures nad lähevad pooleks, ja jahuna, sest sellisena oleks nende seeditavus palju suurem.

Herned küpsevad aeglaselt. Erandiks on ainult suvised, värsked herned. Kuivatatud herned tuleb enne hästi uhta ja siis panna likku. Leotada tuleb pool või terve öö-päev, et nad saaksid hästi paisuda. Roheliste herneste leotusveele lisandatakse veidi suhkrut. Leotamise otstarve on panna hernestes olev tärklis paisuma, kusjuures herne koor lõhkeb. Herned pannakse tulele külma leotusveega. Leotamine on neile palju parem kui sooda lisandamine keeduveele. Lühida keetmise järel võib herneste hautamist jätkata keedukastis, heinte või ajalehepaberi sees. Soola ei või lisandada keetmise ajal, vaid alles siis, kui herned on peaaegu pehmed ning koored lagunemas, sest sool teeb koored kõvaks.

Herneid võib pehmeks saada ka ilma keetmata, pikema leotamisega, nii et nad hakkavad idanema. See toimub soojas kohas ja selliseid herneid võib tarvitada salatiks. Tuleb aga vältida liigset soojust, sest muidu lähevad nad kergesti hapnema. Idanemise juures tekib hernestes rohkesti vitamiine, mistõttu herned sellisel kujul on talvel eriti teretulnud vitamiiniallikaks lastele. Idanema aetud herneid võib ka stoovida, kuid seejuures läheb palju vitamiine kaotsi. Maitselt on nad aga oivalised ja pakuvad head vaheldust. Tarvitades idanenud herneid tavaliseks hernesupiks, purustatakse nad enne püreeks, mis lisandatakse valmis supile alles enne lauale-viimist. Maitselt eriline uudis!

Kõige tavalisem hernetoit on muidugi hernesupp. See on eriti meeste lemmiktoit. Kuid et ta sellisena ka püsiks, tuleb teda valmistada erilise hoolega ega või teda anda ka liiga sageli, sest hernetoitudest tüdinetakse kiiresti. Hernesupp ei tohi olla liiga paks. Kui supi jaoks tarvitatakse liiga rasvast liha, siis mõjub see varsti tülgastavalt. Kondised jala- ja küljeosad on kõige sobivamad, kusjuures võib seas olla ka mõni pekitükk. Liha tuleb lauale andes tükeldada. Maitseaineks võib tarvitada soola, vorstirohtu või sibulat. Kui hernestel koored lagunevad ja tõusevad pinnale, võib need vahulusikaga eemaldada. Taimtoitlased võivad liha asemel panna supisse kartulitükke ja võid.

Järelejäänud hernesupp tuleb kastrulist välja tõsta, jahutada ja hoida külmas kohas, sest ta läheb kiiresti hapuks. Hernesupi jaoks võib tarvitada kas kollaseid või rohelisi herneid. Stoovimiseks tarvitatakse aga üksnes rohelisi herneid. Maitseks lisandatakse soola, suhkrut ja võid. Stoovitud herneste kõrvale sobib kõige paremini praetud sink. Järelejäänud herned võib ajada läbi lihamasina ja valmistada hernekotlette.

HÄSTIHOOLITSETUD KUMMIPUU

Vaikne sõber toas

KUMMIPUU

Sirge ja sale kummipuu oma tugevate, nahksete, tumeroheliste lehtedega sobib hästi meie sportlikult rõhutatud elamusse ja kaunistab vaikse sõbrana meie tuba. Ent nagu niimõnigi, kes näib väliselt kaitstuna iga haiguse vastu, kuid evib siiski tundlikke kohti, nii on ka kummipuu. Ka tema pole surematu ning evib mõningaid nõudeid, milliseid peab täidetama.

Kummipuu on troopikataim ja teda tuleb ka sääraselt kohelda. Nii soovib ta võimalikult ühtlast temperatuuri. See võib köetud elutoas tõusta kuni 18° C, magamistoas või heledal põrandal ainult 12° kuni 15° C, ta harjub sellega. Ta ei talu aga alatist kuuma ja külma vaheldumist. Ka kuiva õhku ei salli ta ja seepärast tuleb vältida teda asetamast ahju lähedusse. Kui avame aga akna, millel ta seisab, õhutamiseks ning jätame ta tõmbetuule kätte, siis külmetub ta kindlasti. See pole küll otsekohe märgatav, alles mõne päeva pärast muutub üks leht kollaseks ja sureb, võib-olla ka veel teine; või kui oli väga külm, hukkub kogu taim.

Veel suuremat hoolikust nõuab kastmine. Kummipuu tunneb talvel puudust elustava päikesevalguse järele. Ta kasvab seepärast vaevalt ja vajab siis vähe vett. On täiesti väär teda korrapäraselt iga päev kasta; selle tagajärjeks on haiged juured, halvad lehed. Kui muld potis tundub kuivana või kui potile koputades kostab õõnes hääl, siis peab kummipuud tublisti kastma. Asupaigast olenevalt võib valamist korrata 2 või 4 päeva tagant. Normaalse kasvamise juures ei väetata ega istutata teda ümber oktoobrist märtsini. Mai lõpust kuni septembri alguseni võib kummipuu seista vabas õhus poolvarjus; ereda lõunapäikese eest tuleb teda kaitsta ka siis, kui ta on toas. Kui ilm on pilvine, siis on soovitav kummipuu viia aeda tuulevaiksesse, varjatud kohta, et ta aeglaselt harjuks uute oludega. Kui kevadel kõrgemale tõusev päike ergutab kasvu, on aeg kummipuud ümber istutada heasse mulda, mida võib tuua aedniku juurest või lilleärist. Pärast ümberistutamist peavad juured kohanema uue mullaga, seepärast peab teda esimese nelja nädala jooksul väga ettevaatlikult kastma. Kui kasv võtab hoogu, vajab ka taim jälle rohkem vett. Nooremad puukesed tuleb kord aastas ümber istutada, vanemad 2—3 aasta järel.

Umbes 3—4-aastase tubli kasvamise järel muutuvad kummipuud liiga pikaks meie tubade jaoks; siis võib neid lühemaks lõigata. Seda võib teha muretult, sest varsti kasvavad lõigatud kohtadesse uued võsud, mis saledast tüvest moodustavad oksalise puukese. Kui aga taim muutub paljaks, siis on parem ta asendada uuega. Katse kasvudest ise uusi taimi kasvatada õnnestub harva.

Kummipuu eest hoolitsemise hulka kuulub ka lehtede puhastamine. Läbi tuhandete väikeste pooride, mis asuvad lehe pealispinnal, hingab taim, eraldab ülearust niiskust ja võtab õhust süsihapugaasi. Et poore lahti hoida, tuleb lehti vähemalt kord nädalas puhastada pehme, sooja veega või neid vannitoas piserdada. Mingil juhul ei tohi aga neid õlise lapiga pühkida, sest siis ummistuvad poorid.

Kui lehed koltuvad, kuidas võime siis kindlaks teha, kas nad hukkuvad „normaalsest" vanadusnõrkusest, valgusepuudusest või juure- või ainevahetuse-haigusest? Me vaatame juured üle, tõstes juurtekimbu ettevaatlikult potist välja. Terved juured on heledad ja tugevad, haiged — tumepruunid ja kõdunenud. Hea muld on kohev ja sõmer, liiga palju kastetud muld aga tükkis ja lõhnab ebameeldivalt hapukalt ning kopitunult. Kui muld on halb ja juured haiged, siis tuleb taim tingimata kohe ümber istutada, vaatamata aastaajale; seejuures haiged juured ära lõigata kuni terve kohani. Pärast seda operatsiooni tuleb taime hoida soojas kohas ja teda eriti hoolsasti kohelda. Kogemused näitavad, et enamik kummipuid „leotatakse" ära. See tõsiasi peaks manitsema suurimale ettevaatusele kastmise juures.

Eemaldame ebasoovitavad juuksed

Häirivad teid ebasoovitavad juuksekesed? Siis eemaldame nad! Kuna on olemas mitut liiki võimalusi, valgustame neid kõiki kriitiliselt ja valime igaks eri juhuks õige vahendi.

Näos esinevad mõnikord üksikud karvakesed, millised on palju tugevamad kui peened, peaaegu nähtamatud udemed, mis nägu katavad. Nad esinevad peamiselt nn. maksaplekkidel. Säärased üksikud juuksekesed eemaldame kõige lihtsamini, tõmmates nad pintsetiga välja. See ei ole sugugi valus, kui juuksed otse naha ligidalt pintsetiga kinni haaratakse ja nahka teise käega pingul hoitakse. Seesugusel viisil väljatõmmatud juukse asemele kasvab väga aegamööda uus juus. Mitmekordse väljatõmbamise järel kaob ta mõnikord ka lõplikult. Tähtis on aga silmas pidada, et pintseti vahele võetaks vaid üksainus juus. Tõmmatakse koos viimasega ka väikesi udemeid kaasa, siis kasvavad viimaste asemele sageli soovimatud, tugevad juuksed, millised samal viisil häirivad.

Kasvavad säärased juuksed maksaplekil, siis on kõige otstarbekohasem pahest vabaneda elektrolüüsi ehk diatermia abil. Seda ravi võib sooritada aga ainult nahahaiguste eri-

A/s. KAUBA PANK,

Suurturg nr. 12, oma majas • TARTUS • Juhatuse telef. 22-09 Kodukeskjaama telef. 41-40

Oma kapitalid üle Kr. 545.000.— :: Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Kindlustuse Aktsiaselts Eesti Lloyd'i Tartu peaesindus

arst, et ei tekiks mingil juhul armi. Karta ei tarvitse, kuna see ei tee valu!

Kahjuks kõrvaldatakse ebasoovitavaid juuksekesi sageli raseerimise teel. Raseeritud juuksed ei kasva mitte üksi kiiresti asemele, vaid muutuvad ka üha tugevamaks, paistes seega veel rohkem silma. Pigem juba kasutada mõnda juuksekõrvaldamiskreemi, milline määritakse peale, lastakse mõjuda ja siis jälle eemaldatakse. Juuksed hävinevad seeläbi ja langevad ära. Mõne aja pärast kasvavad aga jälle, mis nõuab uuesti juuksekõrvaldamiskreemi tarvitamist. Viimane ärritab ka nahka, mispärast tuleb kõik kreemijäänused hästi kõrvaldada ja nahk seejärel rasvakreemiga sisse hõõruda, et nahaärritus kiiremini kaoks.

Kui seni ei ole raseeritud ega ka juuksekõrvaldamiskreemi kasutatud, siis on pleegitusvahendid oma kohal. Pleegitatud juuksed paistavad vähem silma, muutuvad hiljem rabedaks ja murduvad ära. Kuna murdunud juuksed palju aeglasemalt järele kasvavad, mõnikord ka hoopis kaovad, siis on soovitud tulemus käes. Apteegist võib saada järgmise retsepti järgi salvi: Perhydrol 5,0, Eucerin. anhydr. 20,0, mida panna pleegitatavaile juustele, millised leiduvad ülahuulel või lõual. Vähem tundlikule nahale võib lasta salvi kauem mõjuda kui kergesti ärrituvale nahale. Vajaduse korral tuleb ravi korrata. Kuigi algul järgneb ainult pleekimismõju, murduvad juuksed hiljem siiski ära. Sageli soovitakse ka liiga pikki või liiga tugevaid udemeid, s. t. väga peeni juuksekesi, kõrvaldada. Kõvasti hoiatatud olgu raseerimise eest, kuna juuksekasv muutub seega palju tugevamaks. Vastavalt naha ehitusele proovitakse pimsskivi ja veega või pimsskivi ja vähese nahakreemiga eemaldada udemed ringikujuliselt hõõrudes. Hästi toimub see, kui juuksekesi mõni nädal varem on pleegitatud. Pimsskivi asemel on müügil ka pimsskivilehekesi või liivapaberi sarnane pimsskivi.

Et jalasäärtelt eemaldada juukseid, millised sageli ebameeldivalt läbi sukkade nähtavale tungivad, ei tohi ka neid raseerida, vaid tuleb pleegitada, ja nimelt vesinikülihapendiga. Müügil olevat 3% vesinikülihapendit valada alustassile ja lisandada mõni tilk salmiaaki. Kuna juba väike rasvakiht nahal pleegitamist takistab, tuleb nahka enne hästi seebiga pesta ja kuivatada. Mõne päeva pärast ravi korrata. Pleegitatakse niiviisi juukseid reeglipäraselt, siis paistavad nad palju vähem silma ja murduvad ka ära. Väga tumedate juuste puhul on pleegitamine aeganõudev. Seda võib lühendada, tarvitades 5% vesinikülihapendit.

Teie küsite — meie vastame

L. I.

1) „Tedresani" tuleb tarvitama hakata juba märtsikuus, siis on võimalik vältida tedretähnide väljalöömist ja ka päevitus ei avalda neile enam soodustavat mõju.

2) Teie juuste ebaõnnestunud pleegitamises on arvatavasti süüdi teie juuste loomulik värvus ja ehitus. Pöörduge abisaamiseks mõne hea juuksuri poole.

3) Punaste käte põhjuseks on enamasti vereringvooluhäire, mida saab põhjalikult ravida ainult arst. Ajutiselt saate end abistada, asetades käed mõneks minutiks leigesse vette, millele lisandatud booraksit, või hõõrudes käsi kampripiiritusega.

4) Küünte pragunemise vastu määrige neid kord päevas joodtinktuuriga ja võtke samal ajal sisse järgmist rohtu:

Rp.
Sol. arsenic. Fowleri 15,0
Tinct. ferri pom. 30,0

Rohu võtmine peab sündima järgmiselt: esimesel päeval võtta 3 korda päevas 5 tilka pärast sööki, teisel päeval 6 tilka, kolmandal 7 tilka 3 korda päevas jne., kuni on jõutud 15 tilgani. 15 tilka võtta nädal aega. Siis tuleb samal viisil tagasi minna, iga päev 1 tilga võrra vähem sisse võttes, kuni on jõutud tagasi 5 tilgani. Siis paar kuud vahet pidada.

Lugeja 7862.

Nahasambliku puhul määrige nahale järgmist ravimit:

Rp.
Epicarin
Acid. salicyl.
Resorcin. aa 6,0
Glycerin. 5,0
Spirit. 80% ad 200,0

Selle rohuga üks kord päevas nahk tugevasti sisse hõõruda. Kaks korda nädalas pesta vastavaid kohti rohelise seebi ja sooja veega. Ravim mõjub nahkakoorivalt.

• Lõbus veerg •

„Viimaks ometi!"

„Jah, kallis, lumi on väga sügav, ja kuna Ernal pole botikuid, siis pean kandma ta postkastini."

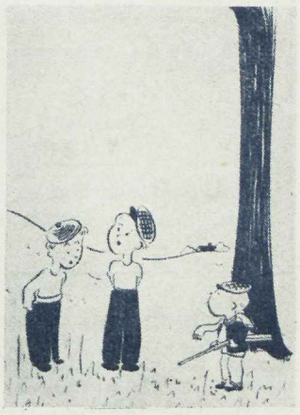

„Ta tahab teada, kas meie pole näinud mõnd naavatud tiigrit."

„Teie kihlatu ei ole teie vastu aus!" — „Oh, kumb see on, kas see, kes Tartus, või see, kes Tallinnas?"

H. M.

Boxberger Kissingeni lahjutamistabletid peaksid müügil olema igas suuremas rohukaupluses. Sisse tuleb võtta neid 3 tk. päevas, 1 tablett korraga. Müügil on nad pakendis ja ka üksikult, maksavad umbes 10 senti tükk.

Mõjuvad väga individuaalselt, ühele väga pikaajalise tarvitamise järel, teisele kiiremini.

Abiturient 17.

1) E. Naisliidu Kodumajanduse Instituuti võetakse vastu õpilasi ainult gümnaasiumiharidusega.

2) „Vallatu Magasini" numbreid on veel kõiki saadaval. Palume saata vastav tasu, saadame posti teel kohe kätte.

Aastatellija L. L.

1) Püüame edaspidi väikesi heegeltehnikas linakesi avaldada. Täpsete mõõtude järgi pole kahjuks aga alati võimalik.

2) Tahvelklaverile sobib mõni linik või paar väikest ilulinakest vaasi või mõne muu eseme alla asetamiseks. Materjal ja tehnika võiks olla mitmesugune, kas tülltöö, filee, heegeltehnika, tikand või telgedelkootud ese.

3) Kaheinimese-voodisse tehke kaks patja, mis on mugavamad magamiseks kui üks suur padi üle voodi. Patjade suuruseks võiks olla kas 70×80 sm, 70×70 sm või umbes neis piires, meeldivuse järgi kas piklik või ruudukujuline. Täname heade soovide eest!

Lugupeetud tellijad

Juhime Teie tähelepanu Teie tellimisnumbrile käesoleva „Mareti" numbri ümbrikul Teie nime ees. Nimetatud numbrit palume teatada kõigi arusaamatuste ja ajakirja kadumamineku puhul.

Näide aadressi muutmiseks:

Vana aadress:	Uus aadress:
7856	7856
A. Roos	A. Roos
Vana tn. 7	Lootuse pst. 51
VÕRU	NÕMME

Aadressi muutmine on tasuta, kui teatatakse sellisel kujul, vastasel korral maksab 25 senti.

TALITUS.

M. P.

Pruutkleidi ostmine pole peigmehele kohustuslik, kuigi mõnel pool valitseb selline komme ning peigmees seda teeb. Kindlat traditsioonilist reeglit pole, nagu see on kombeks sõrmuste ostmisel. Pruutkleidi värvus on ikka valge. Peale fraki ja smokingi võiks peigmehe rõivastiseks laulatusel olla ka harilik must kaherealine sakoülikond.

Lilian.

1) Raseduse esimeseks tundemärgiks on menstruatsiooni ärajäämine kohe esimesel kuul pärast rasestumist. Samuti ilmneb paaril esimesel kuul ka südamepööritus ning eriline isu mõne toidu järele. Teisel kuul võib märgata ka juba rindade suurenemist ning 20. rasedusnädalal võib tunda loote esimesi liigutusi.

2) Juukseid saab tumedamaks muuta ainult värvimise teel.

Lugeja 3133.

Südamehaigetel pole soovitav tarvitada Boxberger Kissingeni lahjutamistablette, vaid pigem katsetada hariliku dieediga, vähendades toiduportsjonit ning loobudes suhkrut ja jahu sisaldavatest toitudest, samuti liigsest lihasöömisest.

Lugeja 2253.

Teie soov jäi kahjuks hiljaks, lõikeleht oli juba koostatud. Ühe väikelapse-mantlikese lõike leiate käesoleva numbri lõikelehelt, võib-olla sobib see.

Üks lugejä.

Varemilmunud moodide jaoks ei ole kahjuks võimalik mustreid avaldada.

Monogramm ilmub järjekorras.

Tellija A. P.

1) Sulgvaip valmistada hane udusulgedest. Sulgi kulub umbes 1—1,5 kg, olenedes vaiba suurusest. Sulgvaipa saab valmistada ainult ruutmustriga, sest esiteks tuleb valmistada soovitud ruudusuurusega kotid sulekotiriidest (inletist), täita sulgedega ja avaus kinni õmmelda. Hiljem tikkida pealisriide ja voodri vahele nagu hariliku vateerimistöö puhul.

SUURES VALIKUS

mööbliriideid, ukse- ja aknaesriideid

RAHVUSLIKUD SEELIKURIIDED

JA LÕNGAD

Igas värvis koi- ja päikeskindlaid

vaiba- ja käsitöölõngu

Džuudiriiet lõngadele vastava ruudustikuga

MEIE LÕNGADE MÜÜGIKOHAD:

VÕRUS, Kreutzwaldi t. 50, A. Pihlak; VILJANDIS, Lossi t. 16, M. Labi; Lossi t. 23, H. Keernik; PÄRNUS, Kalevi t. 41, H. Reimann; PAIDES L. Rästas, telef. 107; PETSERIS S. Martsen; A. Retel, Võru t. 14; TALLINNAS, Lühijalg 6, K. Saarse; RAKVERES, Tallinna t. 20, S. Haukka; Lai t. 13, firma „Käsitöö"; NARVAS, Joala t. 26, firma „Kodukäsitöö"; VALGAS, Vabaduse t. 14-a, firma „Amro"; TÜRIL A. Rumvolt; PÕLTSAMAAL, Jõgeva t. 10, A. Supp; KARKSI-NUIAS Reile; TAPAL, Pikk t. 12, A. Valsiner; ANTSLAS A. Laas; VÄIKE-MAARJAS A. Jürisson; KURESSAARES M. Trey.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA"

A. Träss

TALLINNAS, S. Tartu mnt. 12

TARTUS, Narva t. 49, telef. 30-07

2) Mustakslakitud põrandad on liiga sünged ning mõjuvad häirivalt, eriti veel magamistoas, kus kõik esemed ja värvid peaksid mõjuma rahulikult.

3) Praegu on moes nii plissee, voldid kui ka igasugused krooked.

Aastatellija 24.

Juuksuriks saate õppida, olles õpilaseks kusagil juuksetööstuses ning käies ühtlasi õhtuses tööstusõpilaste koolis. Õppeaeg kestab 3 aastat. Äriteenijailt nõutakse enamasti kaubanduskooli-haridust. Koolide nimekirja ja aadressid leiate telefoniraamatust.

Monogrammi avaldame järjekorras.

„MARET" ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 4.—, 6 kuud kr. 2.15, 3 kuud kr. 1.10. Välismaale aastas kr. 6.—, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel: I kaane seesmine külg kr. 120.—, viimase kaane seesmine külg kr. 100.—, viimase kaane välimine külg kr. 150.—, 1/1 lehekülje sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajaile võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitrükis lehekülgedel kuulutusi ei avaldata. — Väljaandjad: V Kask ja R. Puusepp. Vastutav- ja peatoimetaja: R. Puusepp. Käsitöö-, moe- ja majapidamisosakonna toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetus, talitus, trüki- ja köitekoda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor ja trükikoda 35-20, ärijuht 41-90, peatoimetaja 39-75, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

Igal eksemplaril lisana kaasas 16 lk. romaani „Hea, et sa siin oled ..."

„Mareti" trükk, Tartus, 12. märtsil 1940. a.

Ristsõnamõistatus nr. 1

Põikread: 1. „Rahvavalgustaja“ autori eesnimi. 5. Eesti naiskirjanik. 7. Ette. 9. Kooli kasvandik. 11. Mille ennustus iga kord ei täidu. 12. Asesõna. 13. Hüüdsõna. 15. Äär. 17. Lõuna-Ameerika suguharu liige. 18. Vald Harjumaal. 19. Raskendab laevade liiklemist. 20. Löök. 22. Lai. 23. Terav ese. 24. Närv. 26. Tööriist. 27. Eesti ajakiri. 30. Toidunõu. 31. Osa veekogust. 32. „Suurvaim“ saksa keeles.

Püstread: 1. Mait Metsanurga teos. 2. Mehenimi. 3. Koduloom mitmuses. 4. „Kümme“ inglise keeles. 6. Jaam Võrumaal. 8. Väeliik. 10. Omadus. 11. Soome kirjanik. 14. Haaramine. 16. Vürsti nimetus Abessiinias. 17. Ilmakaar. 21. Mälestis lahingust. 24. Väike idu. 25. Soome kirjanik. 28. Maapinna moodustis. 29. Tegusõna.

Ristsõna õigete lahendajate vahel, kelle lahendused on jõudnud „Mareti“ toimetusele (kirjaümbrikule palume nurgale märkida „Ristsõna“) **30. märtsiks s. a., jagatakse nähtud vaeva eest järgmisi romaane:**

1 eks. George Sand: „Valentine“ (broš.)
1 „ Alice Lyttkens: „Mida meie kõik igatseme“ (broš.)
20 „ „50-sendist romaani“

Kinkide-saajate nimekiri ilmub järgmises numbris.

50 SENDINE ROMAAN

ON ODAV RAHVARAAMATU-SEERIA

1940. a. ilmusid müügile:

Werner Martensi krimin.-rom. *„Malai templimask“*
Piet van Eyki „ „ *„Kuldne kärbes“*

ÜKSIKNUMBRI HIND 50 SENTI

Müügil kõikides raamatukauplustes ja ajalehe-kioskites.

Põnevad ja kütkestavad romaanid

Kaunis mälestis möödunud aastast • • •

• • • *rõõmustab Teid ja teisi*

Kõike, mida ajakiri pakub Teile kuust-kuusse, võite jäädvustada alatiseks nägusa ja odava köitega. Nii jääb „MARET“ alati Teile heaks nõuandjaks. Üksikud numbrid kaovad aga sageli teadmatult kuskile, kust neid kunagi ei leita, kui on tarvis.

„Mareti“ ja „Vallatu Magasini“ ning teiste ajakirjade köitetöid võtavad vastu:

Tallinn: A/K. K. Jürgens, Rataskaevu 20
Tartu: „Mareti“ trüki- ja köitekoda, Ülikooli 25
Abja: J. Saul, kauplus
Antsla: K. Kivi, kauplus
Elva: J. Tammin, raamatukpl.
Haapsalu: P. Berg, Karja 17
Jõhvi: Joh. Bruns, „Vikerkaar“
Järva-Jaani: M. Roosileht, kauplus
Järvakandi teh.: Järvakandi tehaste T.-ühisus
K.-Nuia: J. Reile, kauplus
Kiviõli: Ed. Reinas, kauplus
Kunda: A. Maiberg, kauplus
Lihula: L. Kambi, kauplus
Mustvee: O. Rosin, kauplus
Märjamaa: J. Sepp, kauplus
Narva: P. Uibokand, Hermanni 11
Otepää: K. Saar, raamatukauplus
Paide: H. Seidelberg, raamatukauplus
Petseri: O. Jagomägi, kauplus.
Pärnu: Ed. Raudsepa ajak.-kontor, Vilmsi 12
Põltsamaa: A. Virro, kauplus
Rakvere: Erik Priimann, raamatukpl.
Tapa: Jaama raamatukapp, A. Maasik
Türi: A. Rumvoldt, raamatukpl.
Tõrva: H. Ploom, kauplus
Valga: A. Suur, rmtkpl., Vabaduse tn.
Viljandi: „Kirjandus“, Tartu tn. 3
Vändra: E. Pill, kauplus

„Mareti“ trüki- ja köitekoda

Tartus, Ülikooli 25, tel. 35-20, 39-75 ja 41-90.
Posti jooksev arve nr. 22-01. :-: Postkast 22.

Märtsis ilmub müügile suure eelkevade-numbrina

„Vallatu Magasin" nr. 16 (2)

EESTI KÕIGE SUUREMA LEVIKUGA HUVITAV JA NÄGUS MAGASIN-AJAKIRI

112 lk. sisu ● Müügil kõigis raamatukauplustes ja ajalehekioskites ● Hind endiselt 50 senti

„Mareti" trükk, Tartus, 1940. a.

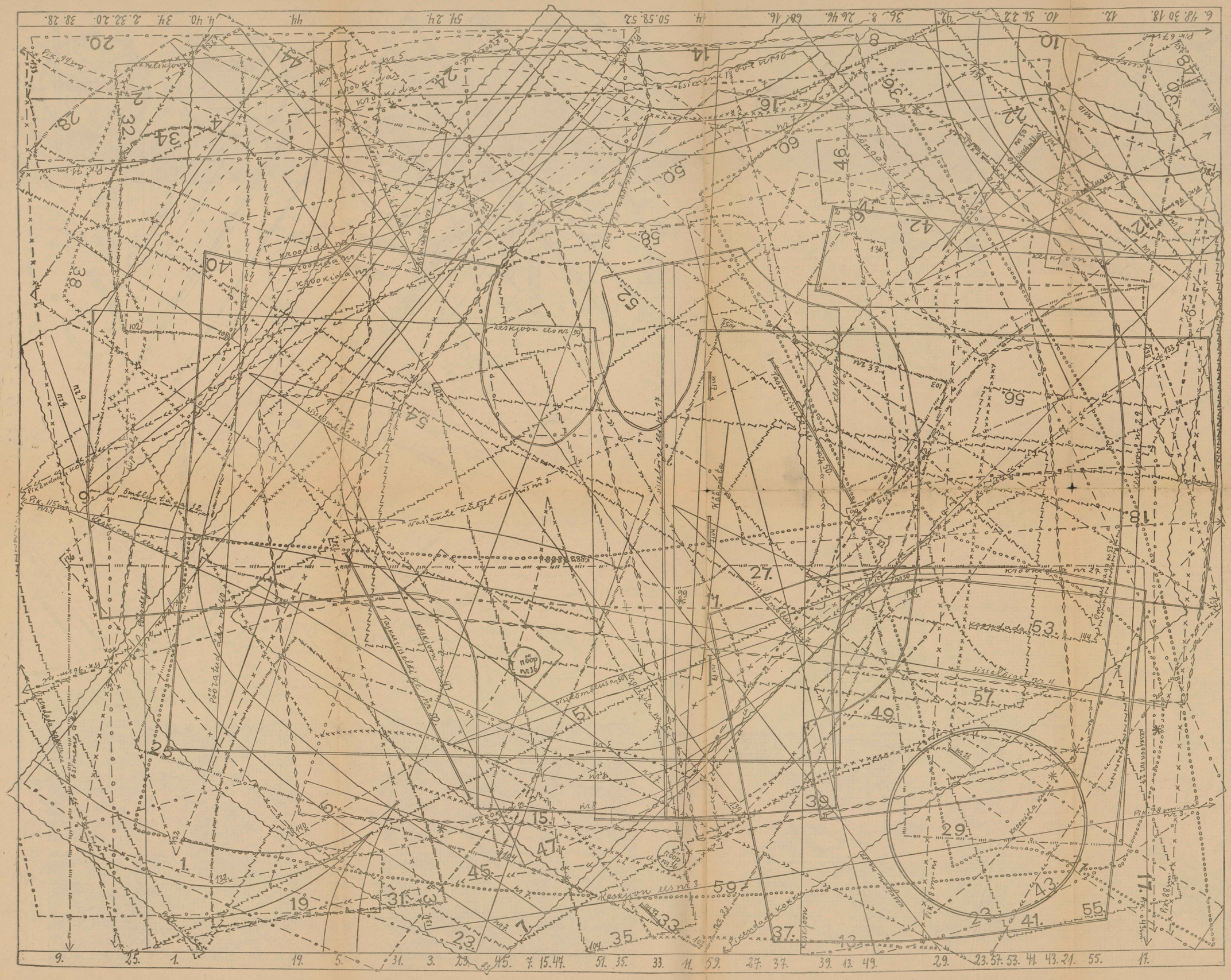

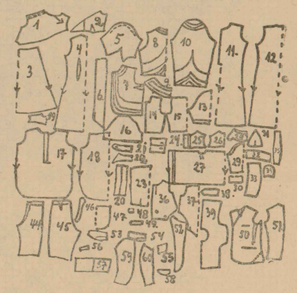

Maret

Naiste ja kodude kuukiri

MÄRTSIKUU MUSTRI- JA LÕIKELEHT 1940. A.

Lõige I. Moefoto. Kleit nr. 1, rinnam. 88 sm.

1. Esitükk
2. „
3. Esilaid
4. Tagalaid
5. Varrukas
6. Võõ

Lõige II. Hommikjakk nr. 3, rinnam. 102 sm.

7. Esitükk
8. Selg
9. Krae
10. Varrukas

Lõige III. Kootud kleit nr. 1, rinnam. 102 sm.

11. Esitükk
12. Selg
13. Varrukas

Lõige IV. Heegeldatud pluus nr. 2, rinnam. 90 sm.

14. Esitükk
15. Selg
16. Varrukas

Lõige V. Päevasärk 8—10-a. poisile, nr. 127

17. Esitükk
18. Selg
19. Seljapasse
20. Nõõpaugudär
21. Kaelus
22. Krae
23. Manset
24. Varrukas

Lõige VI. Mantel kuni 1-a. lapsele, nr. 136

25. Esipasse
26. Seljapasse
27. Keha
28. Krae
29. Varrukas
30. Manset

Lõige VII. Kaks mütsi lapsele, nr. 137

31. I mütsi peaosa (4 × lõigata)
32. I „ äär
33. II „ peaosa
34. II „ keskpea
35. II „ äär

Lõige VIII. Mähispüksid suuremale lapsele, nr. 138

36. Esipool
37. Selg
38. Võõ

Lõige IX. Kaks lõiget imikusärgile või jakile ja tanu lõige, nr. 159—140

39. Kimonoärk
40. Külgeõmmeldavate varrukatega särgikeha
41. Varrukas
42. Mütsi äär
43. Mütsi põhi

Lõige X. Ülikond 10—12-a. poisile, nr. 132

44. Püksi esipool
45. „ tagapool
46. Kinnise äär
47. Tasku
48. Pandlaloidja
49. Pandlavõõ
50. Kuue esitükk
51. Selg
52. Reväär
53. Aluskrae
54. Pealmine krae
55. Ülemine kuuetasku (2 × lõigata)
56. Taskuklapp
57. Kuue alumine tasku
58. Taskuklapp
59, 60. Varrukas

Mustrilehel asuvad:

1. Muster tüll-linakesele
2. Muster ja rakendus kootud seinavaibale
3. Muster valgetikandi ja piluga padjapüürile
4. Heegelmuster stooripitsile
5. Muster laastutehnikas kootud vaibale
6. Skeem ja põimete mustrid kootud külgkardinatele
7. Muster ja rakendus kootud diivanipadjale
8. Skeem ja motiivimustrid kootud eesriietele
9. Heegelproov heegeldatud pluusile
10. Kudumiskiri kleidile nr. 1
11. „ „ „ nr. 2
12. Monogramme
13. Muster seinavaibale

„Maretti" trükk, Tartus, 1940.

ESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

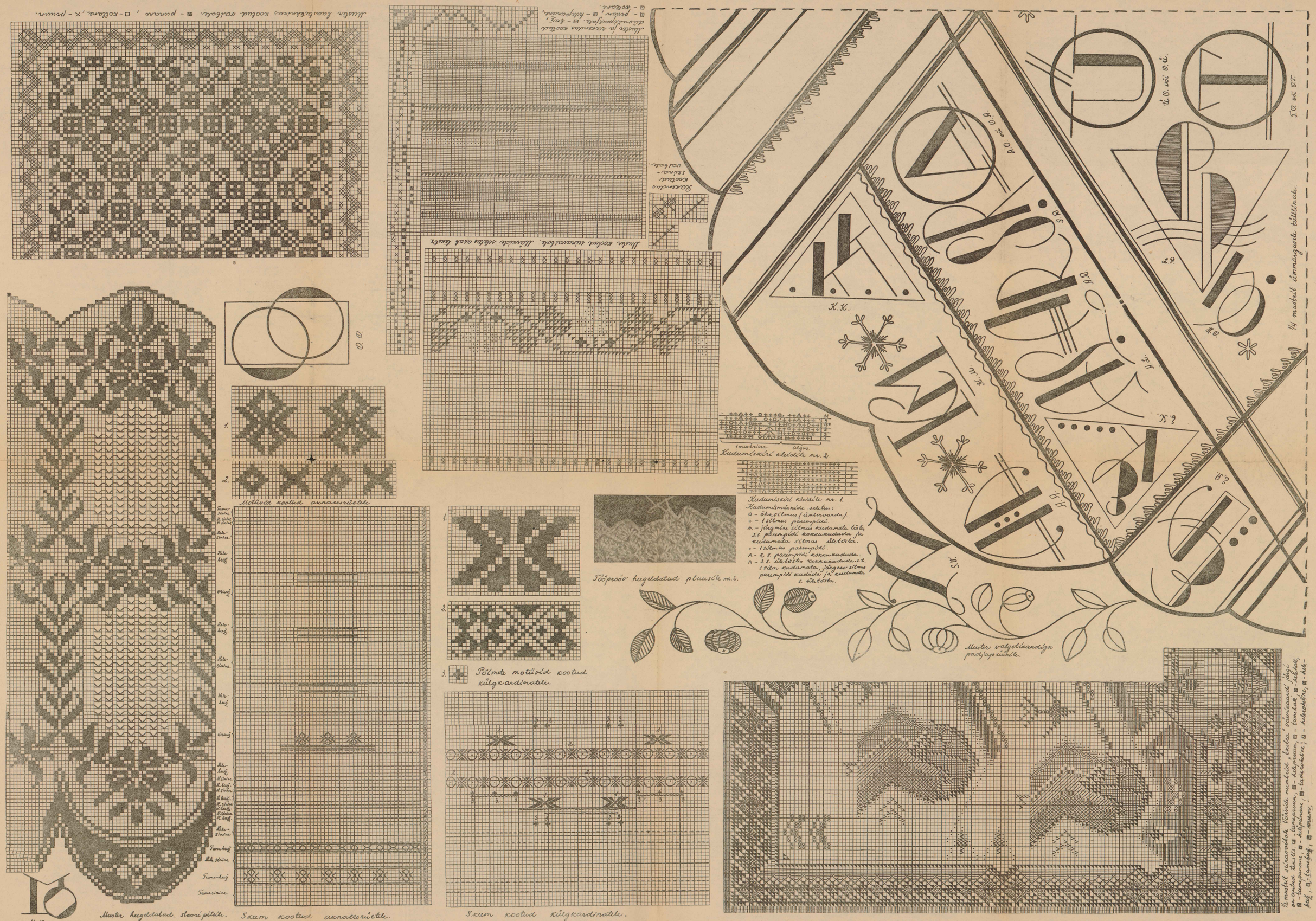
Muster hegeldatud stooripitsile.
M. O.
Skeem kootud aknaalesriietele.
Motiivid kootud aknaalesriietele.
1.
2.
Skeem kootud kõlgkardinatele.
Põlmele motiivid kootud kõlgkardinatele.
3.
Tõõpraõv hegeldatud plussile nr. 3.
Kudumiskiri kleidile nr. 1.
Kudumismõõdud sellelis:
o - 6 kessõlmus (ümbervarda)
+ - 1 sõlmus parempidi.
A - järgmine sõlmus kuduma läbi, 2.s pärempidi korkuukududa ja kuduma läbi sõlmus ülestõstu.
- - 1 sõlmus parempidi.
A - 2. s. parempidi korkuukududa.
Λ - 2 s. ülestõstu korkuukududa. s. 2. 1 sõlm kuduma, järgnev sõlmus parempidi kududa ja kuduma s. ülestõstu.
Kudumiskiri kleidile nr. 2.
1 muster.
algus.
Muster valgelikandiga padjaapsuhtele.
Mustri kootud sooritamisele.
Kõik motiivid sõrmavahel. Võimalik numbrid, kuhu "võimaliku" järgi, on ainus kõrvalt. ■ - tumepunane, ■ - hõõgpunane, ■ - tumekõrs, ■ - heleroheline, ■ - kõrgroheline, ■ - tumehõõg, ■ - tumesinine, ■ - kõrgsinine, ■ - kõrgroheline, ■ - tumehõõg, ■ - musta.